ANTE PAVLOVIĆ

POVIJEST CRKVE KROZ LIKOVE SVETACA

Mojoj dragoj majci
i svim svećeničkim roditeljima

24377

ANTE PAVLOVIĆ

POVIJEST CRKVE KROZ LIKOVE SVETACA

SLAVONSKI BROD, 1982.

Odobrenjem Biskupskog ordinarijata u Đakovu od 15. rujna 1982. broj: 1580/1982.

Izdaje i odgovara:
Ante Pavlović, Kumičićeva 16, Slav. Brod

Tisak „Tipografija" Đakovo. 1982.

Predgovor

Ova knjiga, katekizam za VII razred osnovne škole, nastala je kao pokušaj skupljanja iz knjiga i časopisa o životu Božjih junaka. Ništa ovdje nije moje, sve je skupljeno i od drugih uzeto. Potakla me anketa među mlađim vjeroučenicima, u kojoj je bilo pitanje: Koja je osoba iz povijesti ili suvremenog života na tebe ostavila najupečatljiviji dojam? Odgovora je bilo različitih, od Isusa Krista, pjevača, glumaca do nogometaša... Nitko da spomene nekog kršćanskog junaka, sveca ili sveticu ...

Mi često nosimo ime nekog sveca. O njemu tako malo znamo. Potrebno je otkriti blago Crkve i upoznati ove ljude, koji su se odlikovali krepošću na svim područjima ljudskog života. Često o nogometašima, glumcima, pjevačima i drugim idolima znamo mnogo toga, a oni su ljudi koji su dobri tek na jednom području... Potrebno je nama kršćanima ponuditi prave junake, uzore koji su trajni poziv na istinski čovjekov i kršćanski život. Svaki je svetac dio divnog mozaika svete Crkve.

Isus Krist je na Gori blaženstva svima ponudio kako se postaje blažen! Taj govor je moto kršćanstva! Ostvarujmo ga svakog dana da zadobijemo i nagradu tih blaženstava - kraljevstvo nebesko. Svi smo pozvani na svetost. Volja je Božja svetost vaša, *veli sv. Pismo. Nisi li i ti, koji čitaš ovo, pozvan da budeš jedan od njih?*

Literatura kojom sam se služio uglavnom su članci iz Veritasa, osobito o. Ivesa Ivonidesa i Maksa Hercega. Hvala im. Ujedno sam se poslužio i ovim knjigama: Zvijezde koje ne zalaze *od Ivesa Ivonidesa;* Ranokršćanski život u Vinkovcima — *Kunkera-Ulman-Dragutinac;* Uči se od sunca *od Žarka Brzića i drugim vrelima.*

Uvod

Crkva je nikla iz mučeničke krvi Bogočovjeka i zanosnog plamena Duha Svetoga pod okriljem Majke kojoj su povjerena djeca vječnosti. Njezina povijest ne traje stotinu ili dvije stotine godina, nego dvadeset stoljeća i trajat će dovijeka. Isus je rekao Petru: *Ti si Petar-Stijena, i na toj Stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata je paklena neće nadvladati.* Njezin je put sličan Isusovom: trnovit, bolan ali slavan. Obilježila je sve staze i krajeve svijeta Evanđeljem ostavši čvrsta, nepokolebiva i sveta. Nadživjela je sve protivnike izvana, oslobodila se zaraze iznutra i postala istinsko čudo ovoga svijeta.

Prije 2 000 godina Isus se zaputio preko apostola iz Judeje. Otada nitko nije mogao zaustaviti njihov hod. Uvećaše se koraci Isusovi bezbrojnim koracima misionara. Prvih je Isusovih sljedbenika bilo dvanaest, danas stotine milijuna. Nijedan vladar nema tome slično. Sve vojske pa i najbolje naoružane nestadoše, a Isusova vojska, goloruka, oboružana jedino ljubavlju uvećala se kao pijesak na moru... Isusova nauka stigla je do nas cjelovita i nepromjenjena, makar su je pokušavali kvariti ... Evanđelje je najčitanija knjiga svijeta. Osvajalo je sve ljude od učenih do priprostih. Protivnici su Isusa raspeli na križ, narodi ga proglasiše Kraljem čovječanstva; Židovi ga okruniše trnovom krunom, sveci tisuću puta žarkom ljubavlju. Veličajan si, Bože moj!

Kroz 2 000 godina prilazila je svakom čovjeku da ga oplemeni onim što joj je ostavio Isus. Kako je moguće protumačiti rapidno širenje kršćanstva nakon Isusove smrti? Kršćanstvo prvih stoljeća bijaše jako jer je bilo **m u č e n i k a** – 18 000 000 mučenika u prva tri stoljeća. Oko 200-te godine, Tertulijan piše: *Mi smo kršćani, doduše od jučer, ali smo ispunili već sve: gradove i otoke, pokrajine i sela. Prodrli smo i u vašu vojsku, čak nadomak carske palače, u senat, na trg, a vama smo ostavili vaše hramove.* **I što nas više sječete, to se više ponosni dižemo, jer k r v j e m u č e n i k a s j e m e n o v i h k r š ć a n a!**

Crkva je najdivnija na križu. I najjača! Jača je kad je progone. Progonstva su posijala paniku u Crkvi ali su je očistila.U njoj je bilo slabosti ali još više herojstva; zbrke ali još više bistrine; grijeha, ali još više kreposti. Svijet se okretao, mijenjali se poretci, kulture, narodi, a Crkva rođena u znaku križa stajala je uvijek čvrsta i prisutna, jasna i djelotvorna.

Mrzili su je i voljeli, napadali i branili, progonili i štitili: ali nitko u ove 2 000 godina nije mogao živjeti kao da je nema

Crkva zanosi i oduševljava pojedince do heroizma. Nijedna druga vjera ne izaziva tako žestok otpor i progonstva. A progoni se samo ono što je vrijedno. Zar ne? Čovječanstvo se protiv nje borilo moću, vlašću, novcem, spletkama, nasiljem, podvalama, klevetama, progonstvima... a ona je još tu jer je *ni vrata paklena neće nadvladati*. Živi i podmlađuje se. Na pohvalu kršćanstva treba istaknuti da je uvijek bilo Božjeg duha u njoj, snage Kristove da je spremna reći *moj grijeh* i vratiti se Kristu dobrote, milosrđa i ljubavi. Unijela je u svijet toliko čovječnosti, poštenja i vrednota da je nitko u tome ne može zamijeniti. S njom su povezane najveće ljudske vrednote i svetinje. Kad bi sve plodove što je Crkva stvorila u čovječanstvu izbacili iz ovoga svijeta, ne bi ništa ostalo!

Ponekad mi se nameće misao o snazi propagande i o psihologiji mase. Upornim izvikivanjem ponekad i najgore stvari mogu dobiti prednost pred istinitim i dobrim, nešto nalik na povik: *Ne ovoga nego Barabu*! Događa se da je psovka bučnija od molitve; grijeh više u modi od milosti... Nije li Evropa duhovno bolesna? Iz tog bolesnog mentaliteta čuju se glasovi protiv Crkve da nema sluha za potrebe čovjeka, da se ne prilagođuje svijetu, da ustraje u načelima i istinama. *Zaostala* kad brani život nerođenih, *nepokretna* kad zagovara čistoću; *preživjela* jer ne odstupa od nerazrešivosti braka. No, bolesnik se ne liječi iluzijama nego lijekovima. Božje načelo života uvijek je jednako. Čudno, i danas Crkvu (čovjeka) kore zbog dobrih djela...

Crkva je u svako doba povijesti bila puna svetih ljudi i svetih djela. *Svaki svetac nosi u sebi duboke čovjekove tragove.* Nitko od njih nije bio anđeo. Sveci su ljudi koji se svom dušom predaju Bogu i ljudima. U njima je krepost zasjala do vrhunca, blaženstvo i ljudskost do punog sja ja. Mi često volimo gledati svoje ljubimce uvijek u časti i slavi, bez sjena i slabosti. A Bog bira ponizne i skromne, neugledne i prezrene da od njih stvori velikane. Kroz dugi niz stoljeća Isusa su mnogi nasljedovali. Pogledajte katolički kalendar. Pun svetaca, uzora naše vjere. Ima li itko boljeg kralja od kršćanina sv. Ljudevita? Gdje ćete naći milosrdnijeg čovjeka od sv. Vinka Paulskog? Tko se može pohvaliti sposobnijim odgojiteljem od Don Bosca? Gdje ćete naći tako dubokog i svetog naučitelja kao sv. Augustin, Toma Akvinski ili sv. Bonaventura? Gdje ćete naći izvan Crkve čovjeka koji će dragovoljno poći u smrt kao sv. Ignacije Antiohijski? Gdje se dogodilo da netko u logoru ponudi svoj život za drugoga kao što je to učinio Maksimilijan Kolbe? A misionari? — Junaci bez ordena, učenjaci bez slave, radnici bez plaće! Divan je Bog u svetima svojim.

Sv. Bonaventura reče: *Kao što prosjaci u gradu od kuće do kuće za kruh prose, tako moramo i mi činiti u nebeskom gradu. Sada preko ulice apostola, sada preko ulice mučenika, djevica ili ispovjedalaca tražiti zagovor kod Boga.* Mnoge crkve i svetišta, kipovi, slike i zahvalnice svjedoče o pomoći i zagovorima svetaca. I zato mi želimo spojiti prošlost preko zrelo življene sadašnjosti s budućnosti, jer uranjajući u povijest čuvamo od zaborava veliko bogatstvo Crkve, svetosti i blaženstva. Sveci, kršćanski junaci umiru ne mrzeći, s molitvama na usnama, ljubeći i opraštajući. Takvih junaka nema nigdje. Sveci umiru i odlaze s ovog svijeta no njihovo djelo i primjer ostaje kao trajno svjetlo nama. Program sveca jest ovaj:

Svetac zna samo za jedan zakon — **ljubav.**
Svetac ide samo pod jednom zastavom — **križem.**
Svetac zna samo za jednu radost — **vjeru u Isusa.**
Svetac zna samo za jednu knjigu — **Evanđelje.**
Svetac zna samo za jedan jezik — **molitvu.**
Svetac ima samo jednu brigu — **bližnjega.**
Svetac ima samo jednu strast — **davati.**
Svetac ima samo jednu čežnju — **činiti dobro.**
Svetac ima samo jedno zanimanje — **križni put.**
Svetac ima samo jednu silu — **volju.**
Svetac ima samo jednu požudu — **biti siromašan.**
Svetac se samo jednoga boji — **grijeha.**
Svetac ima samo jedan program — **Isusa.**
Svetac računa samo na — **Raj.**

Da li je itko i kada ponudio ljudstvu bolji program od Isusa Krista, izgovorenog na gori blaženstva, govora koji je moto života kršćanima:
Blago siromasima, duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!
Blago ožalošćenima: oni će se utješiti.
Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!
Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!
Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!
Blago čistima, srcem: oni će Boga gledati!
Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!
Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Na ovaj program svi smo pozvani. Odazovimo se!

BLAŽENA TI ŠTO POVJEROVA

Uvod: Lk 1, 39-56
Pjesma: Marijo o mili glas...

BLAŽENA DJEVICA MARIJA ostvarila je u sebi sva blaženstva. Ispunjena Bogom uzvraća mu ljubavlju i hvalom. Razmišlja u srcu o Božjoj riječi, potpuno se pouzdaje u Boga. Bog ju je odabrao da bude prvi hram presvetog Trojstva; da bude prva pokaznica u koju će Otac nebeski zatvoriti svoga Sina. Da bude prvo živo svetohranište; da njene ruke i njeno krilo budu prijestolje gdje je Božji Sin slavljen. Marijinim pristankom *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj* po Duhu Svetom začet je Isus Krist, Bogočovjek. Bog blagoslivlja Mariju, a blagoslivlja ju i ljudski rod. Postala je blagoslovljena među ženama jer je rodila Spasitelja i dala Ga čovječanstvu. Postala je Bogorodica sačuvavši djevičanstvo: djevica je prije, za vrijeme i poslije poroda. **Isus je posvetio put rađanja prošavši sam tim putem.** U molitvi Zdravo Marijo mi molimo: Blagoslovljen plod utrobe tvoje Isus.

Uputivši se k Elizabeti, izazvala je radost nerođenog Ivana Krstitelja i ushićenje Elizabete koja joj kliče: *Blagoslovljena ti među ženama. I blagoslovljen plod utrobe tvoje. Ta otkuda mi da Majka moga Gospodina dođe k meni. Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije pozdrav, zaigra mi dijete u utrobi. Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!* (Lk 1, 42-45). Pjesmom Veliča duša moja Gospodina koju Marija izriče ispunjena Duhom Svetim uči nas da je *sve od Boga i sve treba dati Bogu!*

Gospa je savršeno s Isusom sjedinjena u vjeri, milosti i svetosti. U Kani je prisutna da pomogne mladencima i potakne apostole na vjeru. Na Golgoti sudjeluje s Isusom stojeći pod križem u njegovoj žrtvi otkupljenja. Uvijek je uz Isusa: dok navješćuje Evanđelje, uči i čini čudesa ona Ga prati izdaleka; kad mu je najteže, u muci i smrti, ona je u njegovoj blizini. Prava majka! Isus joj pod križem povjerava Ivana za sina, a preko njega i nas. Ona prima mrtvo tijelo svog Sina u svoje materinsko krilo. S apostolima u molitvi čeka silazak Duha Svetoga. Svojom majčinskom prisutnošću prati rast prve Crkve. Ispunivši svoje poslanje na zemlji, Bog ju proslavlja: uznesena je dušom i tijelom na nebo da bude Kraljica, Pomoćnica, Zaštitnica, Zagovornica, Majka ...

Marija je **m a j k a** svih nas, ponos naše ljudske naravi, najljepši dragulj Božjeg stvarateljskog djela. Crkva je štuje jer ima Majku koja sve može kod Boga, koja nikad ne zaboravlja svoju djecu. Tko Mariji ljubi, taj se ne gubi. Ona je majka koja misli, majka koja čeka, strepi, moli, majka koja oprašta, majka koja razumije slabosti, opominje i savjetuje, poziva, zaklinje i plače! Opjevao ju je stih, ukrasio kist, podignuta svetišta njoj u čast, poklonili joj najljepši mjesec u godini, ispleli joj najljepše molitve, iznijeli pred nju svoje jade, položili u nju svoje nade, jer *ime Marijino otvara vrata raja*. Ona koja je vodila za ruku Božjeg Sina, vodi za ruku i Božji narod. Marija je majka. A majci svatko ima pravo doći. Uvijek. Molimo da nam Marija dade svoje srce tako lijepo, tako sveto, tako ponizno da možemo i mi Isusa primiti i drugima dati.

.....

Gospa u zadnja dva stoljeća dolazi k svojoj djeci na zemlju da ih zamoli:

Lourdes, 1858: Moli za siromašne grešnike i za vrlo izopačen svijet. Pokora! Pokora! Pokora!

Fatima, 1917: Došla sam opomenuti vjernike da promijene život; da ne vrijeđaju Boga koji je već toliko ražalošćen; da mole krunicu; da se poprave i da čine pokoru za grijehe.

.....

Za kraj: Veliča duša moja Gospodina ...

Z a ž i v o t

— najljepše dostojanstvo žene jest majčinstvo, a čovjeka očinstvo.
— s ljubavlju ću susretati majke u blagoslovljenom stanju.
— rado ću moliti krunicu.
— Majka! Blagoslovljeno i sveto ime koje smo izgovorili tepajući, a koje nikad ne prestajemo izgovarati. Tko može zaboraviti dragi lik svoje majke! Bića koje nas je toliko voljelo! O majko, bit ću ti dovijeka zahvalan.

SVETAC POVJERENJA

Pjesma: Josipe o oče sveti

Uvod: Što sve mora učiniti otac obitelji za kuću, obitelj i djecu ....

Dana 19. ožujka svake godine Crkva slavi blagdan SV. JOSIPA. Mnogi kršćani s ponosom nose njegovo ime a o njemu tako malo znaju. Doduše, Sveto Pismo o njemu malo govori. Isus je bljesnuo kao sunce a Josip ostao po strani. No, ni Isusovo djetinjstvo ni njegova mladost ne mogu se zamisliti bez ovog Božjeg velikana i miljenika.

Zaručivši se s Marijom, djevicom iz Davidova plemena, odlučiše živjeti djevičanski u braku, kao brat i sestra. Kad je ugledao Mariju u blagoslovljenom stanju, bio je satrven sumnjama. Ništa nije znao, ona ništa nije o tome govorila. Znao je da je čista, a ipak, očito je - majka je. Konačno je odlučio napustiti je. Sada je nebo posredovalo. Anđeo mu je javio: *Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus, jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih* (Mt 1 20-21). Odjednom je shvatio: život će mu biti najuže povezan sa životom Sina Božjega na zemlji. To je tako veliko, uzvišeno. Prihvatio je Božju ponudu da bude *poočim, hranitelj Sina Božjeg i čuvar Majke Božje*. Sv. Josip je kao malo tko uživao Božju blizinu. **Čovjek je posebnog Božjeg povjerenja, jer mu je Bog povjerio najdraže: Isusa i Mariju.**

S Marijom kreće u Betlehem na popis stanovništva. Tražio je prenoćište, ali *za njih ne bijaše mjesta u gradu*. Božji Sin kog su očekivali vjekovi rodio se izvan grada, ljudskog naselja, u štali. Raspjevaše se nebesa, radost se razli zemljom - samo ljudi nisu za to marili ... Nije dugo ostao u Betlehemu. Anđeo mu u snu javlja da odmah krene u Egipat jer Herod želi ubiti Dijete. Bože moj, kakve strepnje, muke, stradanja... Povoda za sumnju, no to mu nije palo na um. Vratio se u Nazaret s pouzdanjem u Boga nakon Herodove smrti.

U Nazaretu je život tekao posve obično. *Sv. Josip je neumorno radio, živio za Boga i obitelj*. Isus mu je pomagao i slušao ga. Tri dana tjeskoba je pritiskivala dušu dok ga nije našao u hramu. Isus im je tada rekao: *Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u kući Oca mojega?* Vratili su se u Nazaret nastavivši svakdanji život predanja i rada. Sv. Josip je uvijek s vjerom prihvaćao i činio što je Bog tražio. Umro je prije Isusova

javna nastupa. Povukao se tiho i nečujno kao što je i započeo svoju uzvišenu zadaću.

Divan je **uzor naših očeva**: uzor u radu, molitvi i patnji. Šutio je, radio i trpio, živio za Boga i obitelj. Doživio je mnoge kušnje, no nikada se nije potužio, nikada posumnjao, nikada Bogu predbacivao. Još neštoumro je u prisutnosti Isusa i Marije! Da li je moguće poželjeti ljepšu smrt? Zato je sv. Josip postao *zagovornikom za sretnu smrt.*

Evo jedne molitve u čast sv. Josipu:
O Josipe, oče sveti,
čuvaj kuću i posveti.
Sva obitelj da se složi,
ljubav sveta da se množi.
Mir, veselje k nama svrati,
strah Gospodnji nek nas prati!
Čuj nam, oče, molbu vruću,
čuvaj našu cijelu kuću.
Tebi ključe sve predajem –
Gospodarom pripoznajem.
Sve što može naškoditi,
nastoj kući odstraniti,
da živimo na 'vom svijetu
k'o i Ti u Nazaretu. amen.

Za život

- Svaki odgoj počiva na kućnom ognjištu. Otac je nenadoknadiv u odgoju djeteta. Pogreška je ako se odgoj djeteta prepusti samo majci. Trebaju odgajati zajedno i otac i mati: otac zaštitom i čvrstoćom, majka nježnošću. Oboje trebaju imati vremena za dijete.
- Imati pouzdanja i povjerenja u Boga. Tko bez Boga odgaja djecu, često doživi razočaranje. Tko djetetu daje samo materijalno kako se često čuje da roditelji govore *da se ne muče djeca kao što smo se mi mučili*, doživjet će još veće razočaranje. Dijete treba ljubiti, nikako obožavati. Odgojiti ga kao dobrog karakternog čovjeka i dobrog vjernika.
- Već sada ću se moliti sv. Josipu za sretnu smrt.

VELIK PRED GOSPODINOM

Uvod: Lk 1, 5-20 (navještenje Ivanovog rođenja)
Mt 3, 1-17 (Ivanovo propovjedanje)

Na razmeđu dvaju Saveza javlja se IVAN KRSTITELJ, sin staraca Zaharije i Elizabete. Njegovo je rođenje mnoge obradovalo, ponajprije majku jer joj je Gospodin skinuo sramotu među ljudima davši joj porod, potom oca koji je progovorio slaveći Boga te mnogobrojnu rodbinu. Ivan je dijete nerotkinje, dijete milosti, navjestitelj mesijanske radosti. U njemu se osjeća jeka proroka Starog zavjeta koji očekuju savez Boga i čovjeka po Mesiji.

Već u djetinjstvu otišao je od svog doma u pustinju. Tu mu je lik otvrdnuo na žegi i vjetru, tu se napunio Bogom. Kad se u svojoj muževnosti pojavio među ljudima, privukao je sve. Ljude je privlačio svojom *čvrstoćom karaktera, snagom volje i dubokom zauzetošću za Boga*. Plemenit, čist, jednostavan, odlučan stoji na obalama Jordana sav prožet duhom svog poslanja. Već je njegova pojava bila oštar prijekor grešnicima, pogotovo riječi. Usuđuje se dobaciti farizejima i saducejima strašnu riječ :Leglo gujinje. *Išao je naprijed ne obazirući se ni lijevo ni desno, vjeran svojoj zadaći do kraja!* Nije se stidio svoje službe i svog uvjerenja; nije se obazirao što će drugi reći, nije se žacao navijestiti Božji nepromjenjivi zakon samom kralju *Ne smiješ imati žene brata svojega*. Velik pred Gospodinom i pred ljudima.

Ivan je bio čovjek koji je na svijetu bio samo radi Isusa. On je vjesnik, glasnik koji pripravlja narod za dolazak Gospodnji. Glasnik ne ide pred bilo kim, samo pred uvaženim sobama. Što je uvaženija osoba, ugledniji je glasnik. Ivan je vječni buditelj kršćanskih savjesti. Poziv *pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze* upućen je svima. Srž je Ivanovog svetog poslanja **svjedočiti za Krista!** Jedini ga je od proroka prstom pokazao: *Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima grijehe svijeta!*

Bio je samo jednom malen i to onda kada je dolazio Onaj koga su čekali vjekovi. **Zapanjujuće je ponizan kad se r a d u j e** što je Isus tu i kada se povlači: *On treba rasti, a ja se umanjivati* i *Ja nisam dostojan ni odriješiti remenja na njegovoj obući.* Svoje učenike šalje Isusu jer zna da oni pripadaju Njemu, za Njega je živio i on sam. Kakava poniznost i nesebičnost. Nema zavisti kod Ivana...

I... jednog dana Ivana nestaje u tamnici jer se usudio reći u lice kralju *Ne smiješ imati žene brata svojega*. Branio je vjernost i nerazrešivost ženidbe, sakramenta za kog je Bog rekao:Što Bog združi, čovjek neka ne rastavlja. Svjedočenje za Krista zapečatio je krvlju 29. godine poslije Krista. Odrubljena mu je glava nakon plesa Herodijadine kćeri Salome. Ivan Krstitelj je jedini svetac, osim Gospe, kome Crkva slavi dan rođenja (24. lipnja) i dan smrti (29. kolovoza).

.....

Pročitati: Veliki, Zaustavi se na čas, str. 22-23

.....

Za život

- Izbjegavati zavist! Iz zavisti Kajin je ubio Abela; iz zavisti braća su prodala Josipa u Egipat prevarivši oca da ga je zvijer rastrgla; iz zavisti Šaul je progonio Davida htijući ga ubiti. Kad zavist zavlada u nečijem srcu, nastaje mržnja koja razdire i ubija poput struje ne izuzimajući nikoga.
- Nepokolebljivost u svjedočenju. Spremni smo govoriti: Bojim se! Ta znate.... znamo! Nedostojno je čovjeka da bude kao krilo vjetrenjače pa se okreće kako vjetar puše. Jadan li je onaj koji nema svog stava. Teško tebi ako nemaš neprijatelja — znak je da ništa ne vrijediš.
- Osloboditi se robovanja ljudskom obziru, podsmijehu okoline. Čudan je naš čovjek: potroši li mjesečnu plaću za čašćenje prijatelja ili čini druge neke gluposti, nikome ništa. Odlazi li u šarena društva, nikom ništa. A ide li u crkvu, živi li kao pravi kršćanin, dade li za crkvu, za sjemenište — gle, budale... I danas čovjek upada u bojazan. Iz ljudskog obzira ne ide na Misu, iz ljudskog obzira ne moli nego psuje, iz ljudskog obzira ne pozdravlja svećenike kad je u društvu s nekim, iz ljudskog obzira ne šalje djecu na vjeronauk.... iz ljudskog obzira u njegovoj duši nema mjesta za Boga. A Krist reče:*Tko zataji mene pred ljudima, zatajiti ću i ja njega pred Ocem nebeskim.*
- Njegovati poniznost! Kao što je drvetu život u korijenu, tako je čovjeku u poniznosti. Ohol čovjek sličan je đavlu, prvim ljudima koji su htjeli postati kao Bog, Golijatu koji je izazivao na megdan, farizeju koji se hvastao u hramu.... Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost.

UČENICI NAJBOLJEG UČITELJA

Isus je Put, Istina i Život. Najbolji učitelj okupio je oko sebe učenike odlučnom riječi:*Pođi za mnom! Slijedi me!* Slušali su njegovu riječ, pratili ga na spasiteljskim pohodima, bili su svjedoci njegovih djela. Živjeli su s Njim, upijali njegovu dobrotu, zauzetost za ljude. Isus im je objavio tajne Božjeg kraljevstva. Apostoli su vidjeli ushićenje i radost naroda, doživjeli bezbrojne milosti i obraćenja. Učitelj ih je pripremao na apostolski rad i zajedništvo s ljudima. Samo su jednom zatajili - u muci: jedan ga je izdao, drugi zatajio... Pojava Uskrsloga raspršila im je malodušnost i vratila zanos. I tada je još jedan sumnjao... ne za dugo. Osnaženi Duhom krenuli su propovjedati Krista, njegovu istinu, ljubav i uskrsnuće. Crkva je jaka jer su njezini temelji krv Isusova i njegovih učenika. Svoju revnost prema Isusu zapečatili su krvlju (osim Ivana) i tako na najbolji način potvrdili istinitost propovjedanoga.Ivan je umro prirodnom smrću.

SV.ANDRIJA, brat Šimuna Petra bio je učenik Ivana Krstitelja i prvi prešao k Isusu. Drugi dan doveo je brata Petra Isusu. Još su neko vrijeme ribarili s ocem, ali ubrzo ostavljaju oca, brod i mreže i stalno ostaju uz Isusa. Prema predaji propovjedao je Evanđelje u južnoj Rusiji, potom u Ahaji gdje je na Patrasu bio raspet na križ oblika slova X (Andrijin križ). Blagdan mu je 30. studenoga.

SV. JAKOV STARIJI - sin Zebedejev, brat Ivanov. Na Isusov poziv ostavio je sve i pošao za njim. Isus je braći dao nadimak Boanerges (Sinovi groma). S Petrom i Ivanom bio je u nekim prilikama posebno istaknut (Preobraženje, Getsemani). Vjerojatno je u prvoj Crkvi jeruzalemskoj imao istaknutu ulogu kad ga je Herod Agripa dao prvog pogubiti mačem god. 44-45. Blagdan mu je 25. srpnja.

SV. FILIP, rođen u Betsaidi, rodnom gradu Petra i Andrije, bio je s njima zajedno učenik Ivana Krstitelja. Odazvao se Isusovom pozivu i sa sobom doveo Natanaela. Preko njega su neki pogani tražili pristup k Isusu. Možda je bio iz grčko-židovske obitelji jer ima grčko ime. Prema predaji djelovao je u Frigiji i umro mučeničkom smrću (kamenovan) u Hijerapolu. Blagdan mu je 3. svibnja zajedno s Jakovom Mlađim.

JAKOV MLAĐI, sin Alfejev i brat Jude Tadeja, iz počasti ga nazivaju brat Gospodinov. U Evanđeljima se posebno ne ističe, vjerojatno je tek

nakon smrti Jakova Starijeg postao poglavar jeruzalemske crkve. Njegova poslanica značajna je osobito zbog sakramenta bolesničkog pomazanja. U dubokoj starosti bačen je s vrha jeruzalemskog hrama i onda dotučen toljagom. Blagdan mu je 3. svibnja.

JUDA TADEJ, sin Alfejev i brat Jakova Mlađeg. (Matej spominje i trećeg brata, Josipa, učenika, koji nije bio apostol). Njihova je majka Marija bila s pobožnim ženama koje su pratile i pomagale Isusa za života, a kasnije htjele urediti grob pa su bile prve vjesnice uskrsnuća. Prema predaji propovijedao je u Perziji (Iranu) i mučen zajedno sa Šimunom, s kojim ima zajednički blagdan, 28. listopada.

ŠIMUN po nadimku Kananejac, vjerojatno je bio potomak naroda koji su živjeli prije doseljenja Izraelaca u Palestinu. Luka ga naziva Revnitelj (Zelotes), vjerojatno je prije nego je postao apostol bio pripadnik borbene stranke za čistoću Zakona i oslobođenje od Rimljana. Prema predaji propovijedao je u Egiptu, potom u Perziji gdje je umro mučeničkom smrću (prepiljen) zajedno s Judom Tadejem s kojim ima i blagdan.

BARTOLOMEJ, poznat pod aramejskim nadimkom po ocu (sin Tolomejev), dok mu je, prema Ivanu, pravo ime Natanael. Bio je iz Kane Galilejske. Filip ga je doveo k Isusu, a Isus ga je nazvao *pravim Izraelcem u kome nema prevare*. Prema predaji propovjedao je najprije u Indiji, poslije u Gornjoj Armeniji gdje je umro mučeničkom smrću (oderali mu kožu). Blagdan mu je 24. kolovoza.

TOMA, s nadimkom Blizanac, svojom je sumnjivošću nakon Isusova uskrsnuća zapravo pojačao vrijednost svjedočanstva apostola, a u ganutljivom prizoru priznanja, dao Isusu priliku da istakne vrijednost velikodušne vjere. Prema predaji propovjedao je u Perziji, kasnije u Indiji gdje je umro kao mučenik (proboden kopljem). Oko Malabara u Indiji sačuvali su se do danas neki *Tomini kršćani*. Blagdan mu je 3. srpnja.

MATIJA, jedan od učenika koji su bili s apostolima od Isusova krštenja do uzašašća, i koji su bili svjedoci uskrsnuća. Izabran je da popuni broj Dvanaestorice umjesto izdajice Jude Iškariotskoga. Prema predaji umro je u Judeji mučeničkom smrću (kamenovan). Blagdan mu je 14. svibnja.

O sv. Petru, prvaku apostola u temi Stupovi Crkve
O sv. Ivanu i Mateju u temi Besmrtni pisci.

.....

Izmoliti za kraj: apostolsko vjerovanje!

STUPOVI CRKVE

Jedan je bio stijena Crkve na kome je Isus utemeljio Crkvu, drugi je bio orijaš kršćanstva koji je Evanđelje pronio po tadašnjem poznatom svijetu. Isus im obojici mijenja ime - Šimunu u Petar, a Savlu u Pavao. Promjena imena označava novo poslanje. Pogubljeni su zajedno, slavimo ih zajedno, 29. lipnja. Na njihov blagdan Crkva po biskupima, nasljednicima apostola, posvećuje i zaređuje nove apostole Evanđelja, svećenike. U Crkvi je danas sačuvana promjena imena kod Pape, redovnika i redovnica, kod krizme.

SV. PETAR, prvak je u zajednici apostola po Božjem izabranju i milosti. Žarko je i iskreno ljubio Isusa za koga je spreman sve učiniti. *Vatrene je i silovite naravi*: brz i spreman na sve, ali ponekad samo do prve poteškoće. Hodajući po vodi počinje sumnjati i vapi:*Gospodine, spasi me!* U ime apostola ispovjedio je vjeru u Kristovo božanstvo:*Ti si Krist Sin Boga živoga*. Isus ga hvali i odgovara mu da je on stijena na kojoj će sagraditi Crkvu svoju i vrata je paklena neće nadvladati. Nedugo iza pohvale, Isus ga nazva sotonom. Kako se to dogodilo? Kad je Isus govorio o svojoj muci i smrti, Petar mu reče:*Daleko to od tebe, Gospodine! Isus mu odvrati:Nosi se od mene sotono! Sablazan si mi, jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!* (Mt 16, 22-24). Na sebi je iskusio ljudsku slabost i grešnost, da može lakše razumjeti slabe duše. Kad je Isus govorio o praštanju, Petar je pitao:*Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svome, ako se ogriješi o mene?Do sedam puta? Kaže mu Isus:Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam* (Mt 18,21-22) Nakon čudesnog umnoženja kruha i govora Isusova da je on *kruh živi koji je s neba sišao; kruh koji ću ja dati tijelo je moje za život svijeta* (Iv 6, 51) Petar u ime apostola ispovjeda vjernost u Isusa riječima:*Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo: ti si Svetac Božji* (Iv 6, 68). Njegova ga vatrenost goni da se usprotivi Isusu da mu pere noge; obećaje da će za Isusa umrijeti ako zatreba. A kad tamo dogodilo se — Petar spava dok Isus moli u Getsemaniju; on se poslije stidi Isusa niječući Ne znam toga čovjeka. Svoju je ljubav prema Isusu učvrstio kroz tragediju zataje.

Petar najprije želi sam pobijediti Zloga, a poslije će se potpuno predati Gospodinu. Bit će mu dovoljan samo jedan pogled božanske ljubavi

da se trgne i ostane uvijek čvrst i vjeran. *Jednom je pao, ali je čitavog života plakao*, rekao je sv. Augustin o njemu. Strah od ljudi odvojio ga je na trenutak od Gospodina, no poslije nije se nikoga bojao. Gospodin je nakon uskrsnuća ispitao Petrovu vjeru pitajući ga:*Petre, ljubiš li me više nego ovi!* Petar je odgovorao:*Gospodine, ti znaš* dva puta, a treći put: *Gospodine, tebi je sve poznato, Ti znaš da te volim*. Radostan je što nešto može podnijeti za Isusa, veseo je kad ga šibaju i **uči nas da se treba većma pokoravati Bogu nego ljudima.**
Umro je u Rimu za cara Nerona 67. godine. Dao se iz poniznosti raspeti na križ naopačke jer nije bio dostojan umrijeti kao Krist. Napisao je dvije poslanice. U njima opominje kršćane i poziva ih na istinski kršćanski život, a posebno da se čuvaju sotone jer *đavao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždere!*

SV. PAVAO orijaš je kršćanstva. Od progonitelja preobrazio se u apostola. Pobjedio ga je Nepobjedivi na ulasku u Damask kad je išao progoniti i hvatati kršćane želeći ih dovesti u Jeruzalem. Obasjala ga je čudesna svjetlost s neba, oborila s konja, oslijepila ga a on je začuo glas:*Savle, Savle, zašto me progoniš?* **Nikada se nijedan protivnik Božji nije tako brzo predao kao Savao.** Pita:*Gospodine, što hoćeš da učinim?* I kad je dobio upute, sav se dao na propovjedanje Evanđelja.

Jurnuo je kao ranjena zvijer da nadoknadi propušteno. Onaj koji je bjesomučno progonio kršćane i mrzio Isusa, najviše je pridonio širenju Evanđelja. Snažan kao oluja, orkanske volje i energije, snažnog intelekta raskomadao je staro židovstvo i vezivanje na Mojsijev zakon. Kršćanstvo je počelo cvjetati i širiti se. **Bio slobodan ili u okovima, Pavao ne prestaje širiti vjeru.** Uzdiše:*Jao meni ako ne propovjedam*, ali i moli:*Znam kome sam povjerovao i Sve mogu u Onome koji me jača*. Ponizno zahvaljuje Bogu na daru vjere i apostolata:*Milošću Božjom jesam što jesam!* Misijskim putovanjima širi i propovjeda Evanđelje. Trpi neshvaćanja, prezire, muke, šibanja, okove, ali n e s l o m i v je. Smrt smatra dobitkom. Gdje god bio, uspjeva potaći kršćane na čisti život, čvrstu vjeru i bratsku ljubav. Već je onda shvatio važnost pisane riječi jer njome može doprijeti do više srdaca i duša nego li putovanjima. Zato Pavao piše svoje poslanice. One su ostale najsvjetlijim spomenicima prodora čovjekova duha u Kristovu tajnu. Ima ih 14, a potvrda su Pavlove žive vjere i apostolata. Shvatio je da treba propovjedati Krista raspetoga, Krista uskrsloga; hvaliti se svojim slabostima da se Bog proslavi. Propovjedanjem i svojim poslanicama zadivio je svijet.
Krvlju je zapečatio svoju vjernost prema Kristu u Rimu, za cara Nerona, 67. godine, kad mu je mačem odrubljena glava.

BESMRTNI PISCI

Uvod: Mereškovski o Bibliji, Veritas 1968, str. 84.

MATEJ je napisao Evanđelje 42. godine na aramejskom narječju, a već 55. godine prevedeno je na grčki jezik. *Evanđelje upravlja Židovima prvenstveno jeruzalemskoj zajednici*. Bio je carinik, mrzak svom narodu zbog skupljanja poreza, a on mu svojim pisanjem pronosi slavu. Čudno! Da i ne! Oštro ističe kraljevsku lozu našega Gospodina (prvo poglavlje) na kome su se ispunila sva proroštva Staroga zavjeta. Podrijetlo Isusovo izvodi od Abrahama, praoca židovskog naroda i naše vjere, a sve događaje u Isusovom životu tumači kao ispunjenje proroštva. *Donosi 129 osvrta iz Starog zavjeta da uvjeri Židove da je Isus iz Nazareta obećani Mesija, Krist, Pomazanik*. Citirajući Izaiju, Jeremiju, Davida, Makabejce i druge otkriva i slavu svog naroda. Postao je jedan od najvećih rodoljuba židovskih i jedan od najvećih štovalaca Starog zavjeta. **Srž njegova Evanđelja jest: Isus iz Nazareta je obećani Mesija, Krist.** Svoju ljubav i vjernost prema Mesiji posvjedočio je krvlju, umro je mučeničkom smrću (spaljen) u Etiopiji. Blagdan mu je 21. rujna.

MARKO s nevjerojatnom oštrinom i točnošću opisuje događaje.Evanđelje je napisao negdje između 53. i 63. godine. Ništa ne izmiče njegovu pažljivu oku. Život mu je vezan uz Petra i Pavla, više uz Petra. Vjerno je bilježio sve Petrove govore i jedini naveo Petrove negativnosti. **Brzim i vještim potezima, kratko, živahno i pučki prikazuje Isusa kao Sina Božjega. Svoje Evanđelje upravlja Rimljanima** kojima nije važno da li je Isus iz Davidova plemena ili nije, nego: da li je Bog ili nije. Zato Marko otkriva Isusa kao gospodara svijeta i ljudi, koji postiže svu veću vlast nad zlom i stvara novi svijet Božjeg kraljevstva. Isus je Lav iz Judina plemena koji izgoni đavle, liječi bolesti, čini čudesa, pobjeđuje smrt. Marko više opisuje Isusova čudesa nego li njegove riječi.
Iz Rima ga Petar šalje u Aleksandriju da tu osnuje crkvenu zajednicu što je i učinio. Ovdje je zasvjedočio evanđelje krvlju 68. poslije Krista. Slavi se 25. travnja.

LUKA, po zanimanju liječnik, *piše svoje Evanđelje uglavnom za Grke.* Tumači židovske izraze koji poganima nisu poznati. Evanđelje je napisao između 60-63 godine. Obrazlaže što je to blagdan beskvasnih hljebova; napominje da je Emaus nedaleko od Jeruzalema.... U Evanđelju pro-

vlači ideju blisku Grcima — sveopćenitost kršćanstva. Čovjek je uvijek čovjek pripadao kojem god narodu. **Isus je Spasitelj i Otkupitelj svih ljudi.** Božja briga je čitavo čovječanstvo.

U svom Evanđelju posebno ističe da su svi pozvani u Božje kraljevstvo: zdravi i bolesni, muževi i žene, Židovi i pogani jer je Isus Spasitelj sviju. On jedini iznosi prispodobe o milosrđu: prispodoba o izgubljenom sinu, izgubljenoj ovci i izgubljenoj drahmi da pokaže da je Spasitelj došao radi grešnika, a ne radi pravednika. Napisao je i *Djela apostolska* u kojima opisuje život i rast prve Crkve. Po predaji umro je mučeničkom smrću (objesili ga na križ) u Beociji. Blagdan mu je 18. listopada.

IVAN, apostol i evanđelista, napisao je svoje evanđelje oko 100-te godine. **To je sjećanje ljubljenog učenika koga je Isus najviše volio.** Isus je bio sve u njegovu životu. Ivan je svjedok čitavog Isusovog javnog života, čudesa, smrti, uskrsnuća, svjedok je i neobičnog poletnog kršćanstva. *Za njega je Isusov život pravo Bogojavljenje*. Kad za njegova života ničiu hereze(krivovjerja), da ih pobije i dokaže Kristovo božanstvo piše:Isus je Očeva Riječ koja je uzela tijelo... (Iv 1, 14); Ivan Krstitelj za njega svjedoči da je Sin Božji (Iv 1, 34); sam Isus navodi na to Natanaela, Nikodema i Samaritanku. On to tvrdi i uznemirenim Židovima koji žele znati tko je on:*Zaista, zaista vam kažem, prije nego je Abraham bio, Ja jesam* **Srž Ivanovog Evanđelja jest: Isus je pravi Bog i pravi čovjek.**

Napisao je još tri poslanice i knjigu *Otkrivenje,* u kojima je posebno naglašena ljubav prema Bogu i bratu čovjeku. Zadnje riječi Svetog Pisma u knjizi Otkrivenja znak su čežnje za dolaskom Spasitelja:Dođi, Gospodine, Isuse!

Ivan je doživio duboku starost i jedini od apostola umro prirodnom smrću. Blagan mu je 27. prosinca.

Za život

— Rado ću čitati Sveto Pismo i po njemu živjeti.

— Čitajući besmrtne pisce naučit ću se mudrosti vječnog života.

— Biblija se ne čita, ona se blaguje! Tko ne pozna Sveto Pismo, ne pozna ni Krista!

KRATKA POVIJEST CRKVE

Prvih pet stoljeća

Isus je duboko utkan u srca i svijest ljudi. Apostoli su nosioci kršćanstva koje se rapidno širi. Nailaze progonstva koja će trajati od 67. do 313. godine kad je Crkva dobila slobodu. Snažni likovi ovi stoljeća su: Polikarp, Ignacije Antiohijski, mučenici s našeg tla: Euzebije, Polion, Dimitrije, Kvirin, Duje, Anastazija; afrički mučenici: Ciprijan, Katarina aleksandrijska, Perpetua i Felicita; drugi svjedoci Kristovi po svijetu: Lovro, Cecilija, Agneza,Agata...; veliki crkveni oci: Atanazije, Bazilije Veliki, Grgur Nazijanski, Ivan Zlatousti, Augustin, Jeronim... sveci koji su promjenili svijet: sv. Antun Pustinjak, sv. Benedikt, pa Grgur Veliki i drugi. Kroz ovih pet stoljeća Crkva je proživljavala križni put, no pobijedila je. Bila je jača dok su je progonili. Kad je dobila slobodu, počela ssu previranja, krivovjerja.... U petom stoljeću Crkva se otvara novim narodima da ih kristijanizira.

Od petog do desetog stoljeća

Nastavak kristijaniziranja barbarskih naroda prva je zadaća Crkve. Misionari i propovjednici obilaze Evropom krštavajući gotovo svu Evropu. Sv. Bonifacije raširio je kršćanstvo među Germanima, osobito u Njemačkoj. Benediktinci su prodrli u Belgiju; Irsku je za Krista osvojio sv. Patrik pa će irski monasi i redovnici doći na kontinent propovjedati. U sjeverne zemlje Evrope, Dansku, Norvešku i Švedsku kršćanstvo je prodiralo polako, uz krvave sukobe. Kršćanstvu se priključuju i Slaveni - pokrštavaju se Hrvati, Česi, Slovaci, Poljaci... Masovna pokrštavanja među narodima i nedostatak solidne pouke pokazao je da su mnogi nastavili živjeti poganski makar su se prozvali kršćanima. Još uvijek postoji vjerovanje u duhove, čarolije, magije. U 9. stoljeću najava je veće krize, jer na Istoku započinje postepeno odijeljivanje od Zapada koji će svoj vrhunac dobiti u 11. stoljeću.

Daljnjih pet stoljeća

Nakon velike krize izazvane istočnim raskolom (1054) Crkva je jedno vrijeme s bolom osjećala težinu raskola. Dva stoljeća iza toga Crkva doživljava bujnost kršćanskog života, važan preokret koji je pozivao na is-

tinsko Evanđelje. Brojni reformatori kao Grgur VII, Franjo Asiški, procvat redovništva, gradnje crkava usmjeriše Crkvu pravom životu. Dolazi i do inkvizicije da bi se zaštitilo pravovjerje i jedinstvo Crkve. Kršćane je na Zapadu prožimala svijest o *svetom* ratu za oslobođenje Kristove domovine pa se organiziraju križarske vojne. Do 13. stoljeća Crkva je imala monopol na obrazovanje - svećenici su bili jedini intelektualci. Vrhunac kršćanske i ljudske veličine je trinaesto stoljeće. Poslije opet dolazi do krize, Avignonskog sužanstva, prodora poganstva u kršćanstvo. O nekim temama vidi opširnije *Veritas* 1979, Istočni raskol, Križarski ratovi, br. 3, str. 16-17; Inkvizicija 5/1979, str. 17.

Zadnjih pet stoljeća

Opet su veliki ljudi Crkve smogli snage preporoditi je. Papa Pio V, Grgur XIII; veliki učitelji - sv. Franjo Saleški, Ivan od Križa, Terezija Avilska, obnovitelji i misionari - sv. Ignacije Loyolski, Franjo Ksaverski; uzori kršćanske ljubavi - sv. Vinko Paulski, sv. Josip Benedikt Cottolengo; sveti pastoralci - sv. Ivan Marija Vianney, sv. Don Bosco; blaženici s našeg tla - blaženi Marko Križevčanin, Leopold Mandić; sveci koji su odnijeli u grob svoju krsnu nevinost - afrički mučenici, Marija Goretti, sv. Dominik Savio. Crkvu je u našem 20. stoljeću orkunio divljenjem sv. Maksimilijan Kolbe, svetac koji je dragovoljno žrtvovao svoj život za oca obitelji.

U 17. stoljeću dogodio se slučaj *Galileo Galilej*, toliko iskrivljivan da posluži kao optužba da je Crkva kočila znanost (opširnije o tome, vidi u Veritasu 2/1980, str. 17). Bog nam je u zadnja dva stoljeća dao tako velike Pape, jedan bolji od drugoga.

Osim ovih kanoniziranih svetaca, Crkva ima milijune skromnih duša čija je vjera samo Bogu znana. Također ima i kandidate oltara koji čekaju proces za proglašenjem blaženim ili svetim kao na primjer: Matt Talbot, Ivan Merz, Edith Stein, Raoul Follereau, Charles de Foucauld,.... Pečat današnjoj Crkvi daje neumorni papa Ivan Pavao II, velikani ljubavi Abbe Pierre, Majka Terezija i bezbrojne duše koje slave i časte Boga svim svojim bićem. Dok budemo imali takvih duša, ne bojmo se, Crkva neće propasti.

Sjetimo se i sada riječi sv. Ciprijana:*Ne može imati Boga za Oca, tko nema Crkvu za majku!* Crkva smo mi, baštinici neba i svetosti. Čuvajmo divni polog vjere i dajmo ga drugima.

Vjeruj sinko, u višnjega Oca,
i njegova od vijeka Sina,
i trećega milostiva Duha:
vjeruj, vjeruj, spasit će te vjera! (Ivan Mažuranić)

APOSTOLSKI OCI

Pjesma: Na Isusov se spomen sam...

SV. POLIKARP bio je učenik sv. Ivana apostola. On ga je ustoličio za biskupa u Smirni. Poznat je kao učitelj cijele Azije. Njegovu viteško smrt, 23. II. 156. godine zapisuju carski dokumenti i pismo crkve smirnske Crkvi u Filomeji. Polikarp sve žrtvuje, jer želi s Kristom zauvijek biti. Budući da je dragocjeno pismo dugo, evo nekoliko izvadaka:

..... Milost, mir i ljubav vama u obilju od Oca i Gospodina našega Isusa Krista! Pišemo vam ovo pismo i izvješćujemo vas o onima koji su položili svjedočanstvo, prije svega o blaženom Polikarpu.... Kad se Polikarp pojavio na trkalištu, nastala je velika galama da se ništa nije moglo razumjeti. Tada se zaorio glas s neba:' Polikarpe, budi jak, drži se junački' ... Kad je biskup stao pred prokonzula, ovaj ga upita je li on Polikarp Kad je dobio potvrdan odgovor, reče mu: Odreci se Krista! Uzmi u obzir svoju starost, promijeni mišljenje, zakuni se carskim bogovima i kaži: Na stranu s tim bezboštvom! Polikarp obuhvati pogledom mnoštvo,podigne ruku i reče:*Odstranite bezboštvo*. Prokonzul će na to: Prokuni Krista i ja ću te pustiti! Starac prozbori:**Osamdeset i šest godina služim njemu. On mi nije ništa nažao učinio. Kako bih mogao huliti na svoga kralja i spasitelja...** Prokonzul će na to:Imam divlje zvijeri pred koje te mogu baciti, ako svoje mišljenje ne promijeniš. *Samo ih pusti*, odgovori starac, *ali ja svoje mišljenje ne mijenjam.* Živa ću te spaliti ako ti životinje ništa ne učine, uzvrati Prokonzul. Polikarp reče:*Prijetiš vatrom koja gori jedan sat, a tada se ugasi. Ti ne znaš ništa o vatri budućeg suda i vječnoj kazni koja čeka prokletnike. Konačno, što oklijevaš? Učini što misliš!*

Prokonzul tada dade javno izvikati tri puta: Polikarp se priznao kršćaninom. Masa zaurla: Ovdje je učitelj Azije i otac kršćana! Tada carski namjesnik zapovjedi da ga živa spale... Kad su ga htjeli pričvrstiti čavlima, reče starac: *Ostavite me ovako! Onaj koji mi je dao srčanosti prkositi vatri, dat će mi da izdržim i bez vašeg osiguranja čavlima... Tada Polikarp poče svoju molitvu:Gospodine, svemogući Bože, Oče našega gospodina Isusa Krista, slavim Te..., zahvaljujem Ti za sve po vječnom velikom svećeniku Isusu Kristu, Tvome ljubljenome sinu po kojem neka bude tebi i Duhu Svetome čast sada i u vijeke. Amen.* A kada izreče *Amen* i završi molitvu, sluge ognja potpališe vatru. Kad se razbuktao plamen,

ugledasmo čudo... Plamen se izvio u luk i nadu se poput ognjenog brodskog jedra i u krugu opkoli mučenika. A on u sredini nije sličio opaljenom tijelu, nego pečenom kruhu, i sjao je poput srebra i zlata u peći. A mi smo osjetili tako ugodan miris kao da miriše tamjan ili koja druga mirisava tvar. Spomendan ovog sveca je 23. veljače.

SV. IGNACIJE (VATROSLAV) **ANTIOHIJSKI,** bio je biskup početkom drugog stoljeća u Antiohiji. Najveći dio njegova života ostao nam je nepoznat. Život mu je zapravo počeo hapšenjem u kojem je izrastao kao divni sljedbenik Isusa Krista.

Ignacije je neobičan kršćanin, izuzetan biskup. **Najdublja mu je želja- umrijeti za Krista!** Njegova pisma, ima ih sedam, otkrivaju kakav je to čovjek bio. Duša mu svijetli, grije, gori - čudesna snaga, ljepota duše i čvrstoća vjere. Čitati njegova pisma znači oplemeniti dušu. Uzeo je biblijske vrednote i uklopio ih u ondašnji svijet. Njegova su pisma život. Zna samo za dvije teme:*vjeru u Isusa Krista i bratsku ljubav! Ima samo jednu vruću želju i jednu strast: slijediti Gospodina u mučeništvu*. Veli: Vjera je počelo, ljubav je savršenstvo. Nitko nije zagovarao tako svoju smrt kao on. U nju žuri, kroči kao na gozbu u strahu da ga to ne mimoiđe. Dični starina, *vatreni* stup kršćanstva mučen je oko 110-te godine u Rimu. Crkva ga slavi 17. listopada.

U poslanici *Rimljanima* očituje se Ignacijeva spremnost i žarka želja za mučeništvom. Evo nekoliko odlomaka iz te poslanice:

.....Ignacije, zvani i Teofor, Crkvi... dostojnoj Boga, dostojnoj poštovanja, dostojnoj sreće, hvale, uspjeha, svetosti ... vjernicima koji su ujedinjeni kao duša i tijelo ... uvijek puni milosti Božje, daleko od svake ljage, želi najčistiju radost u Isusu Kristu, našemu Gospodinu.

Nakon tolikih molitava isprosio sam milost da ću moći vidjeti vaša božanska lica, čak i više nego što sam molio: da ću vas moći i osobno pozdraviti, ja, sužanj za Isusa Krista,... ali se bojim da mi vaša ljubav ne bude na štetu. Vama je lako postići što hoćete, ali meni će biti teško doći k Bogu ako ne budete imali razumijevanja za me.

Ne želim da tražite ono što se dopada čovjeku, nego ono što se sviđa Bogu kojemu ste privrženi. A ja više neću imati ovakve prilike da dođem do svoga Boga. A vi, ako samo ništa ne poduzmete, nećete nikada učiniti veće djelo. ... Pustite mi samo ovo: da budem žrtvovan za Boga, kad je već oltar pripravljen ... Lijepo je meni umrijeti svijetu, a uskrsnuti za Boga... Ne samo da govorim da čvrsto hoću, ne samo da se zovem kršćaninom nego da to stvarno i budem. Pravi vjernik bit ću tek onda kad nestanem s ovoga svijeta ...

Pišem svim Crkvama, dajem do znanja svima da sam pripravan umrijeti za Boga... Zaklinjem vas, nemojte me besmisleno sažaljevati. Pustite da budem obrok zvijerima! Samo ću tako postići Boga. **Kristova sam pšenica i moram biti samljeven od zubi zvijeri, kako bih postao čisti kruh Kristov.** ... Samo kad svijet ne bude više ništa vidio od mojega tijela, bit ću pravi mučenik Kristov.

Želim da se zvijeri odmah bace na me.... Budite dobri, ja znam što mi odgovara. Ništa mi ne koristi sav svijet ni sva njegova kraljevstva. *Za me je bolje umrijeti za Krista nego vladati cijelim svijetom*. Tražim Onoga koji je umro za me, hoću Onoga koji je uskrsnuo za nas... Budite dobri, ne sprečavajte mi ulazak u život.

Nemojte imati Krista na ustima, a svijet u srcu! Ako bih vas kasnije i protivno molio, nemojte me uslišati. Učinite ovo što vam sada pišem, a kažem, dok sam još posve svjestan i bistar, da upravo želim umrijeti. Moja je ljubav Raspeti! ... Ne raduje me propadljiva hrana ni naslade ovoga svijeta. Želim Božji kruh, a to je tijelo Isusa Krista, ... a za piće želim njegovu krv, a to je nepropadljiva ljubav.

Krist će vam jasno dati do znanja koliko iskreno govorim. Molite za me da postignem cilj. Ove riječi ne govori tijelo, nego Duh Božji u meni. Ako postanem mučenik, bit će to dokaz da ste me voljeli; ako mi to ne uspije, znači: mrzili ste me!... Ovo vam pišem u Smirni, a šaljem ga po dragim Efežanima... Dan je 9. kolovoza. Zbogom! Budite jaki do kraja u trpljenju za Isusa Krista!

Za život

- Čuvat ću svoja usta da ne psujem. Psovka je najnerazumljiviji grijeh. Čega se pametan stidi, budala se tim ponosi! Samo je naš, kršćanski Bog neizmjerno popljuvan od svojih vjernika. A Bog nije nikoga uvrijedio, nikome ništa nažao učinio... Sv. Polikarpe, očuvaj me od psovke!
- Tko psuje Boga, a u njega ne vjeruje, taj je luđak; tko psuje Boga a u njega vjeruje, taj je još veći luđak! Kršćanine, živi dostojno vjere svete.
- Sv. Ignacije, pomozi da budem dosljedan Kristov svjedok. Daj mi snage da se ne bojim muka, progonstava, već da poput tebe ponavljam: Za me je bolje umrijeti za Isusa Krista nego vladati cijelim svijetom.

DRAGULJI CRNE AFRIKE

Pjesma: Ti Kriste Kralj si vjekova

Sv. CIPRIJAN, rodio se početkom trećeg stoljeća, po svoj prilici u Kartagi. Svršivši škole postao je glasoviti govornik. Priznaje da mu mladost nije bila čista. Obratio se u punoj životnoj zrelosti kad mu je neki stari svećenik Cecilije umjesto uvjeravanja i dokazivanja dao u ruke Bibliju. Ostalo je izvela Božja milost. Lomio se još neko vrijeme, ali kad je pala odluka nije više bilo zaustavljanja na pola puta.

Počeo je živjeti čisto kao anđeo. Veliki dio bogatstva podijelio je siromasima i tada se dao krstiti. *Uklonio je od sebe sve poganske izvore da bi jedino iz Svetog Pisma crpio snagu za život.* Dvije godine iza obraćenja postaje svećenik, potom ubrzo voljom naroda i biskup. Naobražen i razborit, velikodušan i strpljiv, odlučan i pobožan počeo je djelovati u Crkvi, obnavljati disciplinu, promjeniti način života mnogih kršćana koji su se samo zvali kršćani a živjeli kao pogani. U njegovo je vrijeme započeo najkrvaviji progon kršćana (Decijev) koji je unio paniku među kršćanima. Mnogi se javno odrekoše vjere, drugi pribaviše potvrdu da nisu kršćani i da su žrtvovali idolima. A Ciprijan? On se 14 mjeseci sklonio na neko tajno mjesto blizu Kartage. Vrativši se nakon prestanka progona, ostade problem: što s palima? Ciprijan razborito postupa: tko prihvati javnu pokoru vraća se u Crkvu, tko to neće, smatra se heretikom. Kad je nadošla kuga optužiše kršćane... Ciprijan brani kršćane i organizira pomoć i za kršćane i pogane.

Dosljedan, načelan, snažan i blag, čovjek je molitve i vjere . Glasovite su neke njegove izreke:*Biskup je u Crkvi, Crkva je u biskupu. Tko nije s biskupom, nije u Crkvi. Ne može imati Boga za Oca tko nema Crkvu za majku!* Jedan je oblak zasjenio ovog velikana: imao je sukob s papom Stjepanom. O čemu se radilo? Ciprijan je vjerovao da je krštenje nevaljano akó su ga podijelili heretici, dok je papa Stjepan vjerovao da je valjano. Bog ih je oslobodio trzavica na zemlji i ujedinio u nebu: Stjepana je pokosila smrt, a Ciprijan je podnio mučeništvo.

Kad je došao novi progon, Ciprijan se ne skriva. Kad je uhvaćen izjavljuje:Dolikuje da biskup bude mučen u gradu svoje Crkve, kako bi vjernicima ostavio svjedočanstvo vjere. Čim je došao, vjernici ga okružiše pozdravljajući ga i plačući. Na sudištu pred konzulom pojavio se sutradan: kratka pitanja, još kraći odgovori — i smrt.

— Jesi li ti Tascije Ciprijan?
— Jesam.
— Ti si biskup ovih bezbožnih ljudi?
— Da.
— Božanski Imperator nalaže ti da žrtvuješ.
— Znam.
— Razmisli.
— Čini što ti je naređeno! Razmišljanje je suvišno!
Prokonzul izriče presudu:
— Naređujem da Tascije Ciprijan bude pogubljen mačem.
— Bogu hvala, odgovori mučenik.

Kad je odveden na stratište, skinuo je ogrtač davši ga đakonu, kleknuo i uronio u molitvu, zatim je podigao glavu i rekao krvniku:Ostavljam ti 25 zlatnika! Sam je zavezao oči, svećenik mu je povezao sklopljene ruke. Krvnik je zamahnuo sabljom i glava je odletjela, 14. IX. 258. Krvava epopeja slična onoj na Kalvariji. Crkva ga slavi 16. rujna.

Sv. KATARINA ALEKSANDRIJSKA, kršćanka je umom i srcem. Bila je neobično lijepa i inteligentna. Zavoljela je kršćanstvo i Evanđelje i obratila se. Prema predaji sanjala je da joj se ukazala Gospa s Isusom, čula je u snu da joj duša nije lijepa. Kad se krstila, opet je sanjala i duša joj je postala lijepa.

Kad je car Maksimilijan 306. godine naredio žrtvovati bogovima, neki su se kršćani pokolebali. Većina ne. Punile su se tamnice, započela mučenja i hapšenja. Katarina odlazi caru predbacujući mu za zločine i nepravdu. Car je zanesen njezinom ljepotom i mladošću, osobito znanjem. Nije ju zatvorio u tamnicu, nego pritvorio u svoj dvorac. Treba je pobijediti. Kako? Pošalje 50 mudraca misleći da će je lako *opametiti*. Kad tamo, ona je mudrija od njih i oni se prozvaše kršćanima. Iz bijesa, car ih dade pogubiti. Poražen je prvi put. Vrijedi pokušati opet. Počne joj laskati da će je učiniti kraljicom. Nasmijala se i otklonila. Neće milom, a silom? Zatvori je u tamnicu i dade je šibati kroz jedanaest dana. Herojski je to podnijela u strpljivosti i vjeri. Obratila je svojim ponašanjem i caricu i 200 vojnika koji su je došli posjetiti. Car ih dade sve pogubiti, a Katarini odredi smrt na točku s noževima. Na njezinu molitvu, točak se smrvi. Narod poviče:*Velik je kršćanski Bog!* Napokon joj odrubiše glavu i pade bijeli, okrvavljeni cvijet koji je u nebu zadobio nagradu: gledanje Boga a na zemlji čašćenje u srcima milijuna kršćana. Spomendan ove svetice je 25. studenog, točno mjesec dana prije Božića. Naš narod kaže za ovu sveticu: Sveta Kata, snijeg za vrata.

ŽRTVA OČEVE MRŽNJE

Sv. BARBARA živjela je u ranom trećem stoljeću.Bez majke je ostala vrlo rano pa ju je odgajao otac Dioskur, veliki štovalac poganstva. Živjeli su u maloazijskom gradu Nikomediji gdje se kršćanstvo širilo. Čim je Barbara za njega dočula, prihvati ga s oduševljenjem i obeća da je vječno živjeti djevičanski. Odbila je sve prosce jer je već imala zaručnika - Krista. Jednom, dok je otac bio na putu, zatvorio je kći u kulu s dva prozora. Ona dade sagraditi i treći na spomen Presvetog Trojstva i dade načiniti križ, simbol kršćanstva. Priznala je ocu da je postala kršćanka. On je htjede ubiti, no ona pobježe. Uhvativši je, otac je istuče i zatvori u tamnicu. Ništa ne koristi - Barbara ne popušta. Kad u svom bijesu nije znao što učiniti, prijavi je kao kršćanku. Mučena je najprije batinjanjem mrcvarenjem željeznim šiljcima i noževima. Kad je svijetu to dojadilo, zatražiše da joj se muke skrate. Bi odlučeno da joj se mačem odrubi glava. Otac Dioskur sam se ponudi i posta krvnik vlastite kćeri. Bilo je to oko 306. godine. Kad se vraćao kući, pred kućnim pragom, ubi ga grom. Sv. Barbara je zaštitnica rudara i svih onih kojima prijeti nagla smrt. Slavi se 4. prosinca.

. . . . .

Pogledati film: *Abortus-ženina odluka.* Bolje je vidjeti ovaj film koji je stvarno potresan, nego da ti se to kasnije dogodi u životu. Mi se užasavamo čuvši za Barbarinu tragediju. Nažalost, mnogi su kršćani ubojice vlastite nerođene djece, tih malenih nevinih bića, jer ih ubijaju u majčinoj utrobi. Krvnici su i sluge sotone svi koji tako rade, jer je prvo djelo sotone ubiti, a osim toga otimaju im nebeski život i trgaju tijelo. **Biti kršćanin znači nositi život, rađati.**

Ne vrijede nikakve isprike! **Čovjek je čovjek od časa začeća!** Crkva brani dostojanstvo i pravo čovjeka na život i uvijek će braniti, jer je pobačaj grozan zločin koji vapi u nebo za osvetom, najveća sramota naše civilizacije. Prije su nas drugi iskorjenjivali, prije su pričali o strahotama rata i logora, sada to isto činimo sami na drugi način. Pravo na život je temeljni Božji i ljudski zakon. Sjetimo se iz povijesti nekih činjenica:

-- faraon je dao ubiti svu mušku djecu Židova
-- krvnik Herod je dao pobiti nevinu betlememsku dječicu
-- krvnik Hitler je dao očistiti svijet od nepoželjnih. Neki abortus nazivaju *čišćenjem*. Da, kao što je Hitlerovo... Naš narod naziva takve žene čedoubice ili čedomorke. I pravo je tako ih nazivati. Tijelo žene je kolijevka života, nipošto i nikada grob! Odlučimo da nikad ni savjetom, ni šutnjom ne pomažemo takve zločine. Radije umrijeti, nego li ovo učiniti. Čuvati se čistim do braka, poštivati temeljni Božji zakon i nauku Crkve i ovo se neće dogoditi.

SVJEDOČANSTVO U ŽIVOTU I SMRTI;

Uvod: Dušo Kristova posveti me ...

Sv. LOVRO (+ 258) đakon i mučenik, ures je rimske crkve. Posebno je njegovao ljubav prema siromasima. Posluživao je Gospodinu kod oltara, a onda je odlazio pomagati siromahe. Kad je uhvaćen papa Siksto II s četvoricom đakona, Lovro se ražalostio i uskliknuo:*Kamo ćeš, sveti Oče, bez svoga đakona? Jesi li ikad prinio žrtvu a da ti ja nisam služio?* Nakon tri dana i on je uhvaćen. Car je tražio sve blago, zlato i srebro da mu donese i pustit će ga. Lovro je pristao. Otišao je, skupio svu sirotinju Rima, doveo je pred cara i rekao: *To je blago naše Crkve, naši biseri i dragulji!* Osuđen je na strašnu smrt, živ je pečen na roštilju. Sudac je zapovjedio da se njegovo tijelo najprije izbičuje, a onda da se okreće kako bi muke bile veće i duže. I to je Lovro podnio i primio veselo. Predaja kaže da je doviknuo mučiteljima: *Ispečen sam s jedne strane, okrenite me na drugu stranu*. Ljubav prema Kristu bila je jača od vatre i muka. Spomendan ovog sveca je 10. kolovoza.

Sv. CECILIJA (+ 230) po predaji tajno se krstila i živjela čisto kao anđeo. Na kršćanstvo je pridobila muža Valerijana i brata mu Tiburcija. U prvoj bračnoj noći rekla je mužu da anđeo čuva njeno djevičanstvo i zamolila ga da žive u braku kao brat i sestra. Mužu je rekla da će vidjeti anđela kad bude vjerovao u jedinoga Boga koji je na nebesima i kad se bude krstio. Poslušao je i uvjerio se u istinitost Cecilijinih riječi. Muž i njegov brat sahranjivali su mrtve mučenike i kršćane sve dok nisu bili izdani. Mučeni su, a potom su, radi pohlepe za imanjem mučili i Ceciliju. Krvnik joj je zarezao vrat tri puta mačem te je još neko vrijeme živjela (jer po rimskom zakonu nije dopušteno udariti mačem više od tri puta). Za to vrijeme dok je čekala smrt, razdijelila je svoje imanje siromasima, a kuću je ostavila Crkvi. Tamo negdje od XV stoljeća spominju je kao zaštitnicu crkvene glazbe, jer je po predaji jedino Bogu pjevala pjesme pa i na svadbi. Crkva je slavi 22. studenog.

Sv. LUCIJA (Svjetlana) živjela je u Sirakuzi na Siciliji, za cara Dioklecijana, koncem trećeg i početkom četvrtog stoljeća. Bila je mlada, bogata djevojka zaručena s mladićem. Hodočasti na grob sv. Agati da isprosi zdravlje majci. U viđenju doznaje da će ubrzo biti mučena. Vrativši

se kući, razvrgne zaruke i siromasima podijeli imanje. Zaručnik je iz osvete prijavi kao kršćanku.
Odluče je osramotiti, odvesti je u javnu kuću da je obeščaste, ali -- nisu je mogli pomaći s mjesta. Nije to mogao učiniti ni jaram volova, ni vatra niti ulje. Konzulu Paskaziju je rekla: *Kad čisto živim tijelo je moje stan Duha Svetoga*. Nadalje, ako me i odvedete u tu kuću, ja neću sagriješiti jer to ne činim slobodno. Moja će duša i dalje ostati čista i nevina. Prorekla je konzulu smrt, a Crkvi slobodu što se i ostvarilo. Odrubljena joj je glava mačem. Crkva je slavi 13. prosinca. Zaštitnica je vida i najčešće je prikazuju s očima na tanjuru. Čašćena je već od V stoljeća i obljubljena u mnogim zemljama. Kod nas također. U našem narodu postoje i običaji i vjerovanje da kakvi će biti dani do Božića, takvi će biti i mjeseci u godini.

Sv. AGATA (Dobrila) jedna je od djevica i mučenica prve Crkve čija je krv bila sjeme novih kršćana. Bila je kći bogatih roditelja i dobrih kršćana u Kataniji, na Siciliji. Kao djevojčica zavjetovala se na djevičanstvo. Požudni rimski mladići htjeli su osvojiti nevine djevice za sebe. Namjesnik Kvintilijan pokuša osvojiti Agatu za sebe laskanjem i lijepim riječima. Ništa. Pošalje pokvarenu ženu k Agati. Opet ništa. Uslijede mučenja (da bude legalno i zakonski). Zanimljiv je dijalog sa suđenja:

Kvintilijan: Zar se ne stidiš, djevojka plemenita roda, živjeti životom kršćana, među kojima su sami robovi?
– **Služiti Kristu najveća je sloboda,** odgovorila je Agata.
– Zar mi onda, koji preziremo vašeg Krista, nismo slobodni?
– Ne! Vaša sloboda je žalosno ropstvo, reče Agata.

Slijedila su mučenja: rastezanje udova željeznim napravama, udaranje bakrenim pločama da bi joj napokon odrezali djevojačke grudi. Sva u mukama rekla je tiraninu: *Okrutni tiranine, zar se ne stidiš odrezati meni ono čime te majka othranila!* Polumrtva odvedena je u tamnicu gdje joj se ukaže sv. Petar i potpuno je ozdravi. Tada reče Agata mučitelju: *Zar ni sada nećeš priznati svemoć moga Boga, kome se ja klanjam?* Novo mučeništvo ove junakinje prekinuo je potres u kome su stradala dvojica Kvintilijanovih prijatelja. Narod je sada ustao u obranu sv. Agate i prestade njeno mučenje. Umrla je u tamnici nakon tolikim muka 249. godine. Zaštitnica je bolničarki i od potresa. Crkva je slavi 5. veljače.

Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko!

DJECA A SVECI

Pjesma: Da mi je biti sunce ...

Sv. ĆIRIL, dječak iz Cezareje Kapadocijske ljubio je Isusa zanosom svoje djetinje duše. Otac poganin razbjesnio se na nj i tražio da se odrekne svoje vjere. Kad ništa nije pomoglo, otjerao ga je iz kuće, odrekao ga se i razbaštinio. Nije se uplašio - jer ono što je izgubio vrlo je malo prema onome što je dobio. Kad je zbog vjere doveden k sucu, ovaj ga pokuša najprije prestrašiti:

— Ja te, Ćirile želim odvratiti od tvojih ludosti. Ako se urazumiš, ako se odrečeš Krista, ja ću te pustiti, a otac će ti sve oprostiti i ponovno te primiti u kuću.

— *Veselim se, suče, što mi predbacuješ moju vjeru u Isusa. Ja znam da će me upravo zbog toga Bog nagraditi. Izgon iz roditeljske kuće nije za me ništa. Ja ću stanovati u mnogo ljepšoj kući. Rado ću biti siromah i prognanik samo da vječna dobra postignem. Smrt me ne plaši jer mi je osiguran vječni život.*

— Sudac naredi da se naloži vatra da ga još više zaplaši: Urazumi se, još ima vremena...

— *Nisi me trebao zvati natrag. Ja se ne bojim. Nadam se da ću moći podnijeti smrt za Krista. I on je to učinio za mene. Ne oklijevaj! Ubij me da mogu što prije doći u dom moga nebeskog Oca!*

Mnogi zaplakaše. Dječak ih upita: *Što plačete? Smijte se! S radošću treba podnijeti boli. Oh, kad biste vi znali, u kakvoj ću se ja domovini nastaniti!...* I nasmijan je pošao u vatru, Ćiril, divan dječak iz Cezareje Kapadocijske.

Sv. TARZICIJE zaštitnik je prvopričesnika i ministranata. Za vrijeme Dioklecijanova progonstva sam se ponudio odnijeti svete čestice zatvorenim kršćanima u tamnicu. Pošao je sretan što ima toliko blago. Stavio je Spasitelja na grudi i krenuo. Prolazeći pokraj neke livade ugleda dječake gdje se igraju. Oni ga zamoliše da se njima pridruži u igri jer trebaju četvrtoga. Kad nije htio milom, prisiliše ga. Uvidješe da nešto nosi na prsima jer je ruke stalno držao prekrižene na prsima. Što ti je to? Nije im rekao. Odlučiše da mu to otmu. Stadoše ga tući, udarati... Tarzicije je šutke primao udarce, oblila ga je krv, no rukama je i dalje držao Presveto. Oslobodio ga je neki kršćanski vojnik i odnio svećeniku. Tarzicije je umro ne dopustivši da mu otmu Isusovo tijelo. Umro je a da se nije odijelio od Isusa.

Sv. JANJA (Agneza), dvanaestogodišnja pobjednica koju Crkva slavi 21. siječnja. Živjela je u ozračju prave vjere. Mlada i lijepa odbija udvarače, pogotovo nasilnog gradonačelnikovog sina. Njemu je rekla: *Ja ljubim samo Krista, on me je zaručio prstenom vjere!* Iz osvete prijavio ju je kao kršćanku. Nije se ništa bojala jer ju je čvrsta vjera i nada u uskrsnuće krijepila. Baciše je u tamnicu čekajući da se predomisli. Nisu dočekali. Zatim je svezanih ruku dovedu do poganskog boga da baci zrnce tamjana u vatru i tako se odreče Krista i spasi svoj mladi život. Zatražila je da joj odriješe ruke. Kad su to učinili, ona se svečano prekriži: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga... Izigrani, odvedu je u javnu kuću da je tu osramote i ponize. Nisu uspjeli, branio ju je i obranio anđeo. Najposlije joj mačem odrubiše glavu 354. godine. Čašćena je osobito u stoljećima poslije svoje smrti.

Pročitati što kaže sv. Ambrozije o sv. Janji, Brevijar, str. 1938.

Za život

— Biti pravi kršćanin, kakva odvažnost. Ljubav prema Kristu mora biti jača od prijetnji i smrti. Isus je rekao: Tko hoće život svoj sačuvati, izgubit će ga, a tko ga izgubi poradi mene, sačuvat će ga.

— Nepokolebivo ću svjedočiti Boga u svakoj situaciji života. S Bogom mogu sve, bez Boga ništa. Sv. Pavao je zapisao: *Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?*

— Uklanjat ću čiste oči od nečistih pogleda, jer me i samo jedan požudan pogled može baciti u pakao. Čuvat ću čistoću svoje duše i svoga tijela kao najveću dragocjenost svoje vjere i svoga života.

— Rado ću i uvijek moliti Boga za pomoć u mladenačkim problemima. Molit ću se i svom zaštitniku da me očuva od napasti i sačuva za vječnost.

— **Blago čistima srcem, oni će Boga gledati!**

DOBRI PASTIRI I SVETI POMOĆNICI

Pjesma: Gospod Bog je s nama sad, aleluja.
Uvod : Primjer majčinske ljubavi - Leo žirafa.

Sv. BLAŽ (+ 316), mučenik i biskup u Sebasti, u Maloj Aziji. Najprije je bio liječnik želeći pomoći ljudima. Kao kršćanin u svakom je čovjeku gledao Isusa Krista. Kada je došao progon, kao dobar pastir nije htio pobjeći od svojih vjernika nego je ostao s njima da za njih dade svoj život. Kad su ga uhvatili, reče: *Ne bojim se muka, mene krijepi Isus Krist.* Trovrsno su ga mučili: batinjanjem, boli ga železnim šiljcima po tijelu i htjedoše ga utopiti u jezeru. Zato mu objesiše oko vrata kamen i baciše ga u jezero. No, on se pobožno prekriži i poče hodati po vodi.
Zaštitnik je od bolesti grla, jer je nekom dječaku kome je zastala riblja kost u grlu molitvom pomogao . Umro je mučeničkom smrću i tako na najbolji način potvrdio da je pastir po srcu Dobrog pastira. Odrubili su mu mačem glavu. Spomendan mu je 3. veljače.

Sv. Blaža posebno štuje naš grad Dubrovnik (sv. Vlaho) jer ih je on, po predaji, spasio od Mlečana. Naime, jedne noći ukazao se svetac nekom svećeniku rekavši mu da Mlečani kane te noći napasti grad, a da je njihova riječ da će ići sutradan samo puki izgovor. Doista, to se i dogodilo. Mlečani su prekršili svoje obećanje i napali grad misleći da će ga lako osvojiti. No, Dubrovčani su bili spremni. Zato su sv. Vlaha častili kao zaštitnika i spasitelja.
Inače, na njegov spomendan Crkva blagoslivlja grla moleći: *Po zagovoru svetoga Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio te Bog od bolesti grla i svakog drugog zla. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.*

Sv. VALENTIN (Zdravko) svećenik je rimske crkve i mučenik za pravu vjeru. Odlikovao se mudrošću i kreposnim životom. Kod naroda je bio ugledan pa se i sam car zainteresirao za njega. On će ga kasnije dati i pogubiti, jer je odbio žrtvovati bogovima rimskim. Neizrecivo dobar pohađao je sirotinju, pomagao i tješio zatvorene kršćane. Za sv. Valentina jedina je istina Isus Krist. Protivnici kršćanstva vikahu: Mora umrijeti, pogrdio je naše bogove.
Sv. Valentin je došao u ruke divljeg Kalfurnija, careva prijatelja. Ovaj ga je izručio Asteriju da se ne zamjeri caru. Došavši u kućni pritvor, Valentin se pomoli Bogu ovako: *Gospodine, prosvijetli ove ljude da upoznaju da je samo Isus Krist pravo svjetlo svijeta*. Čuvši te riječi, Asterije,

koji je imao slijepu kćerku, reče mu da moli Boga da mu kćerka progleda pa će i on povjerovati. Poganin traži opipljivi dokaz. Izazov je velik. Sv. Valentin se srdačno pomoli Bogu i bi uslišan. Bog je učinio čudo i Asterijeva kći je progledala. Asterije je ispunio zadano obećanje, obratio se i pred svima ispovjedio vjeru. Sv. Valentin je pogubljen 269. godine, jer je jasno dokazao da Bog postoji. Posebno se časti kao zaštitnik zdrave i čiste duše. Spomendan mu je 14. veljače.

SV. MARTIN (315-397) bio je vojnik protiv svoje volje, redovnik po svojoj volji a biskup iz dužnosti. Ponizno se predao Bogu. Jednog dana, *kao vojnik susreo je gologa prosjaka i dao mu polovicu svog plašta*. Te mu se noći Isus ukazao zaogrnut njegovim plaštem pa je sv. Martin spoznao da mora i dalje imati srce osjetljivo za potrebe drugoga jer se tako dolazi do Boga. Postavši redovnikom obilazio je sela, propovjedao je, tješio i obraćao s poganstva na kršćansku vjeru. Činio je pri tome i neka čudesa: poljupcem je ozdravio gubavca, oživio tri mrtvaca, izliječio neku ženu od krvarenja. Znao je oprostiti i biti blag prema svome klevetniku jer se ugledao u Isusa koji je oprostio i smilovao se desnom razbojniku. Isus je oprostio i narodu. Jedna zgoda iz njegova života: kad su neki prosjaci prosili pred crkvenim vratima, čuli su da dolazi sv. Martin. Odmah su pobjegli kud koji bojeći se da ih svetac ne ozdravi. Kad su nad njegovom samrtničkom posteljom plakali rekao je: *Bože, ako sam narodu potreban, ne odbijam posao. Ali sve po tvojoj volji!*. Crkva ga slavi 11. studenoga.

Za život

- Roditelji su pastiri svojoj djeci. Računaju li danas na Božju pomoć, pogotovo danas kad se širi hladni egoizam i uživanje pa su djeca teret. Danas su mnogima djeca nepoželjna jer se traži žrtva, a od nje danas bježe mnogi kršćani. Zaboravljaju da je svako dijete dar Božji. Isus je rekao da dobri pastir daje život za ovce svoje. Tako i roditelji za djecu.
- Tko služi djeci, služi Kristu.(kard. Faulhaber). Dijete je za roditelje most u nebo.
- Čovjek ljubavlju osvaja Božje srce. Tamo gdje nema dobrote, nemojte se varati, nema Boga!
- **Blago milosrdnima, jer će postići milosrđe!**

KRŠĆANSTVO NA NAŠEM TLU - VINKOVAČKI MUČENICI

Pjesma: Svi kliknimo Kristu...

Kršćanstvo je prodorno i širi se kad ga progone. Kršćani su za vrijeme progona imali svoje simbole u koje su zaodjeli najveće vjerske istine i svetinje. Najpoznatiji simboli ranog kršćanstva su riba, janje, pelikan, klas i grozd. (Riba = IHTHIS = Isus Krist Božji Sin Spasitelj).

U Vinkovcima (Cibalama) sačuvan je sarkofag, nažalost bez natpisa, na kom je prikazana riba. Danas je pred zgradom muzeja u Vinkovcima. Sačuvan je i ranokršćanski idiogram Kristov s nadgrobne ploče. Latinski natpis glasi: Hic sunt positi Veatorinus et Martoria Innocentis. Otkrivena je 1956. i čuva se u vinkovačkom gradskom muzeju. (Nacrtati idiogram i objasniti ga).

SV. EUZEBIJE potječe vjerojatno iz grčke porodice koja se bavila trgovinom. Posvetio se crkvenoj službi i postao biskup. Ostala je uspomena na njega kao časnog i hvale vrijednog predstojnika kršćanske cibalske zajednice. U progonstvo je ušao kao junak, uhvaćen je 27. travnja, predveden sudu i saslušan. Proglašen je krivim i osuđen na smrt. Pogubljen je. Ostalo je nepoznato kakvom je smrću svršio i koje godine. Najvjerojatnije 258. godine. U *Polionovim aktima* spominje se i sv. Euzebije kao mučenik. Crkva ga slavi 29. svibnja.

SV. POLION bio je prvak lektora, čitača Božje riječi na kršćanskim sastancima. Svoje sposobnosti predao je u službu Krista Kralja. Vjeru je dobro upoznao i drugima je tumačio. Njegovom zaslugom u Cibalama čitalo se Sveto Pismo, mladež je živjela čisto. Kad je 27. travnja 304., uhvaćen, na njega su digli graju: Ovaj se uzdigao tolikom ohološću da ne prestaje huliti na bogove i na careve. Najprije treba njega mučiti da se drugi pokolebaju. Govor sv. Poliona na saslušanju dragulj je kršćanskoga života. Akti sv. Poliona, nastali negdje 313. god. donose ovaj izvještaj:

– Kako se zoveš? – Polion.
– Jesi li kršćanin? – Kršćanin sam.
– Kakvu službu vršiš? – Prvak sam lektora.
– Kakvih lektora?
– Onih koji običavaju čitati narodima Božansku Riječ.

– Nisu li to oni za koje se govori da smućuju lakovjerne ženskice dok im brane udaju i da nagovaraju na nekakvu čistoću?
– Našu lakovjernost i ispraznost možeš danas oprobati.
– Na koji način?
– Oni su lakovjerni i prazni koji se, nakon što su ostavili svojega Stvoritelja, smiruju u vašim praznovjerjima. Inače se vjerni i nepokolebivi pokazuju oni, koji nastoje, u vjernosti vječnome Kralju, izvršiti zapovijedi koje čitaju usprkos mukama kojima im se prijeti.
– Čitajući, koje zapovijedi i kojega kralja?
– Pobožne i svete zapovjedi Krista Kralja.
– Koje?
– One koje navješćuju jednoga Boga, koji grmi na nebesima;
koje spasonosnom opomenom svjedoče da se ne može reći: Bog je drvo ili kamen;
koje ispravljaju i čist pale;
koje nedužne podupiru u njihovoj odluci da ju izvrše i u njoj ustraju;
koje djevojke uče kako se će dovinuti vrhunaca svoje nepovrijeđenosti, a stidljivog bračnog druga kako će sačuvati uzdržljivost u stvaranju potomstva;
koje savjetuju gospodarima neka upravljaju robovima, zbog jednakog dostojanstva, više poštovanjem nego srdžbom;
koje (uče) robove da služe više iz ljubavi nego iz straha;
koje uče slušati kraljeve kada pravedno zapovijedaju, a zapovjedaju da se pokorava višim vlastima, kada naređuju dobro;
koje određuju čast roditeljima, ljubav prjateljima, opraštanje neprijateljima, građanima dobrohotnost, tuđincima čovjekoljublje, milosrđe siromasima, svima ljubav, nikome nanijeti zlo, strpljivo primati nanešene nepravde, a nikome nikakve učiniti;
One uče da će zauvijek biti pobjednik onaj, koji radi vjere prezre trenutačnu smrt, a vi ju možete prouzročiti. Polion nastavi: Ako ti se ne sviđaju, nakon što si ih dobro razmotrio, svojom ih voljom možeš ukloniti.
– A što ti koristi, ako čovjeka ubiju i ostane bez ovog svjetla?
– Ali bolja je ona vječna svjetlost od ove kratkotrajne i slađa su ona dobra koja su neraspadljiva negoli ona koja propadaju. Nije pametno pretpostaviti vječnim dobrima prolazna.
– Što (će ti) to? Učini što su carevi odredili!
– Što je to?
– Da žrtvuješ.
– Radi što je zapovjeđeno. Ja to neću učiniti, jer je zapisano: Tko žrtvuje demonima, a ne Bogu, iskorjenit će se.
– Ako ne žrtvuješ, mačem ćeš biti sasječen!

– Učini što ti je zapovjeđeno. Ja pak moram svom odanošću ići tragovima biskupa, prezbitera i svih Otaca, jer sam pun njihovih nauka. Stoga primam svom radošću sve ono što kaniš odrediti.

Straža ga je pograbila i odvela kilometar i po od Vinkovaca gdje je spaljen na lomači. Spomendan mu je 29. svibnja.

Za kraj: Pjesma Polionu lektoru, *Ranokršćanski život u Vinkovcima* str. 56-57.

KROZ ŽIVOT OVAJ NAS, POLIONE VODI!
POGANSKIH NAZORA I NAS OSLOBODI.

KRŠĆANSTVO NA NAŠEM TLU – SRIJEMSKI MUČENICI

Žarišta kršćanstva na našem tlu bila su: Sirmium (Srijemska Mitrovica), Cibalae (Vinkovci), Siscia (Sisak) i Salona (Solin). U Sirmiumu je bila razvijena kršćanska zajednica. Kršćanstvo je bilo dugo u procvatu da bi dolaskom Avara zadobilo težak udarac. Iz prvih kršćanskih vremena, kao uzori vjere spominju se:

SV. IRENEJ biskup i mučenik, pruža svojim mučeništvom primjer herojske vjernosti. O mučeništvu ostadoše dva zapisa, grčki i latinski. Čini se, da su oba panegirici, tj. pohvale na čast mučeniku. Po zapisima, Irenej je vrlo mlad postao biskupom. Bio je oženjen i imao je djecu (do VI stoljeća u Crkvi svećenstvo nije vezao celibat). Doveden pred upravitelja Proba bi mu naređeno da žrtvuje bogovima. Odbija. Staviše ga na muke. Dođoše njegovi roditelji, žena i djeca da ga nagovore da im se smiluje. Odbija i njihovu samilost. Kad je ponovno odbio žrtvovati, udarali su ga toljagama da bi mu napokon odrubili glavu, a tijelo bacili u Savu 6. travnja 304. godine.
Stručnjaci arheološkog instituta iz Beograda i Francuske arheološke škole iz Rima otkriše u S. Mitrovici 1976. godine nadgrobnu ploču s natpisom koja nedvojbeno svjedoči da je tu pokopan sv. Irenej. Natpis je na latinskom jeziku, a u prijevodu glasi ovako: *U ovoj bazilici gospodina našega Ireneja postavio je spomen Macedonije skupa s M .... i Evenatom*. Ispod natpisa je znak križa i grčka slova alfa i omega, palmina grančica, simbol mučeništva. Slavi se 6. svibnja.

SV. MONTAN (Goran) i **MAKSIMA**, sklonili su se za vrijeme progona iz Singidunuma (Beograd) u Sirmium gdje su uskoro bili otkriveni kao kršćani i prijavljeni vlastima. Mučeni su i bačeni u Savu 304. godine. Slave se 26. ožujka.

SV. KLAUDIJE, KASTORIJE, SIMFORIJAN, NIKOSTRAT i SIMPLICIJE – pet srijemskih kipara, kao kršćani ne htjedoše isklesati kip poganskog boga Eskulapa. Time su odbili naredbu samog cara Diokleci-jana i zbog toga bili strašno kažnjeni: živi zatvoreni u olovne sanduke pune čavala i bačeni u Dunav. Slave se 5. studenog, kad je zajednički spomen svih srijemskih mučenika..

SV. DIMITRIJE, đakon biskupa Ireneja, najpoznatiji je srijemski mučenik. U svijetu znanosti sporno je da li je on iz Sirmiuma ili iz Soluna. ovo prvo, da je srijemski mučenik jer je grad po njemu prozvan *civitas sancti Demetrii = grad sv. Dimitrija*. Dio njegovih relikvija odnešen je pred navalom Huna u Solun gdje se otada svečano slavi. Poginuo je 304. tri dana poslije biskupa Ireneja o Uskrsu. Zaštitnik je srijemskog dijela đakovačke biskupije. Veliku i odlučujuću potvrdu i svjedočanstvo da je sv. Dimitrije srijemski mučenik donose Akta sv. Poliona: *Tek što je za Dioklecijana i Maksimilijana buknulo progonstvo, srijemski upravitelj Prob požuri da ostvari carske ukaze započinjući od klerika. U Singidunumu dade pogubiti svećenika Montana, u Sirmiumu biskupa Ireneja i đakona Dimitrija, a u Cibalama sv. Euzebija i Poliona*. Slavi se 26. listopada.

SV. ANASTAZIJA, srijemska djevica i mučenica spaljena je na lomači za Božić 304 godine. Relikvije ove svetice su pred navalom Huna od nešene u Carigrad, pa u Rim. Anastazija je svetica jedinstva Crkava. Iz Carigrada grad Zadar posredstvom biskupa Donata (Darko) dobiva moći sv. Anastazije i 910. godine prenesene su relikvije u Zadar. Dio relikvija ove srijemeske mučenice prenijete su 1976. godine u njen rodni grad Sr. Mitrovicu i tu su pohranjene u crkvi. Spomendan ove svetice je 15. siječnja.

KRŠĆANSTVO NA NAŠEM TLU – SOLINSKI MUČENICI

U Solinu je kršćanstvo živjelo već u trećem stoljeću. Potkraj stoljeća organizirana je kršćanska zajednica na čelu s biskupom. Četiri solinska mučenika pripadnici su Dioklecijanove tjelesne garde, uz njih je jedan biskup, svećenik, đakon i mnogo kršćana nepoznatih po imenu mučeno (oko 45 ?). Natopili su svojom krvlju ovo tlo. Solin je, poslije Rima, najvažnije središte kršćanske arheologije. Bogata nalazišta u kojima dominiraju bazilike, oratoriji, kršćanska groblja svjedočanstva su kršćanstva na tom tlu.

SV. DUJE (+ 10. travnja 304). Don Frane Bulić, najveći hrvatski arheolog, tvrdi da je sv. Duje solinski biskup i mučenik za Dioklecijanova progonstva što potvrđuje i nadgrobni natpis i Chronicon Pashale. Oko njegova groba nanizali su se drugi grobovi jer je čast biti što bliže mučenicima. Dio kostiju sv. Duje su u splitskoj katedrali, čiji je on patron, a dio je u Lateranskoj bazilici u Rimu, u kapelici koju je dao sagraditi papa Ivan IV (Dalmatinac). On je poslao opata Martina da otkupi robove kršćane i ponese najvažnije relikvije mučenika s ovog tla. Prema predaji, kosti sv. Duje nisu mogli prenijeti ni najjači ljudi, nego mala djeca. Mačem mu je odrubljena glava 304. godine. Spomendan mu je 7. svibnja.

Dr Cvito Fisković istražio je oltar sv. Duje u istoimenoj splitskoj katedrali. Podigavši oltarnu ploču, podnožje oltara, nađoše sarkofag i u njemu još jedan manji. Natpis na manjem sarkofagu je na latinskom jeziku, a u prijevodu glasi: *Ovdje počiva tijelo blaženoga Duje, solinskog nadbiskupa, učenika sv. Petra Poglavara Apostola, preneseno iz Solina u Split od Ivana istoimene stolice nadstojnika!* O njemu ima mnogo legendi koje su povijesno nepouzdanje. U šest *žića-životopisa* spominje se da je bio učenik sv. Petra, što je posve isključeno, jer je sv. Petar umro 67. g. u Rimu, a sv. Duje 304. godine. Možda se naziva učenikom sv. Petra jer je kao biskup nasljednik apostola koji se podvrgava nasljedniku sv.Petra.

SV. VENANCIJE, došao je u Solin oko 250. godine ohrabriti kršćane i biti im duhovni vođa. Prvi je poznati solinski biskup, mučen 258. godine u Delminiumu (Duvno). Relikvije su mu odnešene u Lateransku baziliku. Spomendan ovog sveca je 30. travnja.

SV. ANASTAZIJE, rodom iz Akvileje također je došao ohrabriti kršćane. Zauzet za Boga i duše, propovjedao je i učvršćivao u vjeri. Za Dioklecijanova progonstva uhvaćen je, i žrvnjem oko vrata potpoljen u rijeci Jadro. Tijelo mu je izvadila ugledna matrona Asklepija i pokopala ga u Marusincu, gdje mu je u V stoljeću podignuta bazilika. Slavi se 26. kolovoza.

TI DIVNI CRKVENI OCI

Pjesma: Isuse vjerujem ...

SV. ATANAZIJE rođen je 295. u Aleksandriji. Djetinjstvo mu pada u doba Dioklecijanova progonstva. Slušao je o hrabrim svjedočenjima vjere mučenika i progonjenih kršćana. Kao đakon pratio je biskupa Aleksandra na sabor u Niceju. I on, đakon, posta najslavniji otac tog prvog općeg sabora (325. godine). *Branio je Kristovo božanstvo* pred Arijevim krivovjerjem (za Arija Isus je samo najsavršeniji čovjek, nipošto Bog). Pravovjerni na soboru tvrdili su da je **Isus istobitan s Ocem**, a krivovjerci da je samo sličan s Ocem. Carevi su branili ispočetka pravovjerje, a kad im je odgovaralo i krivovjerje. Divovi iz Kapadocije, dva Grgura i Bazilije Veliki zajedno s Atanazijem spasili su Crkvu od krivovjerja. Atanazije je vječni progranik, kao biskup od 46 godina biskupovanja 20 je proveo u progonstvu. Bio je pet puta proganjan iz svoje biskupije radi pravovjerja. Doista, čovjek je Crkve jer mu je bilo sveto sve što Crkva uči. Volio je narod koji mu je uvijek ostao vjeran, dok su udarci dolazili ili od države ili od krivovjernika. Trpio je i žrtvovao se za Crkvu, ispravnu nauku o Kristu Bogočovjeku. Uspio je sačuvati svoje stado u pravoj vjeri. U progonstvu upoznao je glasovitog sveca tog vremena, sv. Antuna pustinjaka i napisao njegov životopis. Umro je 373. godine. Crkva ga slavi 2. svibnja.

Pogledajmo malo kako se Atanazije bori protiv krivovjerja. U pismu biskupima, 340. godine piše:

..... Najprije ih podsjeća na strašan zločin u Gibei, događaju kojemu je uzrok pokvarenost. Događaj je odjeknuo u cijelom Izraelu koji se sav digao smatrajući to svojom zajedničkom sramotom. Atanazije nastavlja: *Vi, braćo moja, znadete što ovo znači i ja neću ni pokušati nešto tumačiti pametnijima od sebe. Želim vas samo upozoriti na ono što se sada događa u Crkvi ... Danas cijela Crkva trpi strašne nepravde. Bezboštvo progoni Boga... Danas gledamo kako Crkvu razdiru. Uzbudite se, zaklinjem vas, kao da je to vaša vlastita patnja. Ako to ne učinite, u najkraće vrijeme red u Crkvi i vjera u Crkvu posve će se soriti. To dvoje nam prijeti, ako Bog po vama ne uspostavi red, ako vaše trpljenje ne iskupi Crkvu. Braćo, prenite se, vidite li kako nas uništavaju.*

Zahvaljujući njemu i drugim pravovjernima, sabor u Niceji je definirao: **I u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorođenoga Sina Božjega.**

Rođenog od Oca prije svih vjekova. Boga od Boga, svjetlo od svjetla, pravoga Boga od pravoga Boga. Rođena, ne stvorena, istobitna s Ocem, po kome je sve stvoreno .....

SV. BAZILIJE VELIKI (+ 380). Možda jedinstven slučaj: tri brata, tri biskupa- Bazilije, Petar i Grgur. Sva trojica sveci! Imao je pobožnu baku, majku i sestru. Divna sredina iz koje je niknuo Bazilije.

Nakon raskošnog života i velike naobrazbe krstio se. Vidjevši čudesnu svjetlost u pustinji, ode u samoću da tu s nekolicinom započme zajednički monaški život molitve i pokore. Sastavlja pravila pustinjačkog života. Kada je pozvan da bude svećenik, uviđa da je vlast prepredena, a protivnici nemilosrdni i da među ljudima caruje nepovjerenje. Počinje raditi! **Brine se za socijalnu pravdu.** Grmi na bogataše: *Posjedovati više nego što ti treba, znači izrabljivati sirotinju, pljačkati je!*

Vodio je povjereni narod deset godina kao biskup u jasnoći, ljubavi i odlučnosti. Svojom je jakošću i karakternošću uspio otkloniti carevo uplitanje u Crkvu. Car je odgovorio tada drugačije: razdijelio je pokrajine na pravovjerne i heretičke pa je Baziliju omeđio djelovanje. Svetac je doživio težak udarac kad mu je vjeran prijatelj, svećenik, otišao među heretike. Spasio ga je vjerni i pobožni puk za koji je radio svom dušom. Gradio im je kuće, naselja, brinuo se za njihova prava, branio ih na sudu Bio je doista otac siromaha (riječ *pop = pater omnium pauperorum = otac svih (mnogih) siromaha).* Umro je u 50-toj godini života. Crkva ga slavi kao crkvenog naučitelja, 2. siječnja. Pročitati u knjizi *Zvijezde koje ne zalaze* Protiv bogatstva, str. 115-117.

SV. IVAN ZLATOUSTI (+ 407) rodio se u Antiohiji od bogatih roditelja. Ostavši rano bez oca, majka je odgojila Ivana u pravoj vjeri i poštenju. Krstio se u osamnaestoj godini. Mnogo je čitao Sveto Pismo, osobito poslanice sv. Pavla. Ubrzo odlazi u pustinju gdje se napunja milošću i revnošću. Kao đakon i svećenik puno propovjeda. Znao je tako divno govoriti da je zavrijedio nadimak *Zlatousti*. Uviđa: mnogi kršćani žive poganskim životom. Duhom je bio reformator, propovjedajući šibao je opačine, pa je stekao mnogo neprijatelja. *Stil mu je živ, slikovit, uvjerljiv te je privlačio kao magnet*. Imao je što reći, znao je kazati. Poznavao je čovjeka u dušu, pa grmi protiv raskoši, nepravde i pohlepe. Ljudi ga slušaju, za njim se traga kao za biserom.

Odveden je i na carski dvor. Odmah tu odstranjuje suvišno iz biskupske kuće izabravši skromnost. *Od svećenika traži duhovni život, disciplinu, predanje Bogu, apostolat i čistoću*. Podiže kuće sirotinji, bolnice a

protiv heretika poziva i policiju. Neustrašivo šiba raskošan život pa se carica Eudoksija nalazi pogođena i dade ga uhapsiti u crkvi, na sam Uskrs. Otjeran je u progonstvo, vraća se slavodobitno dočekan s ovacijama. Ne povlači se od svojih principa, nastavlja i dalje šibati pohlepu i raskošan život. Opet je protjeran, ovaj put čak na Kavkaz gdje je i umro. Zadnje su mu riječi: *Bogu hvala za sve*. Glasovita mu je misao: Evanđelje se ne uči, nego živi. Crkva ga časti kao crkvenog naučitelja i slavi ga 13. rujna.

Pogledajmo kako sv. Ivan Zlatousti poziva kršćane na čašćenje Kristova tijela govoreći im o Kristovoj prisutnosti u siromasima.

Želiš li častiti Kristovo tijelo? Ne preziri ga golo: niti ga ovdje časti svilenim odijelima, niti ga vani ne zanemari kad je udaren studeni i golotinjom. Onaj koji je rekao: ' Ovo je tijelo moje', i riječju je stvar potvrdio, rekao je i: 'Vidjeli ste me gladna i niste me nahranili' i 'Što niste učinili jednome od ovih najmanjih, meni niste učinili' . Za ovo sigurno ne treba odijela, nego čista duša, a za ono treba puno mara i briga.

Učimo se razmišljati i slaviti Krista kako to On želi. Njemu je, naime, najugodnija ona čast koju sam želi, a ne ona za koju mi mislimo. Tako je Petar mislio da će ga počastiti ako mu ne da da mu opere noge. No to što je htio nije bila čast nego sasvim suprotno. Tako mu i ti iskaži čast kako je zakonom zapovjedio i svoja dobra dijeli siromasima. **Bogu ne trebaju zlatne posude nego zlatne duše.** *To kažem, ne da bih zabranio da se takvi darovi daju, nego tražim da se s tim i prije tih darova daje milostinja. To doista on rado prima, ali mnogo više milostinju. to koristi samo onome koji daje, a ona i onome koji prima. ...*

Koja korist ako je Kristov stol prepun zlatnih čaša, a on sam umire od gladi? Najprije gladnoga nahrani, a tek onda od suviška ukrasi njegov stol. Činiš zlatnu čašu, a čašu vode ne daš? Zašto treba pripravljati zlatom vezene pokrivače za stol, ako njemu ne damo niti potrebno odijelo? Koja korist od toga? Reci mi: Ako koga vidiš bez nužne hrane i ostaviš ga tako pa samo ukrasiš stol zlatom, zar će ti zahvaliti, ili se nasuprot rasrditi? A ako ga vidiš obučena u podrte haljine i ukočena od studeni a ne daš mu odijelo nego mu podigneš zlatne stupove govoreći da to činiš u njegovu čast, zar se neće osjetiti ismijan i uvrijeđen najvećom grdnjom. Tako i o Kristu razmišljaj dok kao lutalica i putnik ide naokolo bez krova, a ti ga ne primaš kao gosta, nego ukrasavaš pod i zidove.... Dapače smatram da prije treba učiniti ovo, pa onda ono. Tko ovo nije učinio nije nikada bio optužen, a koji su ono zanemarili određeni su za pakao i neugasivi oganj da podnose muku s đavlima. Dok uređuješ zgradu ne preziri bijednoga brata. On je dragocjeniji hram od bilo koje zidane zgrade. ("Čašćenje Kristova tijela i siromasi", Brevijar, str. 2664.)

SV. JERONIM (+ 420) Dalmatinac, rodom iz Stridona, *čovjek silovitog karaktera i vulkanske riječi*. Ponosan i raspaljiv, izvrsna pamćenja piše: Rođeni sam kršćanin, od kršćanskih roditelja. Od kolijevke sam othranjen katoličkim mlijekom. Krstio se tek za studija u Rimu, s 18 godina, uskrsne noći. Vatrene ćudi prihvaća život s radostima i užicima, no nikad se ne udaljuje od Boga. Tražit će ga cijelog života u molitvi, studiju, pokori pa i u svađama. Opredjeljuje se za monaštvo. Pobjegavši od svijeta, , nije pobjegao od sebe i svoje naravi. Lupao se kamenom u prsa, molio je i radio da se oslobodi napasti i strasti. Naučio je hebrejski jezik da bi mogao prevoditi sv. Pismo. Dospio je do tajnika pape Damaza koji ga upućuje da prevede sv. Pismo na latinski jezik. Jeronim je to odlučno prihvatio i učinio. Nakon dvadeset godina rada prijevod je bio gotov. Prijevod se zove Vulgata.

Šuškalo se da bi mogao postati i papa, no uništiše ga klevete svećenika makar ništa nije bilo grešno u prijateljevanju Jeronimovom s rimskim damama. Optužiše ga čak da je pretjeranim postovima usmrtio mladu Rimljanku. Ne brani se, nego odlazi na Istok, u Betlehem, jer je u Rimu ostao bez jedine zaštite i podrške. Naima papa Damaz je umro pa se Jeronim sklonio iz Rima. Ogovaranja nisu prestajala. Proveo je u Betlehemu trideset godina u razmatranju, molitvi, pokoru i radu. Samostance je zadužio da prepisuju knjige što je spasilo klasičnu kulturu. Nije bio bez mana, pogotovo u odnosu s drugima, no imao je bezgraničnu vjeru i osjećaj za pravovjernost. Opravdava se: *Pas laje da obrani svoga gospodara, zašto ne bih i ja obranio svoga Boga*. Glasovita mu je misao: **Tko ne pozna Sveto Pismo, ne pozna ni Krista. I druga: Naši grijesi učinili su jakim naše neprijatelje.** Spomendan ovog sveca je 30. rujna.

Za život

- Čovjek bez vjere - biljka je bez vode. Svijet bez Boga vojska je bez vojskovođe. Što je čovjek pametniji i bolji, to više vidi dobra u ljudima. Živjeti s Bogom znači graditi svoju kuću na stijeni, i nevolje života neće je srušiti. Bez Boga znači graditi svoju kuću na pijesku.
- Bog je svjetlo svakoj duši. Tko nema Boga u duši, prazan je. I nesretan. I nemiran. I očajan. Nije dosta samo reći *ja vjerujem* i misliti da je time sve svršeno.
- U vjeri je ljubav, u vjeri je mir, u vjeri je snaga: vjeruj, vjeruj, vjeruj, spasit će te vjera. (I. Mažuranić)

VELIKI GREŠNIK – JOŠ VEĆI SVETAC

Molitva: Hvalospjev ljubavi, 1 Kor 13, 1-3
Uvod: Koješta se govori o ljubavi

Krivi pojmovi:

- ljubav je slatka pustolovina, avantura.
- ljubav je osvajanje tuđe ljepote i tijela
- ljubav je hirovita vatra i čudesna strast
- ljubav je prvotno uzbuđenje tijela koje prati osjećaj srca
- ljubav je varka, laž, iluzija koja brzo prolazi
- ljubav je velika igra i zabava mladosti.

S gorčinom slušam kako mladi svijet trabunja o ljubavi. Tvrdim: nijednu ljepotu nisu danas tako unakazili kao ljubav, nijednu svetu riječ tako profanirali. Nijednu vrednotu tako masakrirali. Kao da čovjeku ogoliš kožu pa miješaš njegovu nutrinu. Odvratno.Danas se u ime *ljubavi* čini svašta: poštenje se baca u blato, vjernost se ismijava, rastave obitelji u ime ljubavi, raspojasanost i sloboda na svim područjima, krv nevinih u ime ljubavi, jednom riječju: najgore sebičnosti u ime ljubavi. Ne treba mudrosti da se zaključi da na granici tjelesne raspojasanosti kraljuje očaj; kultura propada kad se pojavi potpuna tjelesna sloboda.

Pravi pojmovi

- **ljubav je sveta čovjekova zadaća**
- **ljubav je međusobno darivanje i usrećivanje**
- **ljubav je doživotno djelo na koje se spremam kroz mladost**
- **ljubav je uzbuđenje duha koje prati doživljaj tijela**
- **ljubav je smisao života kome treba posvetiti sve godine**
- **ljubav je veliko Božje djelo na koje se spremam cijelog života. Ona di Bogu, ona je najveća krepost. Zamislimo se na trenutak na divnom hvalospjevu ljubavi.**

SV. AUGUSTIN (354-430). Velik grešnik, još veći svetac. Mi svoje ljubimce volimo promatrati u časti i slavi bez ikakve sjene. Otac mu je bio poganin, majka kršćanka; otac nevjeran, majka sveta. Rastao je u nesretnoj sredini i čitav život nosio te rane. Za oca je imao prezir pomiješan sa strahom. Kad mu je majka govorila o dobrom Ocu nebeskom, bistrom se dječaku otac toliko zamjerio da je prezirao jednog i drugog čekajući da se osamostali. Nestašan u školi, nije mislio na Boga osim u ne-

volji. Kad se razbolio na smrt, poželio je da se krsti. Ozdravivši zaboravio je tu želju. Nemaran učenik postaje izvrstan student iz ljubavi prema latinskom jeziku.

U mladosti dao se na grešno uživanje. Griješio je mnogo - grešni će ga život udaljiti i od majke koja je vapila i molila ga da se toga okani. Punih 18 godina molila je za obraćenje svoga sina. Činilo se, što se više moli, sin postaje sve gori i gori. Biskup je utješio sv. Moniku, Augustinovu majku rekavši joj da nije moguće da propadne sin tolikih suza. Nevjenčano je živio sa ženom, imao je s njom i sina Adeodata. *Tražio je istinu u studiju, govorništvu i nasladama života, ali nigdje nije bio potpuno sretan. Dugo se otimao vječnoj Istini, Bogu, da bi Ga prigrlio svom dušom.* Čitajući Sveto Pismo, osobito poslanice sv. Pavla, slušajući propovijedi spremao se na obraćenje. Odgađao je: *Gospodine, daj mi milost da budem čist, ali ne još.* Pod ruku mu je došao i životopis sv. Antuna Pustinjaka, čuo je za mnoge koji su se posvetili Bogu pa je rekao: *Ako su mogli ovi i oni, zašto ne bi i ti mogao Augustine*. Obratio je i krstio u Milanu. Obraćenje je ubrzalo i prijateljevanje s učenim milanskim biskupom svetim Ambrozijem.

Sv. Augustin je postao svećenik, poslije biskup živeći sveto i savršeno. **Jedan je od najvećih umova Katoličke Crkve i jedan od stupova zapadne kulture.** Govornik, pisac, psiholog, filozof, teolog — svetac! Napisao je djela trajne vrijednosti. Osobito su ga zanimale pojave nutarnjeg života. Prodro je u ljudsku dušu dublje no bilo koji mislilac. Divne su njegove misli: *Za sebe si nas Bože stvorio i nemirno je srce naše dok se ne smiri u Tebi! U Tebi živimo, mičemo se i jesmo! Ljubi i čini što hoćeš! Gospodine, ovdje me reži, sijeci, pali, samo me u vječnosti poštedi!*. U njemu se sjedinio snažan um i golema volja. Pobrinuo se i za svećenički podmladak, biskupski dvor je preuredio u sjemenište. Brinuo se i za duhovno dobro svojih vjernika, pokazujući posebnu ljubav prema siromasima, dijalogiziranje s krivovjernima. Knjiga *Ispovijesti*, njegovo autobiografsko djelo, već petnaest stoljeća dijeli snagu razočaranom, grešnome nadu da se i on može posvetiti. Crkva slavi ovog sveca 28. kolovoza, a dan prije je spomendan sv. Monike, njegove majke. Augustin je divan primjer kako se može iz grešnosti vinuti u svetost.

SVECI KOJI SU PROMIJENILI SVIJET

Pjesma: Milost koja sve vodi nas

SV. ANTUN PUSTINJAK. Svi veliki ljudi odgojeni su u samoći, u pustinji, tako i ovaj svetac. Ostavši bez roditelja s priličnim bogatstvom odazvao se Kristovu pozivu. Kad je jednom slušao riječ Božju u crkvi, čuo je: *Ako netko želi biti savršen, neka proda sve što ima i neka ide za mnom*. Pobrinuo se za sestru, razdao svoje imanje i s dvadeset godina krenuo u pustinju. Tu je u tišini slavio Boga molitvom, pokorom, razmatranjem i radom. Na početku pustinjačkog života uzdiše: *Gospodine, htio bih biti savršen ali ne mogu. Moje su mi misli propast*. Tada začuje nutarnji glas: Ako se hoćeš Bogu dopasti, moli; ako ne možeš moliti, radi!

Doživljavao je nevjerojatne đavolove napasti. Mučio ga je do iznemoglosti. Antun se branio zazivanjem Božjeg imena, molitvom i pokorom. Jedne noći, nakon duge borbe opazi u odrazu mjesečine mladu, neobično lijepu djevojku. Počela je razotkrivati vrat i grudi, skinula odijelo i legla pokraj grmlja ... Cijelu ga je noć izazivala. Bježao je, ona je dolazila; zatvarao je oči, i opet ju je vidio; dozivao je Boga i anđele ali prikaza je i dalje bila tu. Nestala je u zoru i pojavila se druga -- odvratna slika đavla koji se cerio ...

Proživljavajući silne napasti, odlučio se skloniti u neku grobnicu. U jednoj napuštenoj grobnici živio je punih **16 godina.** Čim se smjestio, začuo je glas iz mraka: Što hoćeš ovdje u prebivalištu mrtvih? Počeo je moliti, ali tisuće glasova uz riku je bučilo psujući. Spopao ga je užas i strah. No, Bog je tu! Molitva daje snagu. Molio je i molio -- paklena graja se dizala, psovke i đavolski svmijeh nije prestajao. Jednog dana čuo je viku:*'Ubit ćemo u tebi volju za molitvu'*. I mnoštvo đavola navale da ga tuku. Onesvješćen ležao je na podu. Takvog ga je našao prijatelj koji mu je donosio hranu. Zvao ga je, nije se odazivao... ušao je u grobnicu i našao Antunovo tijelo na podu. Odnio ga je u crkvu i stavio u lijes. Noću se svetac osvijestio, izišao iz lijesa i vratio se u svoju grobnicu.

Već su čuli za njega. Antunu slava nije udarila u glavu. On se povlači još dublje u pustinju. Đavao ga je putem napastvovao: nudio mu zlatan grumen, srebrni kolut, no sv. Antun Pustinjak prolazio je kao da to ne vidi. Čak je đavle izazivao rugajući im se: *Slabi ste kad vas je mnogo. Moja je obrana križ Kristov!* Izgovorivši te riječi, đavli bi netragom nestajali.

Ljudi su osjetili tko je sv. Antun Pustinjak, pa povučeni njegovim primjerom krenuše u pustinju. Bilo ih je oko 5 000 ljudi. Sv. Antun je dva puta otišao medu svijet da tješi i ohrabri zatvorene kršćane u tamnicama prvi put: *Sinci moji, ostanite jaki u vjeri! Ne bojte se! Pobjeda je vaša! Okovi će pasti. Naše je Nebo!* Stražari su uzmicali pred tim čovjekom... Drugi put je došao na Nicejski sabor da obrani Isusovo božanstvo. Kad je čuo da neki niječu Isusovo božanstvo, došao je na sabor i rekao jednu kratku rečenicu: **Ja sam ga vidio** i sabor je bio zaključen. Umro je u 105-oj godini života. Spomendan mu je 17. siječnja.

SVETI BENEDIKT (480-547) (benedictus = blagoslovljeni) otac je redovništva na Zapadu i preporoditelj kršćanskog duha. On i njegov veliki učenik, sv. Grgur papa, stvorili su novi svijet i sazdali temelje naše današnje kulture i civilizacije. Zato ga s pravom zovu *Ocem Zapada.*

U 18-oj godini života prekinuo je nauke u Rimu jer mu se zgadio nemoralni život grada i otišao u samoću, blizu grada Subiaco. Tu su već živjeli mnogobrojni pustinjaci. Potražio je visoku planinu i smjestio se u dubokoj spilji. Neki mu je redovnik krišom donosio hrane nekoliko puta na tjedan. Benedikt je tu proveo tri godine upijajući Božju riječ u sebe. Da svlada napast koja ga je spopala (sjetio se neke zgodne djevojke iz školskih dana) bacio se u trnje pred spiljom. Kad je prošlo vrijeme kušnje, izišao je iz spilje i *utjecao na sve oko sebe*. Pastiri iz obližnjih sela grnuli su k njemu. Osnovao je prvu samostansku zajednicu i razdijelio je u 12 grupa. Uskoro su počeli pristizati plemići iz Rima, Goti s germanskog područja. Oživjeli su klanci i spilje od njegovih sljedbenika.

Imao je što reći svijetu svojom pojavom. **Velikan Božjeg duha, svetac molitve, pouzdanja, poniznosti i pregalaštva. Njegov strogi život bio je trajan ukor slobodnom ponašanju monaha koji ga izabraše za opata.** Tražio je od njih istinski život u čistoći, poslušnosti i siromaštvu. Htjeli su ga se riješiti pa su ga dva puta pokušali otrovati. Svetac se sklonio s izabranom grupicom odatle i smjestio se na uzvisine Montecassina, koji će postati izvor benediktinske duhovnosti. Montecassino će postati matica tisućama samostana u svijetu. U njemu će se odgojiti tisuće znamenitih i svetih muževa. Tu je sv. Benedikt napisao glasovito *Pravilo* redovničkog života. Njegov je moto: **ORA ET LABORA - MOLI I RADI.** Te su dvije riječi stvorile našu zapadnu kršćansku civilizaciju i kulturu.

Poput sv. Antuna Pustinjaka, i on se borio protiv sotone. Braća su čula kako ga je sotona noću zvao, a kad on nije odgovarao, bjesneći je vikao: *Ti nisi Benedikt (blagoslovljeni) nego Maledikt (prokleti)*. Beskrajno pouzdanje u Gospodina, žarka ljubav prema njemu i bližnjemu, donijela mu je pobjedu nad sotonom. Gospodin ga je obdario darom čudesa i proroštva. Skrušeno se pripremio na smrt, znao je kad će umrijeti. Umro je na rukama svojih duhovnih sinova. Proglašen je zaštitnikom Evrope, a spomendan mu je 11. srpnja.

Njegovi će redovnici krenuti Evropom i raditi, zidati, podizati bolnice, samostane, crkve, ceste ... Benedikt je posvetio rad i oslobodio ga od tisućljetnoga rimskog prezira. Ujedinio je molitvu i rad. Oci benediktinci obraćali su naše pređe i bilo je u našim krajevima i do stotinjak njihovih samostana. Knez Trpimir poziva učenog benediktinca Gottschalka u naše krajeve. Osim ovih radova, neki će se benediktinci baviti naukom, otvarati škole, prepisivati knjige, biti će prve kulturne osobe na kraljevskim dvorovima. Mnogi od njih postali su velikani svetosti. Red sv. Benedikta dao je Crkvi 30 Papa, 200 kardinala, 4 cara, 46 kraljeva, 51 kraljicu, 1 600 nadbiskupa, 2 4000 plemića, 15 000 opata, 17 000 učenjaka. *Eto, što je učinio Božji čovjek, kome je uspjelo nadvladati napast i potpuno se posvetiti Bogu i bližnjemu.*

Za život

- Danas: mladež se kvari, obitelj ruši, razuzdanost mladeži proglašava se zakonom prirode, propovjeda se slobodna ljubav bez obaveze. Cijelo se čovječanstvo guši u baruštini nemorala i bluda. Može se u tome prepoznati đavla, jer on je nečisti duh. Đavao je jeziva stvarnost, krvava zbilja: osoba mračna, lukava, pakosna, zlobna, zavodljiva, pokvarena i prokleta.
- Prije se rat protiv Boga i Crkve vodio progonstvima, sada ideologijom psovkom i mržnjom na Boga. Najveća pobjeda đavla i njegovih slugu je u tome što je uvjerio svijet da ne postoji đavao, pakao ...
- Nama kršćanima teška je pokora, odreći se mesa u petak, teško nam je izmoliti molitve, otići nedjeljom na sv. Misu. Stalno naglašavamo: rad, rad, rad... prezaposlenost - nemam vremena. A ovi nas sveci uče da treba moliti i raditi.
- **U danu ima 1 440 minuta. Koliko od toga posvetiš Bogu?**
- Što je čovjek više primio u vrijeme šutnje, to više daje u vrijeme rada. Čovjek je najjači na koljenima. Prikloniti koljena pred Bogom - to je najbolje sredstvo da uvijek ostaneš uspravan pred ljudima (Bessieres)

VELIKANI NA PETROVOJ STOLICI

GRGUR VELIKI (540-604) najsavršeniji je uzor kako treba upravljati Crkvom. Tražeći smisao života usavršio se u pravu i diplomaciji. Čeznuo je za redovništvom, jer ga je sv. Benedikt silno privlačio. Razdijelivši golemo imanje, odlazi u samostan i tako se počela ostvarivati njegova velika želja. No, Papa ga je zaredio za đakona i poslao kao poslanika u Carigrad. Uvidio je da je na visokom položaju teže biti pošten čovjek nego na nizini, pa se zato vratio u samostan. Kada je imenovan papom, pobjegao je ali ga primoraše da prihvati vodstvo Crkve.

Svom se dušom dao da se ukloni kuga. Pokrenuo je narod na molitvu, procesije za ozdravljenje i kuge je nestalo. U tim je procesijama hodao bosonog. Kada se jednom spremao za Misu, neki je čovjek pao od gladi pred crkvom, skinuo je misno odijelo i rekao: *Ako netko u Rimu umire od gladi, to znači da papa nije dostojan služiti sv. Misu*. Nahranivši gladnoga čovjeka započeo je služiti sv. Misu. **Sredio je biskupije, crkvene obrede, osobito crkveno pjevanje — koral (gregorijansko pjevanje)**. Brinuo se za misije. Poslao je 40 misionara u Englesku, preko misionara obratio je Langobarde, uspostavio diplomatske odnose sa Zapadom. Ovaj je Papa postavio kamen temeljac budućoj Evropi. U pravi trenutak. Bio je otac siromaha. Svakog je dana 12 siromaha ručalo zajedno s njim. Ponizan i blag prvi je u povijesti Papa uzeo naziv **servus servorum Dei —sluga slugu Božjih**. Postao je velik jer je bio ponizan. Crkva ga slavi 3. rujna.

GRGUR VII (+ 1085) formirao se u Clunyju, glasovitom samostanu koji je odigrao odlučujuću ulogu u reformi Crkve toga vremena. S papom Aleksandrom II organizirao je lateranski koncil. Nakon smrti Pape, puk ga je aklamacijom izabrao a kardinali potvrdili taj izbor za papu. *Bio je zvjezdani papa, čovjek koji je svoju vulkansku i eruptivnu snagu uložio u obnovu Crkve*. Neustrašiv duhovni vođa, čovjek koji je rimskoj aristokraciji i nevrijednom visokom kleru bio strah i trepet prije izbora trajno govori i piše o moralnoj obnovi, pravima Crkve, o prokletoj simoniji (kupovanje svećeničkih časti za novac). Bio je doista najjača snaga u obnoviteljskoj struji Crkve, koja je poštujući svjetovnu vlast, tražila i zahtjevala da ona nema nikakvih upliva u Crkvi. Grgurovska obnova donijela je Crkvi pravu svijet o sebi i svom poslanju.

Mnogi ga pamte samo po Canossi, po sudaru s carem Henrikom IV. Nije želio sudar s njim, sve je učinio da do njega ne dođe. Sukob s carem došao je kad je car izabrao u Milanu biskupa ne obavijestivši papu, tj. ignorirao ga je. Papa mu napiše pismo zaprijetivši mu izopćenjem. Car sazove 26 državnih biskupa na sastanak na kome skinu Grgura s papinske stolice i okleveću ga. Papa ga tada javno izopći a podanike oslobodi obveze poslušnosti i vjernosti caru. Car bi prisiljen zatražiti oproštenje od pape. Papa je krenuo u Njemačku, car s vojskom u Italiju. Dočekao ga je u Canossi i pustio ga čekati dva dana bosog u snijegu. Car je napisao servilno pismo u kojem moli papu da ga oslobodi izopćenja jer pristaje na sve što papa traži. Primljen je više na nagovor opata i drugih. Henrik će se htjeti osvetiti papi Grguru pa krene s vojskom u Rim. Rim će spasiti Normani ali će postupati okrutno da će papa pobjeći iz Rima. Prije smrti je rekao: *Ljubio sam pravdu, a mrzio bezakonje. Zato umirem u progonstvu*. Pao je jer i veliki padaju pred nasiljem, ali njegovo djelo nije srušeno. Spomendan mu je 25. svibnja.

PIO V, dominikanac, došao je na papinsku stolicu u sretnom trenu. Obnova potaknuta Tridenstskim koncilom je krenula i trebao je sveti zanos za Božje djelo i dobar primjer. U svojoj revnosti malo je i pretjerao, osobito u pitanju javnog morala. Njegov najkobniji potez bijaše ekskomunikacija engleske kraljice Elizabete. Time je položaj katolika samo otežao. Postao je slavan po bitci kod Lepanta i porazu do tada nepobjedive turske vojske. Naime, pozvao je kršćanki Zapad u borbu za spas Evrope. Odazvaše se Španjolska i Venecija i u bitci kod Lepanta 7. X. 1571. poraziše tursku vojsku. Kršćanski je zapad pripisao pobjedu molitvi svete krunice pa se od tada 7. listopad slavi kao blagdan krunice. Sv. Pio V je sveto živio i sveto umro. U teškim bolima vapio je: *Gospodine, slobodno povećaj moje bolove, ali umnoži i moju strpljivost*. Spomendan mu je 30. travnja.

Za život

Na Petrovoj stolici bilo je do sada 261 papa. Papa je ime od milja, znači otac, tata. Svaki je papa utkao svoj dio u veliki mozaik Petrovih nasljednika. Često se čuje da je na kormilu Crkve bilo nedostojnih papa. Prihvaćamo. Bilo ih je, ali ne zaboravimo: njih su postavili zločinci nasiljem ili makinacijama boreći se za prevlast. No nikada se Božje svjetlo nije u Crkvi ugasilo. Ako je i bilo nedostojnih, mogu se na prste izbrojiti. Grešnici na ostalim prijestoljima su česti, ovdje rijetki. I oni se prim-

jete. Nije čudo da grijesi na papama izgledaju strašno. Jedna poslovica ovako veli: *Grijehe doktora prekriva ledina,a grijehe svećenika raznosi vjetar*. **Povijesne činjenice izgledaju ovako: Od 261 Pape, bilo je papa svetaca – 77; papa blaženih – 7; papa mučenika – 31; crkvenih naučitelja – 2; s nazivom Veliki – 2. U svemu 250 dobrih, a samo 11 loših!**

PISANI I KAMENI SPOMENICI – NAJJAČE SVJEDOČANSTVO KRŠĆANSTVA U HRVATA

Pjesma: Teci, Jadro, teci (s kazete: Solinska akademija)

Narod bez povijesti narod je bez svijesti. Tko ne pozna svoju povijest, povijest svog naroda, ne pozna ništa. Mi smo često sramežljivi i neuporni, zaboravljamo i ono najslavnije iz svoje povijesti a o svojim junacima često ništa ili malo znamo.

Pradomovina Hrvata bili su Zakarpati, tj. južna Poljska. Bizantski car Konstantin VII Porfirogenet u djelu *O upravljanju carstvom* tvrdi da je car Heraklije početkom VII. stoljeća pozvao Hrvate u pomoć protiv Avara. *Hrvati su pak stanovali u ono vrijeme s onu stranu Bavarske gdje su danas Bjelohrvati. Jedan od njihovih rodova, naime petero braće: Kluk, Lobel, Kosjenac, Muhlo i Hrvat i dvije sestre Tuga i Buga, odijelili su se od njih i došli zajedno sa svojim narodom u Dalmaciju i našli Avare u posjedu te pokrajine. Pošto su neko vrijeme međusobno ratovali, pobijedili su Hrvati ...*

O prvim vezama Hrvata s rimskim biskupom, Papom, izvješćuje nas papinski ljetopis *Liber pontificalis*. Ondje piše da je papa Ivan IV poslao 641., u Dalmaciju i Istru opata Martina s velikom svotom novca da otkupi zarobljenike i kosti starih kršćanskih mučenika iz tih krajeva donese u Rim. **O pokrštenju Hrvata** Konstantin VII piše da je ono započelo u to vrijeme. Prema drugim izvorima Hrvati su se krštavali mnogo kasnije. Ne možemo navesti godinu kad su se krstili ni vladara koji je vodio pokrštavnje. Imamo dokaza da su od VII do XII stoljeća u Hrvatskoj živjeli s kršćanima i pogani. To znači da nije ovdje bili prisilnog pokrštavanja. Vjera je polako rasla i sazrijevala, te se duboko ukorijenila u naš narod. Pokrštenjem naš narod ulazi u krug kulturnih evropskih naroda, počinje razvijati svoju pismenost i kulturu uopće. Mi smo kroz povijest izgubili samostalnost, zemlja nam je bila zapljuskivana valovima raznih kultura, politika i jezika, borili smo se i ginuli za tuđe probitke. A nismo nestali. Ispaćeni naš narod i dalje živi. Nismo svojatali tuđe, voljeli smo svoje. *Ivan Meštrović reče: Molimo Gospoda, da nam dade vjeru jer tko vjeruje u Njega taj je s Njime, tko je s Njime, taj je nepobjediv!* A *Petar Preradović* nadodaje: *Čuvstva tko nema za narod i zemlju naroda svoga, ne zna na zemlji za slast koja nadilazi sve!*

Hrvatima su u današnjoj postojbini vladali najprije knezovi. Ističe se isprava na latinskom jeziku **kneza Trpimira** (845-864) kojom dariva splitskoj nadbiskupiji crkvu sv. Jurja u Putalju. U njoj se **852.** *godine prvi puta spominje hrvatsko ime (Terpimirus, dux Croatorum, iuvatus munere divino — Trpimir, milošću Božjom, knez Hrvata)* Kameni spomenici su jača i trajnija svjedočanstva kršćanstva. Natpisi su uglavnom na latinskom jeziku, osim Baščanske ploče koja je napisana glagoljicom. Najstariji kameni spomenik iz doba hrvatskih vladara je latinski natpis na vratima kapelice sv. Križa u Ninu, 790. godine. Na hrvatskom jeziku prijevod glasi: *Godeslav župan koji je sagradio ovaj dom!* Uz starohrvatske crkvice sv. Križa u Ninu, sv. Trojice i sv. Martina u Splitu, sv. Barbare u Trogiru, sv. Petra u Priku, sv. Krševana i Donata na Krku i u Zadru od neprocjenjive vrijednosti naše žive starine je **Višeslavova krstionica** iz 800-te godine. Natpis u prijevodu glasi:

Ovo vrelo prima nemoćne da ih prosvijetli. Ovdje se čiste duše od zločina koji poprimiše od prvog roditelja, da postanu kršćani spasonosno ispovijedajući vječno Trojstvo. Ovo djelo krsno napravi svećenik Ivan u vrijeme kneza Višeslava, iz pobožnosti i na čast sv. Ivana Krstitelja da zagovara njega i njegova štićenika. Višeslavova se krstionica sada čuva u Muzeju hrvatskih starina u Splitu.

U Dalmatinskoj Hrvatskoj od 879-892 vlada **knez Branimir**, za kojega je Hrvatska postala nezavisna država. U crkvenom pogledu hrvatski se narod pridružio katoličkoj Crkvi i Papi jer savez s njim za Hrvate je zalog nezavisnosti. Knez Branimir obratio se pismom papi Ivanu VIII. Sačuvao se dragocjen Papin odgovor koji nosi datum 7. VI. 879. Papa priznaje Branimira nezavisnim knezom i piše mu da je na Spasovo 21. V. 879. služeći Misu nad grobom sv. Petra blagoslovio hrvatski narod. (Pismo Ivana VIII - vidi: *Mali ključ povijesti Crkve u Hrvata*, 250 str.)
U Rimu je hrvatski narod 30. IV. 1979. posvjedočio svoju vjeru i proslavio vrijedan jubilej - jedanaest stoljeća vjernosti Hrvata Katoličkoj Crkvi. Tom prilikom papa Ivan Pavao II predvodio je sv. Misu na hrvatskom jeziku i izrekao divan govor (vidi: *Veritas 5/1979, str. 7).* Domovinska proslava Branimirove godine bila je u Ninu 2. rujna 1979. godine, bila je izraz žive vjere i zavjeta:
— hrvatska katolička obitelj dnevno moli
— hrvatska katolička obitelj nedjeljom slavi sv. Misu.
— zavjetni križ u svaku kuću.

U Istri je sačuvan najznačajniji spomenik vjerskog života - Eufrazijeva bazilika iz VI. stoljeća. Sačuvani mozaici svjedoče da su ti naši preci štovali Bogodoricu. Na mozaiku je Isus odjeven kao vladar, sjedi na kri-

lu Marije a odozgo Očeva ruka kruni Mariju vijencem pobjede. Sačuvan je i mozaik navještenja, na kojem Gospa prede kad anđeo dolazi.

Najstarija svetišta Majci Božjoj u našoj domovini podiže kraljica Jelena. **Crkva Gospe od Otoka u Solinu** dragulj je našeg kršćanstva, kolijevka naše vjere. Uz crkvu sagradila je i crkvicu sv. Stjepana za mauzolej hrvatskih vladara. Crkvu su srušili Turci, drugu je uništio požar a današnja je sagrađena 1878. točno iznad grobova hrvatskih vladara. Kada su 1898. god. počeli kopati temelje za zvonik, naiđoše na stare temelje. Don Frane Bulić, glasoviti hrvatski arheolog, zajedno s profesorom Josipom Barač i dr Ivanom Kržanićem mukotrpno su sastavili i pročitali natpis:

U ovom grobu počiva Jelena službenica Božja, žena kralja Mihajla, a majka kralja Stjepana koja je bila vladarica. 8. listopada umre u miru. Ovdje bi pokopana godine od upućenja Gospodnjega 976, indikcije IV, cikla mjesečnoga V, epakte 17, cikla sunčanoga V, dana petoga koji pada sa šestim. Ona koja je za života bila majka kraljevstva, postade (majkom) sirota i zaštitnica udovica. Ovamo pogledavši, čovječe, reci: Bože, smiluj joj se duši! U Solinu, 12. rujna 1976. sabrana Crkva Hrvata dostojanstveno, zahvalno s posvetnim činom proslavila je dvostruki jubilej: 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata i 10 stoljeća Gospine crkve.

Nedaleko Baške, kraj sela Jurandvora, povijesna je crkvica sv. Lucije. Ona nam je sačuvala dvije dragocjenosti: *umjetnički glavni oltar i Baščansku ploču* . Nju je našao mjesni klerik Petar Dorčić 1851., i upozorio hrvatskog povjesničara Ivana Kukuljevića, a ovaj Pavla Šafarika. Ploču je pročitao povjesničar i kanonik dr Franjo Rački. Natpis je na 13 redaka pisan glagoljicom. Na današnjem hrvatskom jeziku glasi:

1 100. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Ja, opat Držiha pisah ovo o ledini, koju dade Zvonimir, kralj hrvatski u svoje dane svetoj Luciji. I svjedok mi župan Desimir Krbave, (i) župan u Luki Prbnebga (?). Ovaj posla Vitoslava na otok, da: tko to porekne, da ga prokune Bog i Božja sila i četiri evanđelista i sveta Lucija, amen (i) da tko ovdje živi, moli Boga za njih. — Ja, opat Dobrovit, sazidah ovu crkvu sa svojom braćom s devetoricom u vrijeme kneza Kuzme koji ovlada cijelom Krajinom. I bješe u to vrijeme Mikula (samostan sv. Nikole) u Otočcu sa svetom Lucijom (crkvicom svete Lucije (jedno) tj. pod jednim opatom).

Veliko je povijesno značenje Baščanske ploče jer dokazuje da je naš najstariji spomenik pisan glagoljicom; da Krk pripada Hrvatskoj; da se glagoljica upotrebljava u javnom životu te da je kralj Zvonimir pomagao i glagoljaše. Najvrednije, što se **prvi put spominje hrvatsko ime na hrvatskom jeziku**. Baščanska ploča je do 1934. god. stajala u crkvici sv. Lu-

cije da bi otada bila predana na čuvanje Jugoslavenskoj Akademiji u Zagrebu gdje je i danas. U crkvici sv. Lucije danas je sadrena kopija ploče.

Hrvati su već u VIII stoljeću imali svoju kroniku na hrvatskom jeziku, a po zaključcima sabora u Duvanjskom polju 753. godine i priručnik na hrvatskom jeziku *Methodus*. Zato sinjski guslar ovako pjeva:

Mi bili smo što jesmo i jesmo što smo bili
s božanskih izvora svoju snagu pili.
Vjera nam je bila život u životu
hrabrost i viteštvo prodor u ljepotu.
Legende će slavit našu povijest davnu
a mi ćemo čuvat tradiciju slavnu.

U našim krajevima u 9. stoljeću postoje dva ili tri samostana, u 10. ih ima desetak, a u 11. gotovo pedeset. Sučuvani nazivi samostanskih crkava pokazuju da su naši benediktinci osobito štovali Majku Božju, svetog Mihaela arkanđela i svetog Petra apostola.

Odgajajući narod u pravoj pobožnosti prema Majci Božjoj, benediktinci su odgajali narod u pravoj vjeri. Jer kršćanin koji dobro poznaje crkvenu nauku o Majci Božjoj poznaje u tome i sve glavne kršćanske vjerske istine: o Presvetom Trojstvu, o utjelovljenju Sina Božjega, o muci, uskrsnuću i vječnom životu.

Štovanje svetog arkanđela Mihovila, nepobjedivog vojvode dobra protiv zla, krijepilo je narod u nadi da unatoč svim političkim i društvenim nepravdama pravda mora pobijediti, a štovanje je također bilo zaštita od svakog straha od tajanstvenih mračnih sila, zlih duhova, protiv praznovjerja i čarolija.

Pobožnost prema svetom Petru apostolu odgajala je narod za pravo jedinstvo Katoličke Crkve okupljene oko Petrova nasljednika, Pape.

SLAVENSKI APOSTOLI

Zapadnoslavenska plemena već su se početkom IX. stoljeća oblikovala u prilično snažnu Moravsku državu. Takvo je stanje u ono doba vodilo prema krštavanju. Salzburški nadbiskup pošalje onamo svoje svećenike kao misionare, ljude koji su govorili germanskim jezicima pa su slavenskim stanovnicima izgledali tuđinci. Osim toga, moravski su se knezovi bojali pokrštavanja od moćnog susjeda koji bi s kršćanskom vjerom mogao nametnuti i političku vlast. Zato je moravski knez Rastislav 863. godine zamolio Bizant da mu pošalje misionare vješte slavenskom jeziku. Bizantski mu car usliša molbu i pošalje mu dva učena Grka iz Soluna, braću **KONSTANTINA (ĆIRILA) i METODA**, istaknute učene ljude i vješte diplomate. Sv. Ćiril i Metod stoje na početku pokrštavanja slavenskih naroda i kao začetnici njihove kulture.

Stariji brat Metodije i mlađi Konstantin bijahu rodom iz Soluna, sinovi carskog činovnika Leona. Konstantin, izvanredno nadaren dječak,primio je prvu izobrazbu u rodnom gradu, a onda ju je nadopunio u Bizantu. U učenim krugovima carske istočnorimske prijestolnice slovio je kao *Konstantin filozof*, ljubitelj mudrosti. Jedno je vrijeme poučavao, a onda se oko god. 858. povukao u samostan, gdje mu se već više godina nalazio stariji brat Metod, po krsnom imenu vjerojatno Mihael. Car ga je 860. godine poslao u pratnji brata Metoda u jednom političko-vjerskom poslanju Kazarima na Crnome moru. Ondje je Konstantin na Kersonu pronašao kosti sv. Klementa, pape i mučenika (trećeg nasljednika sv. Petra, koji je umro ovdje kao prognanik za Trajanova progonstva).

Misija svete braće Ćirila i Metoda među Slavenima u Moravskoj započela je 863. godine. Ćiril je sastavio posebno pismo, glagoljicu, za pisanje riječi slavenskog jezika. Tim je pismom napisao nove crkvene knjige: dijelove Svetog Pisma, misal, liturgijske knjige. Uveli su u liturgiju slavenski jezik. Neki misle da je Ćiril sam izmislio novo slavensko pismo, dok drugi drže da je među Slavenima, najvjerojatnije Hrvatima već postojalo neko pismo i Ćiril se time samo poslužio. Ima glasova o nepoznatom pismo na dvoru kneza Trpimira. Ćiril i Metod su svakako zaslužni za rađanje slavenske kulture i pismenosti.

Kako su sveta braća propovijedala i obavljala bogoslužje na slavenskom, Moravljanima razumljivom jeziku, imala su velikog uspjeha i tri su

godine blagotvorno radili. No, njihovom su se djelovanju protivili njemački svećenici i biskupi u Moravskoj koji su napadali uvođenje narodnog jezika u liturgiji. U ono vrijeme *posvećeni* jezici bili su hebrejski, grčki i latinski, te drugi jezici nisu dolazili u obzir. Na račun svete Braće išle su tužbe u Rim pa ih je papa Nikola I. pozvao k sebi da to provjeri i upozna braću. Krenuli su na daleki put, prekinuvši ga kratkim boravkom kod panonskog slavenskog kneza Kocelja. Sa sobom su nosila u Rim i relikvije svetog Klementa. Za vrijeme njihova puta umro je papa Nikola I, pa ih je u Rimu veoma svečano dočekao papa Hadrijan II. Doček je bio svečan iz poštovanja prema relikvijama sv. Klementa. Sveta su Braća pred Papom obranila bogoslužje na slavenskom jeziku i svoj način misijskog rada pa je Papa sve to odobrio.

Konstantin, videći u Rimu da mu se bliži konac života, zamonaši se i dobi ime Ćiril. Taj je sveti apostol Slavena umro u Rimu 14. veljače 869, u dobi od 42 godine. Ćiril je na samrti za ljubav *Brda*, tj. samostana Olimpa u Bitiniji, gdje su zajedno jedno vrijeme proveli, zamolio svog brata da ostane vjeran onome što su u Moravskoj zajedno naučavali, te da ostane vjeran i toj misiji. Metod je to prihvatio kao zavjet. Ćiril je u Rimu u bazilici sv. Klementa bio najsvečanije sahranjen. Kapelu s njegovim grobom dao je u prošlom stoljeću dostojno uresiti đakovački biskup Strossmayer. Vjerojatno je najstarija freska svete braće Ćirila i Metoda u podzemnoj bazilici svetog Klementa, potječe možda čak iz X. stoljeća. Na njoj su sveta Braća do Kristovih nogu: Ćirila predstavlja Isusu arkanđeo Gabrijel i sv. Klement, a Metoda arkanđeo Mihael i sv. Andrija.(aluzija na Carigrad gdje se sv. Andrija slavi kao začetnik biskupijskog središta).

Nakon Ćirilove smrti i pokopa u Rimu, Metod se kao papinski legat te panonski i moravski nadbiskup vratio natrag Slavenima, ali zbog političkih prilika ne u Moravsku već na područje pod vlašću kneza Kocelja. Sjedište panonske metropolije bilo je u starome Sirmiju, današnjoj Srijemskoj Mitorovici. Ta je biskupija stradala za seobe naroda a sada je bila opet uspostavljena. Ubrzo je došlo do sukoba između germanskih misionara i slavenskih apostola. Metod je uhvaćen, zatvoren i predveden pred sabor u Regensgurgu, na kojem bi osuđen i prognan u Ellwangen u Njemačku. Ondje provede u zatvoru dvije i pol godine, dok nije na energičan zahtjev pape Ivana VIII. 873. pušten na slobodu. Metod umre na Cvjetnu nedjelju 885. godine i bi pokopan u Velehradu. Sveta su braća uveli u slavenske narode narodni jezik u liturgiju, što je Crkva prihvatila na II Vatikanskom koncilu. Papa Ivan Pavao II proglasio ih je *suzaštitnicima Evrope*. Crkva ih slavi 5. srpnja.

NASLJEDOVATELJI ISUSOVOG SIROMAŠTVA

Pjesma: Molitva svetog Franje

SV. FRANJO ASIŠKI (1182-1226) prišao je Bogu kao dijete ocu, srdačno i povjerljivo. Srcem je otkrio Očevu ljubav. *Kroz ljepotu stvorenja, čari prirode došao je do odsjeva Božje ljepote*. On je svetac koji je beskrajno volio svijet i čovjeka koji je želio usrećiti sve ljude, uvjeriti ih da je Bog sreća a vječnost njihov cilj. Bio je dijete svog vremena. Volio je bezbrižan život mladenačke radosti, odijela, društva, pjesme, sanjao je o slavi... Krenuo je u rat ali bio je zarobljen. Drugi put je krenuo i razbolio se. Počeo je razmišljati i moliti. *Kad se posve predao Bogu, bio je neizmjerno sretan*. Imao je praktički sve: čast, novac, slavu... Današnjim rječnikom bi se reklo: nije tražio rješenje u bacanju bombi, uživanju droga, sukobima, novcu, nego u Bogu.

Susret s gubavcem koga je poljubio pomogao mu je zavoljeti sve ljude. Kad je u crkvici sv. Damjana molio, čuo je s križa riječi: *Franjo, idi i popravi mi kuću*. Mislio je da treba popraviti ovu staru crkvicu. Prosio je milostinju, skupljao priloge. Ljudi su mu se rugali, otac ga je razbaštinio On je bio presretan. Krenuo je naokolo pjevajući ... U crkvici sv. Porcijunkule (Gospe od Anđela) u proljeće 1208. godine otkrio je svoj životni put: treba svim ljudima propovijedati poruku o milosrdnoj ljubavi Spasitelja i potaknuti ih na obraćenje. *Sv. Franjo postao je svetac nedostižan u dobroti, nenadmašiv u ljubavi prema Bogu, ljudima i prirodi.* Njegovo je geslo: **BOG MOJ I SVE MOJE**. Ljubiti Boga i stvorenja, time se stiče životna radost. Sv. Franjo je svetac koji je kliktao od radosti, svetac koji je Evanđelje obukao u pjesmu radosti, svetac koji je 1223. g. napravio prve jaslice u Grecciju.

S nekoliko učenika obilazio je sela radeći i živeći potpuno siromašno. Otišao je i u Rim da dobije potvrdu za svoj način života i propovjedničko poslanje. Dobio je oboje. Tad počinje njegova djelatnost. Njegova se ideja življenja istinskog Evanđelja raširila. Proputovao je Italiju, južnu Francusku, Španjolsku, dopro je i do sultana navješćujući pokoru i ljubav prema Bogu. Sultan ga je lijepo primio, dao mu i darove a njegovim sinovima slobodu navješćivanja Evanđelja. Zarana se njegov red stao širiti jer je njegova pojava svugdje dala zamaha snažnom pučkom pokretu. Omladina je pohrlila k njemu, uživao je povjerenje puka, svećenika, biskupa i Pape. Svom redu dao je sv. Franjo 1221. godine *regulu, pravi-*

lo koje izvire iz Evanđelja i njegova duha. Kasnije su to malo ublažili i preradili. Franjo se povukao i prepustio vodstvo drugima da bi živio za svoje ideale. Od 1224. godine boluje od bolesti želuca i očiju. U rujnu iste godine, dok je u mističnom zanosu promatrao Kristov križ, primio je *stigme* (rane Gospodinove na tijelu) i postao najsličniji Kristu. Uslijed svojih muka spjevao je divni himan *Pjesma stvorenja*, prepunu ljubavi i zahvalnosti Bogu kojeg slave sva stvorenja. Smrt je nazvao sestricom. Dočekao ju je ležeći na podu posve siromašan, veselo pjevajući sa subraćom *Tebe Boga hvalimo*. Umro je 3. X. 1226. Crkva ga slavi 4. listopada.

SV. DOMINIK (1170-1221), jedan od velikih ljudi u povijesti Katoličke Crkve. Providnost koja ravna svijetom u određenom času podiže ljude potrebite vremenu. Kad je kršćanstvo bilo uzdrmano sukobima, ratovima i krivovjerjem (Katari i Valdenzi) Bog šalje velikane da dovedu Crkvu na put istinskog Evanđelja.

Kao kanonik na svom putu u Rim 1204. vidje strašne posljedice pokreta katara u južnoj Francuskoj. Odluči da se kao propovjednik posveti njihovom obraćenju. Od sv. Franje primio je pravilo potpunog siromaštva, ništa ne posjedovati osim ljubavi prema Bogu i ljudima. Dodao je tome još nešto: da bi netko postao dobar propovjednik, mora biti solidno teološki obrazovan. *Odlučio je osnovati apostolski red čiji će članovi primjerom života i propovijedanjem privoditi ljude Bogu*. Zamisao je velikog utemeljitelja bila što više približiti se načinu propovjedanja Kristovih apostola. Red je zadržao staru monašku tradiciju siromaštva i zajedništva. Zalazili su gdjegod su ih ljudi trebali. Dominikov red službeno se naziva *Red braće propovjednika.*

Pothvat koji je započeo sv. Domnik vezan je s pojavom sv. Franje. Dva su providnosna čovjeka počela istovremeno svoje djelovanje, s istim ciljem: vratiti ljude ljubavi Božjoj. Obojica su svoje djelo stavili pod Marijinu zaštitu. Sveci su se slučajno upoznali u Rimu 1215. godine. Sv. Franjo je preobražajem srca, skromnošću i radošću, a sv. Dominik živom riječju obnovili kršćanstvo. Papa Inocent III potvrdio je novi red 1216. g. Ubrzo su braća okupljena u Dominikovoj zajednici obilazila gradove i pokrajine propovjedajući Evanđelje, držeći katedre bogoslovnih i prirodnih nauka u većim znanstvenim središtima.

Životopisci sv. Dominika kažu da je uza sav apostolski rad svetac *mnogo molio, osobito noću*. Molitvu je žarko preporučio i svojoj braći. Prihvatili su tri osnovne dužnosti: molitvu, učenje i propovjedanje. *Posebna je zasluga sv. Dominika i njegovog reda što je obnovio moljenje sv. Krunice. Dominikanci* su učinili neprocjenjive usluge Crkvi, odgojili su mnoštvo svetaca i učenih ljudi i dali pečat zapadnoj kulturi. Spomendan svetog Dominika je 8. kolovoza.

SVETICE HEROJSKOG ODRICANJA

Pjesma: Na tvoj dom Bog je svu noć kucao ...

Uvod: Ima li koristi od ljudi koji su se povukli u samoću i molitvu u samostan, koji žive u strogoj klauzuri i nikad ne izlaze u svijet? Kapljica vode u moru ništa ne znači. Proguta li je školja, nastaje biser.

Primjer: Ne zaboravi ono najdraže ...

SV. KLARA (JASNA) (1193-1253) bila je grofovska kći, neobično lijepe vanjštine. Ostavila je život svjetskih časti da bi se u potpunom siromaštvu posvetila Bogu. Kad je sv. Franjo propovijedao u crkvi o nasljedovanju Isusa, Klara je shvatila da je to njezin put kojim mora ići.Pobjegla je noću od kuće u crkvicu Gospe od Anđela i tu je Bogu zavjetovala doživotno siromaštvo, djevičanstvo i poslušnost. Dala je odrezati svoju bujnu kosu, odstranila svilenu odjeću i obukla najobičniju, od grubog platna. *Izabrala je najstroži život u siromaštvu i pokori*, pa su i Pape pokušali ublažiti taj njezin život. Red klarisa i danas je jedan od najstrožih ženskih redova u Katoličkoj Crkvi. Papi je rekla: *Vi me, sveti Oče, možete osloboditi od mojih grijeha, ali ne i obveze da slijedim Isusa*. **Proživjela je punih 40 godina u najvećoj pokori i siromaštvu**: tri dana u tjednu nije ništa jela a u ostale dane živjela je o kruhu i vodi. Spavala je na golom podu ili hrpi granja. Silno je gajila ljubav prema Isusu u svetohraništu i tu je znala proboraviti sate i sate. Mir Kristov postiže se kad se sve ostavi i Isusu potpuno posveti. Tko je jednom istinski upoznao Isusa Krista, za njega ništa zemaljskoga nema više čara. Umrla je tiho, kao što je i živjela, s ljubavlju i radošću u srcu što će moći vječno gledati Boga u nebu. Tijelo joj je sahranjeno u crkvici sv. Damjana. Kada je grob otvoren nakon šest stoljeća, tijelo joj je izloženo pogledima hodočasnika: neistrunuto, jedino joj je koža malo pocrnila. Spomendan sv. Klare je 11. srpnja.

SV. ELIZABETA UGARSKA (1207-1231) pripadala je franjevačkog svjetovnom redu. (Od 1221. g. postoji i tzv. treći red sv. Franje, kojeg sačinjavaju vjernici koji u svijetu žive duh sv. Franje). Elizabeta je svojom svetošću povezala Ugarsku i Njemačku: po prezimenu ostala je Ugarska, dok je životom postala *slava Njemačke,* kako je Njemci zovu. Kći je kralja Andrije II, ugarsko-hrvatskog kralja. Već s četiri godine zaručena je s turinškim grofom Ljudevitom (običaj ondašnjeg vremena) i s bogatim darovima otpremljena u Turingiju. Tu je rasla i odgajala se uz

svog budućeg muža s kojim se vjenčala već u 14. godini života. *Kratak život, od 24 godine, sažeo je u sebi savršenstvo jedne žene, majke i udovice*. U 20-oj godini imala je već troje djece i ubrzo postala udovicom. Naime, njezin je muž krenuo s križarskom vojskom u Svetu zemlju i putem je naglo umro. Za Elizabetu počinju nevolje.

Pakosna je rodbina prognala Elizabetu s dvora jer nije živjela životom kraljevskog dvora. Ona se bavila pobožnim vježbama, dvorenjem bolesnika i siromaha. Prodavala je sve što je mogla i dijelila siromasima; za njih je gradila i gostinjce što je unosilo nezadovoljstvo u kraljevski dvor. Kao prava sirota, razbaštinjena, s troje djece pošla je u svijet vesela u duhu sv. Franje. Umrla je 1231. godine u 24-oj godini života. Njezin veličanstveni sprovod potvrda je koliko su je ljudi voljeli. Svetom je proglašena četiri godine iza smrti. Zaštitnica je kršćanskog karitasa, a spomendan je 17. studenog.

Za život

- Bez odricanja nema pravog kršćanina. Koga Bog ljubi, onoga i kara. Tko hoće biti moj učenik, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom, rekao je Isus Krist. Možeš li učiniti neku žrtvu iz ljubavi prema Bogu barem petkom kad je Isus podnio za tebe gorku muku i smrt?
- Dobro postoji i ne podiže buku. Zli su uvijek nasrtljiviji nego dobri. Život nam je dan da drugima pomognemo.
- *Kad bi svaki čovjek kojemu dobro ide pomogao jednome čovjeku kojemo slabo ide, to bi bila najveća revolucija u povijesti čovječanstva.*
- Na jednoj crkvi u Bosni piše: *Tko traži u ime moje, podaj, ne pitaj tko je!*
- Blagost, plemenitost i velikodušnost oznake su svetosti. Divlje, kruto i okrutno srce oznaka je demona.
- Isuse blaga i ponizna srca, učini srce moje po srcu svome!
- Blago milosrdnima, oni će postići milosrđe.

SVETAC SVEGA SVIJETA

Tko nije čuo za ovoga sveca koga časte katolici, pravoslavni i muslimani. Miljenik je bezbrojnih vjernika, uživa slavu i ugled kao malo koji drugi svetac. Riječ je o **SV. ANTUNU PADOVANSKOM** (1195-1231), rođenom u Portugalu, proslavljenom po Padovi, prozvanom *svecem svega svijeta*. Već kao dječak (zvao se Ferdinand) volio je ići u crkvu i kititi Gospin oltar. Nije htio biti vitez što je otac priželjkivao već redovnik. Otišao je najprije u augustince. Kad je čuo da su petorica franjevaca ubijena u Maroku, oduševio se za franjevce želeći poći u misije u te krajeve. Krenuo je brodom za Afriku, no spriječila ga je groznica, a brodolom ga bacio na Siciliju. U Riminiju gdje je bilo katara, propovjedao je ribama kad ga ljudi nisu htjeli slušati. Odjek ovog čuda je velik pa neki traže i nova čudesa. Neki ondašnji bezbožnik mu postavi ucjenu: vjerovat će u Boga ako se gladna mazga pred kojom je sijeno, pokloni njegovom Bogu. Izazov je bio velik. Sv. Antun se žarko pomolio Bogu i poslije svete Pričesti izašao sa Svetootajstvom i zapovijedio mazgi da se u ime Stvoritelja pokloni Presvetom Oltarskom sakramentu. I gle, mazga je poslušala, svijet se zadivio, a bezbožnik povjerovao.

Drugi puta, došao je na svetu ispovijed jedan grešnik. Kad nije mogao od kajanja progovoriti ni riječi, svetac mu rekne da napiše svoje grijehe na papir i nek mu to da. Bi tako! Sv. Antun je pročitao grijehe tog čovjeka i vratio mu natrag papir! Ovaj se skamenio jer je papir bio čist, grijesi izbrisani. *To je samo simbol*, sinko moj. Bog je tako dobar da oprašta raskajanom i poniznom.

Sv. Antun je bio veliki socijalni reformator, trajno zauzet za siromahe i one najbjednije. Zaštita siromašnih bila mu je jedan od najglavnijih ciljeva. U Crkvi se sačuvala uspomena na njegovu ljubav prema siromasima po škrabici *Kruh sv. Ante* namijenjenoj njima. Kad je u Ferariju neki plemić zamrzio svoju vjernu ženu predbacujući joj nevjeru, tvrdeći da dijete nije njegovo, žena je pozvala sv. Antuna u pomoć. On je s mnoštvom svijeta došao, uzeo dijete u naručje i zapitao ga tko mu je otac. Šestomjesečni mališan se nasmiješi, okrene svome ocu i reče: Ovo je moj tata!"Evo ti dijete. Voli svoju ženu i ne muči je više" , reče mu svetac.

Svetac je znao grmiti protiv bogataša, neangažiranosti i licemjerja u propovijedima. *Ima ljudi koji bi htjeli gledati Krista u nebu, a neće da ga vide raspeta na križu. Željeli bi s Kristom kraljevati gore, i uživati sa svijetom dolje. Poručujem im da nije moguće spojiti jedno i drugo!* Obilazio je gradove i sela propovjedajući i pozivajući jedne na obraćenja, a druge poučavajući u pravoj nauci. Prozvan je *evanđeoskim naučiteljem*. Obično se slika s Isusom u naručju, jer Ga je u viđenju držao. Nazvan je i svecem djece (na njegov dana blagoslivljaju se mala djeca). Zaštitnik je i pomoćnik za izgubljene stvari.
Kad je umirao, pjevao je Gospi pjesme. Njegovu su smrt djeca razglasila gradom vičući: *umro je svetac, umro je svetac!* A umro je izvan grada. Godinu dana poslije smrti, proglašen je svetim. Spomendan mu je 13. lipnja.

.....

Sveti je Antun zaista svetac svega svijeta. Milijuni su osjetili njegov zagovor i njegovu pomoć. Mnogi vjernici ga časte, redovito se na njegov dan ispovijedaju, čine zavjete, dođu izdaleka na sv. Misu. A neki od njih zaborave na redovite kršćanske dužnosti - nedjeljnu sv. Misu, molitvu, ne časte Boga kako bi trebalo. Sveti Antun želi da se slavi Isusa i Presveto Trojstvo, on na njih upućuje, jer on je samo Božji sluga. Kad se uđe u crkvu treba se pokloniti Isusu u svetohraništu, a ne odmah tražiti kip ili sliku sv. Antuna. Prava pobožnost poštuje i časti Boga kome se jedinome klanja, a časti i svece, miljenike Božje koji svojim zagovorom pomažu milijunima ljudi.

BOGU DAROVANA MLADOST

Pjesma: Kad je Isus u mom srcu

SV. ROK (1293-1327) od malena je želio živjeti za druge, jer su ga roditelji čestito odgojili. Dok su se druga djeca veselila igri i zabavama, Rok se veselio postu i mrtvenju. Još kao mladić razdijelio je baštinu siromasima i krenuo u Rim, na grob sv. Petra. Naišavši na kugu, dvorio je bolesnike radostan što to može učiniti iz ljubavi prema Isusu. Ostavio je svoje bogatstvo i dragovoljno postao prosjak, dragovoljno je pomagao bolesnicima. U vrijeme kad su roditelji napuštali djecu, djeca roditelje bojeći se bolesti, Rok ne bježi nego nudi svoj mladi život u službu bližnjemu. Sam je obolio od kuge, ali je čudesno ozdravio. Na povratku u Francusku, dok je ležao bolestan u šumi, pas mu je donosio hranu. Uhvatili su ga i bacili u tamnicu misleći da je špijun. Tu je i umro. Iza smrti svjetlost je obasjala tamnicu i proslavila sv. Roka. Zaštitnik je od bolesti kuge te su mu kršćani vapili kad ih zadesi takva nevolja. Zaštitnik je od teže bolesti *bijele kuge* koja sakati i odnosi narode. Sv. Rok se najčešće slika s tikvicom u ruci i psom kraj noge. Crkva ga slavi 16. kolovoza.

Bijela kuga — strah od djece. Mnogi ne žele imati nego jedno ili dvoje djece. Tako uguše narod. Lakomost, bogatstvo i uživanje prvi je uvjet propasti nekog naroda. Što ću se mučiti? sirotinje ima previše .... zna se čuti. A u kućama sve salonski namješteno, skupo, moderno i **p r a z n o.** *Trebam i ja živjeti! govore neki. Vidite da su djeca danas tako nezahvalna... lijepe isprike. A što narod propada, to ne vide. Kao kršćani treba znati: rađanje djece je širenje Božjeg kraljevstva i izraz ljubavi prema Bogu i narodu. Jedan otac jedanaestoro djece kaže: Onaj koji smatra da sam ništa ne vrijedi, taj neće voljeti život i neće imati djece. Ja ću vječno živjeti sa svojim djetetom. Dijete je za mene zavjet i ja ću ga vršiti dok sam živ. A bez njih ne bih znao ni živjeti ni raditi.*

SV. KAZIMIR (1458-1484), poljski kraljević potječe iz brojne obitelji. Njegov otac kralj Kazimir IV i kraljica Elizabeta rodili su 13-ero djece. Ženidbom i udajom svoje djece učvršćivali su veze s drugim kraljevima. I Kazimir je bio predodređen za mađarsku krunu, no pobunio se Matija Korvin. Kazimir se mirno povukao kao da je nešto tako i očekivao. Odbio je i brak koji mu je otac predlagao radi političkih ciljeva.

Proslavio se ne za zemaljsko nego za nebesko kraljevstvo. *U svom životu ostvario je duboku i življenu pobožnost prema Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu; odano je štovao Gospu (kao i svi Poljaci); ostvario je savršenu upravo herojsku čistoću; gajio je ljubav prema siromasima i revnovao za katoličku vjeru*. Te su ga vrline uzdigle do svetosti.Uzor je mladoj generaciji. Spomendan sv. Kazimira je 4. ožujka.

Za život

– Što ću sa svojom mladošću? Milijuni mladih nose slične parole. Mogli bi ih podijeliti u 4 skupine:

1. *Graditelji budućnosti.* Mladi puni poleta, želja, odlučnosti i ustrajnosti. Imaju veliki smisao života: izgraditi i vladati sobom; osnovati sretnu obitelj; osvojiti svijet i nebo. Shvatili su da im je mladost dana za herojstvo, da je mladost temelj i života i vječnosti. Svatko od nas kršćana trebao bi biti graditelj budućnosti.
2. *Huligani.* Žele razbijati, rušiti, prave izgrede, izazivaju, buče i kradu. Na krivi način žele doći u centar pažnje.
3. *Uživači mladosti.* Smisao mladosti vide samo u zabavama bez obveza i dužnosti. Traže samo ples, odmor, putovanja, zaljubljivanje, oponašanje filmskih zvijezda ...
4. *Lijenčine.* Kroz mladost idu tupo, lijeno i pasivno, žive iz dana u dan, sve im je dosadno. Sve je povremeno, bez cilja su i oduševljenja, bez ikakvih akcija i rada. Vječno se dosađuju i postaju lijenčine, teret i obitelji i društvu.

Isuse Kriste, daj mi snage da budem Tvoj suradnik u ostvarenju velikih Božjih planova! Pomozi mi da iskoristim svaki dan za veću slavu Božju. Ojačaj me da znam plivati usred i protiv valova; da budem Tvoj svjedok u duhu sv. Ivana Krstitelja, tvoj svjedok u društvu koje o Tebi ne govori. Daj mi više zavoljeti krepost nego grijeh, daj mi zahvalnosti mojim roditeljima i spremnosti da se već sada privikavam na rad. Amen.

UČENJACI A SVECI

Pjesma: Klanjam Ti se smjerno ...

SV. TOMA AKVINSKI (1225-1274), sin grofova Akvina, bio je velika nada svoje obitelji i rodbine. U dobi od pet godina roditelji ga dovedoše u Montecassino da stekne osnovnu naobrazbu. Od 10-te do 18-te godine pohađa univerzitet u Napulju. Ujedinio je u sebi strpljivost i upornost, inteligenciju i svetost. Kada je s osamnaest godina pobjegao u samostan dominikanaca, nasta uzbuna u kući i među rodbinom. Trka za njim. Uspjeli su ga uhvatiti pa su ga godinu dana držali u kućnom zatvoru. Braća su mu prijetila, majka ga suzama molila, ali uzalud. Toma i dalje želi postati redovnik. Uvidjevši da ništa ne pomaže, roditelji mu pošalju pokvarenu djevojku da ga napastuje. Otjerao ju je užarenom cjepanicom. Uspio je pobjeći dominikancima, sklonio se u Pariz i udaljio se od domašaja rodbine i svojih najbližih. Ubrzo je položio vječne zavjete i pripremio se za svoj životni program: biti dobar redovnik i baviti se naukom. Njegovi su ideali *svetost i znanost*.

U Parizu je imao sreću slušati sv. Alberta Velikog kao učitelja. God. 1248. Toma prelazi s njim u Koln gdje su ga Nijemci nazivali *nijemim sicilijanskim volom*. Štitio ga je učitelj i prorekao kad on progovori, čut će ga cijeli svijet. Nikada u životu nije prihvatio crkvenih časti, jer je volio ostati skromni brat propovjednik da može više vremena imati za svoj omiljeli studij i molitvu.

Sv. Toma je najveći teolog i filozof katoličke Crkve. Njegovi filozofski spisi su jasni, čvrsti, kratki i duboki. Dok se sv. Augustin, koga je volio, čitav život borio za istinu koja mu je uvijek bježala, dotle je Toma čitav život uživao jasno gledanje prvih filozofskih principa. U njihovom je svjetlu mirno razvijao svoju nauku. U zbor profesora, doktora, primljen je u Parizu skupa sa sv. Bonaventurom, 1257. godine. Dvije godine potom, Papa ga je pozvao u Rim da bude profesor teologije. Sv. Toma je prije svega teolog. Filozofiju najviše razvija tumačeći teološke probleme. Služeći se sv. Augustinom, Aristotelom i Platonom izgrađuje svoj vlastiti sustav kao odgovor na potrebe svog vremena. Zahvaljujući nadarenosti i dubini, vratio se ponovno u Pariz (mimo običaja) za profesora. Proslavio je dominikanski red i postao najsjajnija njihova zvijezda u Crkvi.

Često su ga našli u molitvi pred križem. Znao je reći: *Raspeti Isus na križu i živi Sužanj Ljubavi u tabernakulu učinit će te doista svetim*. Više je naučio u molitvi i u društvu s Isusom nego iz svih knjiga. Napisao je mnogo djela, ukupno 75, što filozofskih, teoloških, svetopisamskih, propovjedničkih. Životno mu je djelo *Summa theologica*. Moto njegova života: Od Boga dolazimo, k Bogu idemo. Već sada treba živjeti za Boga. Makar je bio učen, skromno priznaje da je ništa pred Bogom, Bog je jedino naše blago. *Divni himni koje je ispjevao govore nam o njegovoj vjeri*. Najpoznatiji su: Klanjam Ti se smjerno, Divnoj dakle tajni ovoj, Hvali Sion Spasitelja, Veselo svetkujmo svečani blagdan taj, Usta moja uzdižite i drugi.

Papa Grgur X pozvao ga je na opći koncil u Lion. Krenuo je, no smrt ga je zadesila u Fossa-Nuovi u cistercitskom samostanu. Umro je okrijepljen sakramentom Isusova Tijela 1274. godine. Svetim je proglašen 1319. godine, a u naše vrijeme prozvan anđeoskim naučiteljem. Spomendan sv. Tome je 28. siječnja.

SV. BONAVENTURA (1221-1274) nazvan je *Serafskim naučiteljem*. Veliki je kršćanski mistik koji doživljava Boga u svojoj vjeri. U djetinjstvu je teško obolio. Ozdravlja na zagovor sv. Franje Asiškoga i u znak zahvalnosti postaje franjevac. Napredovao je u mudrosti i milosti: vrlo mlad postaje general svoga reda, ubrzo zatim biskupom pa kardinalom. Zajedno sa sv. Tomom Akvinskim predaje na pariškom univerzitetu zadivljujući ljude svojim znanjem i učenošću, još više svetošću. **Svoje veliko znanje crpio je iz Svetog Pisma kojega je znao napamet. Osnovna mu je vrlina bila poniznost i jednostavnost. Znao je govoriti:** *Nepismena bakica može ljubiti Boga gorljivije nego učeni teolog*. Sve u svom životu gradio je na ljubavi: *Ako želiš sebe spasiti, naći svu životnu mudrost, upitaj milost, ne znanost ... upitaj Boga, ne čovjeka!* Kao kardinal živio je siromašno i ponizno, znajući prati suđe u kuhinji. Posebno se isticao u pobožnosti prema raspetom Isusu i Isusu u svetohraništu. *Ne valja znanost bez ljubavi, ni mudrost bez skromnosti*. U svojim je djelima uzimao sve što mu se činilo dobrim i korisnim za dušu. Kod nas je najpoznatije njegovo djelo *Put duha k Bogu*. Zahvaljujući njemu, u kršćanstvu je uveden običaj da se Gospi zvoni ujutro, u podne i navečer. Crkva ga slavi 15. srpnja.

Za život

Vjera i znanost! Prava znanost i prava vjera nikada se ne mogu stvarno jedna drugoj protiviti jer su to dva prozora kroz koje gledamo isti svijet. Istina je samo jedna a nju traži znanost i svjedoči Objava. Veliki i učeni ljudi bili su uvijek skromni i ponizni. Veliki učenjaci bili su i veliki vjernici.

Često se čuje prigovor: Znanost je pokopala vjeru, još samo neznalice vjeruju i slično ... Koliko mi skrivenog otrova popijemo umotanog u lijepe korice pa zvale se one i *znanost*. Znanost se dade zlorabiti. Ima ljudi koji vješto prave umjetno cvijeće da ljudi pomisle da je to prirodno; ima ljudi koji vješto kemijski prave vino i prodaju ga kao prirodno. A to je imitacija. Misaonih patvorina pune su knjige: mnoge su predrasude obučene u ime *znanosti* ili *moderno* i to kruži.... Više vrijedi kap poštenja nego more znanja!

Prolazeći pokraj žitnog polja, otkrivamo dvije vrste klasova: puni i prazni. Puni se klasovi naginju prema zemlji, prazni se dižu i strše uvis. Često je u životu tako: najgrlatiji su oni čija roba najmanje vrijedi. Na kolima najslabiji kotač pravi najviše buke. Veliki i učeni ljudi uvijek su skromni i ponizni, ne isprsavaju se svojim znanjem.

Čovjeku je potreban Bog kao što mu je potrebna voda i zrak, rekao je Carrel. Evo nekoliko imena vjernika-znanstvenika: Carrel, Planck, Tesla, Newton, Heine, Ampere, Volta, Manzoni, Dostojevski, Keppler, Augustin, Kopernik, Galileo, Bacon, Pasteur, Laplace, Shekspeare, Schiller, Goethe, Tolstoj, Pupin, Bošković, Einstein, Werner von Braun, ...

HRVATSKI SVETAC I NAŠI BLAŽENICI

Pjesma: Hrvatska gruda te podari oltaru ...

BL. AUGUSTIN KAŽOTIĆ (1260-1323) prvi je naš blaženik kome je Crkva odobrila štovanje. Rodio se u Trogiru i tu odrastao. Kao mladić stupio je u red dominikanaca. Nakon svršenih studija postao je zagrebački biskup gdje se osobito brinuo za što bolji odgoj i život svećenika. *Često je išao među narod brineći se za bolesne i siromahe*. Bio im je i otac i mati. Zalagao se za pravednost. Oštro je osuđivao zlodjela velikaša pa se zamjerio plemićima i kralju. Morao je pobjeći Papi tražeći zaštitu. Kralj mu više nije dopustio povratak u domovinu, pa će biti premješten na biskupsku stolicu u Luceri (južna Italija). Nastavio je sveto živjeti. Narod je poslije smrti štovao ovog svetog biskupa. U samostanskoj crkvi u Trogiru nalazi se dio svečeve ruke, u Luceri njegovo tijelo. Biskupsko djelovanje i rad bl. Augustina značilo je za zagrebačku biskupiju preporod koji se osjećao kroz vjekove. Bio je pastir po Srcu Isusovom. Blaženim je proglašen 1702. godine, a spomendan mu je 3. kolovoza.

SV. NIKOLA TAVELIĆ (1340-1391) sin ugledne plemićke šibenske obitelji bio je svjedok gradnje franjevačkog samostana u rodnom gradu. Zavolio je takav život i otklonivši ponude svijeta, postaje redovnik. Jedina mu je želja biti velik u Božjim očima. Uložio je sve snage da stigne k vrhuncu svetosti i da ljudima donese Boga. *Sv. Nikola je zov na vjernost vjeri i žrtvi. Bog je vrhovna vrednota, a jedino pravo svjedočanstvo ljubavi jest mučeništvo.*

Misionari po Bosni dvanaest godina zajedno s drugim franjevcima da zaštiti katolike i obrati bogumile. Najveća zasluga što je Bosna ostala katolička pripada franjevcima. Nakon tog misionarskog rada odlazi u Palestinu znajući za najveću opasnost kršćanstva - islam. U samostanu na Sionu pripravlja se više godina da započne evangelizaciju muslimana. Kako započeti, kome se prvo obratiti? Svima ili izabranima? Odlučio je najprije pokušati govoriti jeruzalemskom kadiji, a onda će za njim poći svi ostali. Izabrao je taktiku juriša: ili-ili. Ponesoše proglas pred kadiju u kom je pisalo da je samo Isus Krist pravi Bog, da islam nije vjera dana od Boga jer nema u njemu Božje objave te ih poziva da se vrate na pravu vjeru u Isusa. Izazov je bio velik, neočekivan. Evanđelje im je ponuđeno. Odbili su ga s prezirom i gnjevom, a osvetili su se Nikoli i njegovim drugovima. Osuđiše ih na smrt, i prisiljavahu ih da se odreknu svoje vjere i da prihvate islam. Nikola je ponavljao: *Vi se morate odreći, vi morate preći na našu vjeru ako ne želite vječno propasti*. **Sv. Nikola je podnio smrt da drugima omogući božanski život, žrtvovao se za protivnike kršćanstva.** Blaženim je proglašen koncem XIX stoljeća, a svetim 21. VI. 1970. u Rimu. U njegovom rodnom gradu Šibeniku, u franjevačkoj crkvi je nacionalno svetište podignuto njemu u čast. Crkva ga slavi 14. studenoga.

BL. HOZANA KOTORSKA (1493-1565) rodila se u pravoslavnoj obitelji a posvetila u Katoličkoj Crkvi kao velika moliteljica i pokornica. Živjela je za ekumenizam, pokret za jedinstvo kršćana i Crkava. Kao maloj djevojčici, majka joj je govorila o Bogu u jaslicama i Bogu na križu. To joj se usjeklo u srce. Dok je čuvala ovce često je gledala gdje bi mogla vidjeti Boga. Čežnja joj se ispunila, jer je u *viđenju* ugledala Boga u jaslicama i na križu.

Odlazi potom u Kotor služiti kao kućna pomoćnica u katoličku obitelj Buća. *Istinski kršćanski život ove obitelji bio joj je poticaj da je prihvatila katoličku vjeru i dragovoljno se posvetila kao zatvorena redovnica, dominikanka*. Tako zatvorena (u prostoriji 3 m širokoj, 2 visokoj i otvorom prema oltaru) proživjela je 50 godina u molitvi, radu i razmatranju. Tko joj je davao snagu? Isus Krist prisutan u Euharistiji, na oltaru. Molila je i činila pokoru za jedinstvo kršćana. Ono što nam ona poručuje za jedinstvo jest: molite, budite ponizni, tražite istinu a ne pobjedu. Umrla je 1565., proglašena je blaženom 1927. godine. Crkva je slavi 27. travnja

SAVJEST VREDNIJA OD ČASTI I ŽIVOTA

Uvod: V. Nazor: Pravi glas, priručnik S Kristom kroz mladost, str. 109.

Savjest je svjetlo u kojem razlikujemo dobro od zla. Ima je svaki čovjek i vječno ga prati. Savjest je Božji glas u nama. Bog nas putem savjesti na neki način vodi za ruku, a opet nas pušta da hodamo slobodno sami. Prije djela javlja se kao poticaj na dobro ili zabrana ako je zlo; poslije djela kao pohvala za učinjeno dobro ili grižnja za učinjeno zlo. *Tigar razdere plijen i mirno spava. Čovjek ubije čovjeka i bdije* (Chateubriand). Evo dvojice velikana kojima je savjest bila vrednija od života i časti.

SV. IVAN NEPOMUK (1331-1393), svetac muškaraca i svetac šutnje, *sačuvao je i u grob odnio ispovijednu tajnu*, najveću svetinju za svakoga svećenika. Često je kao dijete pobolijevao i bio slabašnog zdravlja. Ozdravila ga je Djevica Marija kojoj se utekao u pomoć. Posvetio se Bogu. Sve mu je u životu išlo lako, školu je završavao bez ikakvih muka, postigao je doktorat i zaređen za svećenika. Bio je omiljeli propovjedni. Narod je hrlio k njemu jer ga je *resio svet život i živa, vatrena riječ.*

U Češkoj u to vrijeme na kraljevski tron dolazi 16-godišnji Vjenceslav pokvarenjak u kojem se utjelovilo zlo. Imao je pobožnu ženu koja je izabrala Ivana Nepomuka za svog ispovjednika. Ljubomoran kralj tražio je od Ivana da mu kaže što je kraljica sagriješila, tj. što je rekla na ispovijedi. Pokušao je obećanjem da će ga unaprijediti u službi, nastavio mučenjem u tamnici i prividno ga pustio. Ivan Nepomuk je znao da ga čeka smrt. Nije se bojao. Kada se vraćao iz prošteništa Majke Božje, kralj ga dade uhvatiti zatraživši da mu kaže kraljičine grijehe ili ga čeka smrt. Ivan nije htio ni čuti jer je ispovjedna tajna svetinja nad svetinjama za svakoga svećenika. Cijenom vlastitog života sačuvao je tajnu pa ga je kralj dao baciti u Vltavu. Bog ga je proslavio kad mu je tijelo izvađeno iz rijeke, jer se svijetlilo u vodi. Svečano je pokopan u praškoj katedrali. Svaki grad ili mjesto koje ima rijeku časti ovog sveca u reverendi i roketi, s biretom na glavi i prstom na ustima. Crkva ga slavi 16. svibnja.

SV. TOMAS MORE (1478-1535) *čovjek za sva vremena* kako ga nazva režiser istoimenog filma pruža nam svjedočanstvo koliko se može čovjek uspeti visoko vjeran svojoj savjesti. U mladosti je želio postati svećenik i redovnik. Njegov otac, glasoviti pravnik, nije se s tim složio

pa je i Toma odustao od te odluke. Nakon završenog studija prava oženio se s Jane Colt s kojom je imao četvero djece. Ona su velikom radošću ispunila njegovo dobro očinsko srce. Nakon rođenja četvrtog djeteta, sina, žena mu ubrzo umire i on se ženi udovicom.

Vjeru je shvatio kao ozbiljan Božji dar. Svakog je dana prisustvovao sv. Misi, s ponosom služeći kod oltara kao ministrant. Znao je reći: *Ako služim zemaljskog kralja, još je pravednije i opravdanije služiti Nebeskog gospodara*. Često se ispovijedao i pristupao sv. pričesti. U obitelji je njegovao zajedničku molitvu. Rano je lijegao da bi noću, već u 2 sata ustajao, radio, molio i studirao. Na sebi je nosio kostrijet na kojem su se vidjele krvave mrlje. Ljude je osvojio spremnošću za šalu i humor. Kad mu je požar uništio ljetinu, ženi je pisao da se trebaju Bogu zahvaliti jer On bolje zna što nam je potrebno i korisno za život. Proslavio se kao pisac, najpoznatije mu je djelo *Utopija*, a najviše se proslavio kao čovjek vjeran svojoj savjesti. U svojim djelima smatra da je *oholost* korjen zla i nepravde, korjen u krvavoj povijesti čovječanstva.

Imenovan je kraljevskim savjetnikom i članom parlamenta. Kralj Henrik VIII branio je neko vrijeme katolicizam pred protestantizmom, ali ga je strast odvojila od Katoličke Crkve. Naime, tražio je od Pape da mu poništi zakoniti brak s Katarinom da bi se mogao vjenčati s Ann Boleyn. Tomas More je iznio kralju nauku Crkve o nerazrešivosti braka i podnio ostavku na mjesto kancelara. Papa Klement VII nije udovoljio kraljevoj molbi nego mu zaprijetio izopćenjem što sam razrešuje ženidbu. Kralj se proglasi potom vrhovnom glavom Crkve u Engleskoj i zatraži od svih podanika vjernost pod zakletvom. Dosljedan svojoj savjesti, Tomas More s junačkim biskupom Fischerom i nekolicinom neustrašivih svećenika odbio je priznati kraljevu supremaciju nad Crkvom. Zatvoren je u tamnicu. Unatoč brojnim nagovaranjima i laskavim obećanjima, Tomas More nije pogazio svoje savjesti: nije htio priznati kralja vrhovnim poglavarom Crkve niti se odreći vjerničke odanosti Papi. Osuđen je na smrt 1. VII. 1535. Primio je to mirno moleći za svoj suce. Prije no što su mu odrubili glavu, skupini svojih štovatelja rekao je: *Umirem kao vjerni podanik kraljev, ali u prvom redu Božji. Umirem u Katoličkoj Crkvi i za Katoličku Crkvu*. Papa Pio XI proglasio ga je 1925. svetim. Spomendan tog velikana savjesti je 22. lipnja.

Blago progonjenima radi pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko!

SV. IVAN KAPISTRAN (1386-1456) bio je najprije odvjetnik pa franjevac. Borio se za slobodu Beograda i za pravu vjeru pred muslimanskom najezdom. Zbog svoje sposobnosti i nadarenosti u mladosti, bio je upravitelj Peruggie. U nekoj je građanskoj pobuni ostao vjeran kralju pa ga baciše u tamnicu. To je prvi prodor Boga u njegovo srce, tu razmišlja i odlučuje ostaviti svoje zvanje i otići u samostan te se boriti za Vječnog Kralja. *Život je proveo u nevjerojatnoj skromnosti, postu, molitvama, apostolskim putovanjima u kojima nije štedio sebe.*

Papa Nikola V šalje ga kao misionara u susjedne zemlje da kršćane obrati na pravo Evanđelje. U njihov život ušli su mnogi poroci, bogatstvo, nemoral, licemjerstvo. Obišao je Italiju, Austriju, Njemačku i Moravsku naučavajući pravu vjeru i pravi život. Ljudi su na njegovu riječ pristajali, obraćali se i prekidali s onim što ih je navodilo na grijeh. Znalo se dogoditi da bi donijeli sve *smeće* koje im smeta za pravi kršćanski život i to baciti na hrpu i zapaliti. Dospio je k nama u pomoć, u našu zemlju do Beograda. Kad su Turci opsjedali Beograd, Ivanu je uspjelo sabrati 60 000 dobrovoljaca koji su branili grad s žiteljima Beograda. Umiješao bi se među borce, hrabrio ih i tješio, uzeo bi u ruke raspelo i viknuo vojnicima: *Napredovali ili nazadovali, uvijek u ime Isusovo. U Njemu je spas!* I on se borio s njima. I gle čuda, uspjeli su obraniti grad pred očito nadmoćnijim neprijateljem. No, bilo je i gubitaka, najteži kad se razbolio hrabri branitelj Janko Sibinjanin. Njemu je Ivan nosio sv. Pričest i pripremio ga za kršćansku smrt. Zatim se oprostio od vojnika i krenuo u Italiju. Iscrpljen i bolestan, dospio je do Iloka gdje mu je pozlilo. Sklonio se u franjevački samostan gdje je i umro. Tijelo mu počiva i danas u Iloku. Slavi se 23. listopada.

SV. JOZAFAT KUNCEWYCZ (1580-1623), biskup i mučenik kršćanskog jedinstva. Rodio se u Ukrajini u pravoslavnoj obitelji. U duhu pravoslavlja bio je pobožno odgojen. Čudesna je stvar u njegovu životu što se kao mladić sam odlučio za katoličku vjeru i prešao k tzv. *unijatima*, Crkvi u Ukrajini. Pape su znali obasuti te katolike ovlastima: zadržali su svoje običaje, obrede i jezik u liturgiji. Jozafat će postati veliki revnitelj za povratak odijeljenih kršćana, pa će ga pravoslavni nazivati *otimačem duša*.

Krsno mu je ime Ivan. Kad je postao redovnik bazilijanac, dobio je ime starog judejskog kralja Jozafata. S 20 godina ušao je u bazilijanski samostan u Vilni. Unio je novi žar, nove ideje i život. Postao je 1606. g. svećenik. Kao glavnu zadaću svog života izabrao je *rad za jedinstvo s rimskom Crkvom*. Propovijedao je, obilazio u apostolskom zanosu. Kijevski ga je metropolita postavio za nadbiskupa u Polotcku. Rad mu je bio olakšan jer je pripadao poljskoj upravi. Ipak, tu je bio zločinački ubijen, 12. XI. 1623. godine u Vitebsku u Bijeloj Rusiji. Tek nakon njegove smrti jedinstvo je ojačalo i učvrstilo se. Svetim je proglašen 1867. Tijelo mu počiva u vatikanskoj bazilici ispod oltara sv. Bazilija Velikog, gdje se okupljaju sjedinjeni kršćani Istoka, osobito Ukrajinci. Spomendan tog mučenika kršćanskog jedinstva je 12. studenog.

BL. MARKO KRIŽEVČANIN (1588-1619) ekumenist je XVII stoljeća. Živio je u vrijeme kada se nekoć slavno hrvatsko kraljevstvo našlo u ruševinama. U doba neprestanog straha pred Turcima, sam je krenuo u vojnu školu želeći braniti domovinu. Studira kod isusovaca u Gracu i postaje profesor filozofije. Kad je sklopljen mir, Marko je uvidio da će domovini više koristiti umom i perom nego mačem. Čekala ga je sjajna karijera intelektualca u domovini... Bog ga je čekao također. On iznenada odlazi u Rim na studij i vraća se kao svećenik da pomogne svom narodu duhovno i materijalno. *Učeni pastoralac obnovio je u ljudima osjećaj plemenitosti, vjere i dostojanstva.*

Kad ga je mađarski nadbiskup ostrogonski pozvao da pomogne hrvatskim obiteljima, rado se odaziva. Radi kao profesor u sjemeništu, uz to je kanonik i upravlja imanjem blizu Košica. U tom su gradu prevladali krivovjerci (kalvina preko 20 000 a katolika samo 3 000). Izbio je strašan vjerski rat s ciljem da se katolici istrijebe. Kao dobar pastir, Marko sa dvojicom svećenika, o. Stjepanom Pongracom i Melkiorom Gradeckim hita u pomoć katolicima. Svu trojicu uhvatiše i stadoše ih mučiti glađu, žeđu i udaranjem. Stjepanu polomiše prste, ruku, odrezaše nos i uši, davili ih konopima oko vrata, objesili za ruke o gredu a na noge privezali utege; potpaljivali ih bakljom sa svih strana da se odreknu vjere. *Marko je u tim teškim časovima bio zadivljujuće strpljiv. Nije proklinjao ni osuđivao nego je molio za svoje krvnike.* Znao je reći mučiteljima: *I ja želim dobro narodu kao i vi, pa se prema tome - slažemo*. Napokon mu odrubiše glavu kao i Melkioru, a Stjepana dotukoše udarcima po glavi. Baciše ih u zahodsku jamu. Katolici su uzeli njihova tjelesa i danas se nalaze u uršulinskoj crkvi u Trnavi. Spomendan našeg blaženika Crkva slavi 7. rujna. Evo jedne njegove divne rečenice:

ZA SVE BLAGO SVIJETA TOG – NEĆU KRISTA IZDATI !

ZAUZETOST ZA BOŽJU SLAVU I SPAS DUŠA

Pjesma: Primi Gospodine, svu moju slobodu ...

SV. IGNACIJE LOYOLA (1491-1556) boravio je na španjolskom dvoru kao kraljev dvorjanik. Bio je slavan vitez u ratu protiv Francuza, junački je branio grad dok mu topovsko tane nije smrskalo koljeno. S njim su kao zarobljenikom lijepo postupali diveći se njegovoj hrabrosti. Dok se oporavljao u dvorcu Loyola, tražio je neki viteški roman. U bolesti čekao ga je Bog! Nije bilo viteških romana, pa mu pružiše *Život Isusov* i životopise svetaca. Najprije radoznalost pa se njegova narav poče lomiti i opirati da bi se posve predao Bogu. Odmah poslije ozdravljenja krene na hodočašće Gospi u Monserrat (pokraj Barcelone). Tu je molio, ostavio mač i oklop do Gospinih nogu, viteško odijelo dao siromahu a sam otišao u spilju kod Monreze. *Godina dana oštre pokore, molitava, kao i kušnje i tjeskobe bijaše presudna za njegov život*. Kad je sebe pobijedio, doživio je obilje milosti, radosti, utjehe, rasvjetljenje. Mada neuk u teologiji napisao je knjigu *Duhovne vježbe* koja je biser duhovnosti uopće. Hodočastio je i u Svetu zemlju idući stopama Isusovim, a po povratku uči latinski da mogne biti svećenik. Za vrijeme studija u Parizu, okupio je devet studenata i utemeljio **Družbu Isusovu**, kao četu Kristovu za širenje Božjeg kraljevstva. Životno mu je geslo: SVE NA VEĆU SLAVU BOŽJU! Prve zavjete položio je s njima 15. III. 1534. g. Papa Pavao III potvrdio je novi red u Crkvi 1540. godine. Makar je njegova družba (isusovci) ponekad bila progonjena i od Crkve i on neprijatelja, dala je mnoge velike učenjake i svece. Jedni su obratili duše k Bogu, drugi su sačuvali Evropu od krivovjerja, treći su se posvetili odgoju mladeži. Papa Grgur XV proglasio ga je svetim 1622. godine. Crkva ga slavi 31. srpnja.

SV. FRANJO KSAVERSKI (1506-1552) nazvan je drugim svetim Pavlom. Kao što je sveti Pavao doprinio širenju kršćanstva iz Palestine u Evropu, tako je *sveti Franjo zaslužan za širenje kršćanstva u Aziji*. Kao mladić bio je vatrene ćudi, zaljubljen u sport i učenje, slavu i bogatstvo. Sv. Ignacije Loyolski, s kojim je stanovao kao student, htio je pridobiti za Krista ovog gorljivog mladića. Govorio mu je često Kristove riječi: *Što čovjeku koristi ako sav svijet dobije, a svoju dušu izgubi.*. Dugo se kolebao i opirao dok se nije svim žarom svoje duše obratio i stavio u službu Bogu. Postavši svećenikom, naumi u Svetu zemlju misionariti. No, Bog ga je poslao na Istok.

Deset godina pregalačkog misijskog rada, deset godina živog svjedočenja i zauzetosti za spas duša obraćalo je u hipu pogane. *Riječ popraćena istinskim životom najbolja je propovijed*. Propovijedao je u Indiji, Šri Lanki (Cejlonu), Japanu, Maleziji. U Japanu se kroz obiteljsku Crkvu sačuvalo sjeme kršćanstva sve do danas. Bio je spreman sve učiniti za spas duša, pa čak otići i k ljudožderima. Duša je čovjekova dragocjena, otkupljena je Kristovom krvlju. Duše treba otimati iz sotonskih pandža, iz tame i neznanja. Po sv. Franji, *treba uzeti u ruke sveto Pismo i živjeti po njemu i eto spasenja!* Njegovo je životno geslo: **Gospodine, daj mi duše, ostalo uzmi!** Da je ljubav vrednija od učenosti; spas duše od bogatstva tijela i svijeta; milost Božja od svih ljudskih slasti, sveti je Franjo najbolje osjetio. U radosnim je danima ponavljao: *Dosta, Gospodine!*, u teškim i patničkim danima: *Još Gospodine!*. Crkva ga slavi 3. prosinca.

SV. ALOJZIJE (Slavko) je bio pravi, jedri mladić, komu se zgadi zrak parfema, dosadni život pokvarenog dvora. Gonzaga je bio mladić koji je u neprestanoj borbi svladavao samoga sebe; koji je nadjačao zlosretnu baštinu krvi, koji je bježao od uživanja da nađe pravu radost, tako je pisao *Hunermann.* I u njemu je kolala Adamova krv i bješnjela narav, ali je on to uspio nadjačati.

Rođen je 1568. godine kao prvorođenac kastiljonskog margrofa Ferranta Gonzage. Bio je predodređen za očeva nasljednika. Da u tome uspije i da sina *rastrese* od duhovnih zanosa, vodio ga je u okolnosti koje su za to odlične: kasarne i kraljevski dvorovi. Vojska i dvorska svita najbolje prizemljuju ljude. Međutim, s Alojzijem nisu to uspjeli učiniti. On je ustrajao u svom životnom izboru: sva prava nasljedstva prenio je na mlađeg brata Rudolfa. Otišao je u Rim da uđe u Družbu Isusovu. Tu je proživio svega šest godina. Umro je u Rimu 21. lipnja 1591. god. zahvaćen teškom bolešću kuge. Sam je dvorio okužene. Četrnaest godina nakon smrti blaženim ga je proglasio papa Pavao V, a papa Benedikt XIII proglasio ga je svecem i zaštitnikom mladeži 1726. godine. Alojzijev je život bio povezan s dvojicom velikana: sv. Karlo Boromejski podijelio mu je prvu sv. pričest, a sv. Robert Bellarmin bio mu je ispovjednik i duhovni vođa. Crkva ga slavi 21. lipnja.

Karmelićani su 1228. preselili u Evropu i prihvatili bezuvjetni ideal siromaštva, čistoće i poslušnosti. Utemeljili su se kao prosjački red 1247. Pet godina nakon toga njima se priključila i ženska grana, karmelićanke. Iz njihova reda kao zvijezde Crkva časti: sv. Ivana od Križa, sv. Tereziju Avilsku i sv. Tereziju od Djeteta Isusa.

SV. IVAN OD KRIŽA (Juan de la Cruz) rođen je 1542. godine u Fontiverosu kod Avile. Rađa se u jedno karakteristično doba: u vrijeme velikih previranja, povijesnih lomova i kriza. To je vrijeme reformacije i protureformacije; vrijeme velikih geografskih otkrića; vrijeme misija u Kini, Japanu, Indiji ... Prve je nauke završio u Medini del Campo kao sin udovice. Oskudno se uzdržavao jedva sastavljajući kraj s krajem. Kao karmelićanin nastavlja studije na glasovitom sveučilištu u Salamanci. Studij ga je svestrano obogatio. Pa ipak, tijekom života *spoznaje da se prava mudrost i sjedinjenje s Bogom postižu putem križa, simbolu Božje mudrosti i jakosti*. Zato i uzma ime - Ivan od Križa te ustrajno korača putem križa, patnje i protivljenja. U karmelski ga je red privukao kontemplativni duh kome je bio sklon.

Ublaženi život Karmela nije zadovoljavao njegovim težnjama prema pokori pa prihvaća reformu sv. Terezije Velike, koja je to započela u ženskoj grani. Reforma muške grane karmelskog reda počela je 1568. u seocu Durvelu. Ivan od Križa morao je mnogo pretrpjeti da je dovede do kraja. Njegova je revnost krivo shvaćena. Nije li on buntovnik ili u zabludi? Ta u Karmelu vlada mir i zadovoljstvo. Čemu to remetiti? I morao je u samostanski zatvor - punih devet mjeseci! Samo petkom dolazio je u samostansku blagovaonicu blagovati kruh i vodu uz obilno pogrđivanje subraće. Zahvaljujući njegovoj ustrajnosti, reforma je pobijedila. Papa Grgur XIII odobrio je 1580. g. osnivanje prve provincije bosonogih karmelićana, a papa Klement VIII 1593. g. proglasio je potpunu neovisnost dviju grana karmelskog reda. Ivan od Križa otac je i učitelj bosonogih karmelićana. Poznat je i kao pisac, mistik. Napisao je djela: *Duhovni spjev, Uspon na goru Karmel, Tamna noć, Živi plamen* .... U njima je obradio najuzvišenije stanje duhovnog života. Umro je 1591. g. iscrpljen patnjama, kao žrtva ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Spomen dan mu je 14. prosinca.

SV. TEREZIJA AVILSKA (1515-1592) prva je žena koja je u 20-stoljetnoj Crkvi dobila naziv *Naučiteljica Crkve*. Rođena je kao dvanaesto dijete svojih roditelja. Od malena je pobožna i rado čita životopise mučenika. Bijaše ljubimica sviju, napose očeva. I ona je sve voljela. Čitajući životopise mučenika, u svojoj bezazlenosti sa starijim bratom krenula je u maurske krajeve. Male je zanesenjake sreo ujak i vratio ih kući. Kasnije je pokušala pobjeći u samoću. Te će sklonosti Terezija ugraditi u obnovu karmelskog reda: *želju za pregaranjem i mučeništvom te sklonost za molitvom i samoćom.*

U 20-oj godini ulazi u Karmelski red. Nakon prvih zavjeta teško je oboljela (teška paraliza) pa su pomislili da je mrtva. Nakon te krize, počela se oporavljati, ali je popustila u svom duhovnom životu što je kasnije teško okajavala. Pravo je obraćenje doživjela nakon *viđenja* izbičevanog Krista 1556. god. i otada potpuno izlazi iz svoje mlakosti. *Energična, upornom voljom i jakošću duha, poniznošću i pokorom uspjela je obnoviti Karmelski red*, najprije u ženskoj a onda i u muškoj grani. Nailazila je i na bezbroj poteškoća, što je razumljivo, no imala je upornost i velikane koji su joj pomagali: sv. Ivan od Križa, sv. Franjo Borgia, sv. Petar Alkantarski i drugi.... U duhu njene reforme, u karmelski život uključena je stroga klauzura, siromaštvo i dva sata razmatranja dnevno.

Terezija Avilska ili Velika kći je Crkve u svemu, sluša što joj Crkva naredi. Od svetaca je posebno štovala sv. Josipa kome se utječe svakoga dana osobito u nevolji. Slavna su njezina duhovna djela: *Život ili Autobiografija, Misli o Božjoj ljubavi, Put savršenosti, Nutarnji grad*. U njima je Terezija majstorica psihologije religije. Njezino bogato iskustvo života s Bogom snažno je obogatilo svu daljnju katoličku duhovnost. Podno njezina kipa u Vatikanskoj bazilici piše: *Mater spiritualium*, majka svih onih koji njegoju duhovni život. Na samrti, 1582. g. često je ponavljala: *Gospodine, ja sam kćerka Crkve*. Blagdan joj je 15. listopada.

SV. TEREZIJA OD DJETETA ISUSA (Sv. Mala Terezija) rodila se 1873. kao deveto dijete svojih roditelja, Luja i Zelie Martin. Oni su u mladosti htjeli otići u samostan, ali ne otiđoše ... Njihove će kćeri ostvariti njihove želje. Naime, dva sina i dvije kćeri umrli su rano. Preostale kćeri, svih pet, otiđoše jedna za drugom u samostan. Taj divni, blagoslovljeni brak uzor je roditeljima današnjega vremena. Takva sveta obitelj dala je sveticu čiji je život protekao munjevitom brzinom.

Umrla je u 24-oj godini života; u 50-oj postala blažena; u 52-oj sveta, a u 54-oj glavna zaštitnica misija i Francuske. Rođene sestre, starije od nje klečale su pred njom kao sveticom. Postala je zvijezda XIX stoljeća.

Bila je najmlađe dijete i očeva ljubimica. U četvrtoj godini izgubila je majku što je bio veliki udarac njezinoj djetinjoj duši. Otac ju je nazivao *malom kraljicom Francuske*. U trinaestoj godini rekla je ocu: *Ja želim biti sveta*. Pobožni odgoj roditelja ulio joj je ljubav prema Bogu pa je s petnaest godina ušla u karmelski samostan. Išla je čak do Pape da joj dopusti ući ranije u samostan. Papa joj je rekao: Drago dijete, ako bude volja Božja, ući ćeš .... I bila je volja Božja. U samostanu je proživjela svega devet godina. Površnim gledanjem, reklo bi se da nije ništa osobito učinila. No, bio je to **bogati duhovni život, pun duboke duhovne zrelosti, dobrote, velikodušnosti, žrtve i molitve**. To je poznati *mali put duhovnog djetinjstva* sv. Terezije. K tome je proživjela patnje, krvave sumnje, bolest i napuštenost. Svoj je život opisala u autobiografiji *Povijest jedne duše.*

Znala je reći: *Moje će nebo biti da činim dobro na zemlji* i *Sve što radite, radite iz ljubavi prema Bogu i ljudima*. Postala je zaštitnicom misija makar nije prekoračila samostanskog praga. U njenom životu bitno je ljubiti Boga kao dijete radosno i radosno živjeti Evanđelje. Prije svoje smrti rekla je: *Ja ne umirem, ja ulazim u život. Vratit ću se, sići ću ponovno, ako dobri Bog usliši moje želje*. Zadnje su joj riječi: *Bože moj, ja te volim. Obično je prikazuju s ružama u naručju* jer je rekla da će s neba na zemlju sipati kišu ruža. Spomendan ove svetice, kojoj je već mala djeca mole je 1. listopada.

BOG JE LJUBAV

Ljubiti znači darivati — to je dar stvaranja.
Ljubiti znači razgovarati s ljubljenim — to je objava.
Ljubiti znači žrtvovati se za ljubljenoga - to je utjelovljenje.
Ljubiti znači postati sličan ljubljenome - to je otkupljenje.
Ljubiti znači živjeti uz ljubljenoga - to je euharistija.
Ljubiti znači sjediniti se s ljubljenim - to je pričest.
Ljubiti znači trajno usrećiti drugoga - to je raj.

SVECI DJELOTVORNE LJUBAVI

Pjesma: Mrtvi siromah ...
Na tvoj dom Bog je svu noć kucao, o brate, brate, brate moj - a ti si spavao / Njegov puk tebe je dozivao, o čuj, o čuj, o čuj, o čuj — a ti si snivao./ Dva tri novčića bijednik želio, o brate, brate, brate moj — ti sve si rasuo./ Sve do zore je patnik jecao, o prijatelju čuj me moj — a ti se smijao./ Mržnja zgrčila šaku brata tvog, o prijatelju čuj me moj — ti ništa iz kuta svog.
Refr.: Uzalud čekaš na svjetla nova, uzalud sreću iz svojih snova .... Još je očajni dopirao zov, o brate, brate, brate moj/ Bližnji tvoj već je kucat prestao, jer ti si prespavao. — Refr.: Ali kad sutra otvoriš vrata, naći ćeš mrtva na pragu brata — svoga brata!

SV. VINKO PAULSKI (1581-1660) rođen je u seocu Pouy u Francuskoj. Djetinjstvo je proveo kao pastir u selu. Već je tada bio iskreno pobožan želeći postati svećenik. *Svetac je nježne i plemenite duše, sav zauzet za duše, pravi pastir po uzoru na Dobrog Pastira*. Roditelji su ga poslali u franjevački kolegij u Daxu. Bogosloviju je nastavio u Toulouseu i nakon pet godina školovanja, u 19-oj godini zaređen je za svećenika. Nastavio je kasnije svoju izobrazbu u Rimu gdje je studirao crkveno pravo.

Na povratku iz Rima, zarobiše ga turski gusari i odvedoše u Tunis. Prodali su ga nekom bogatašu. Dvije je godine proveo u zarobljeništvu i svojim svetim životom obratio gospodara. Po povratku u Francusku imenovan je dušobrižnikom zatvorenika i robijaša na galijama. Životni svećenički poziv najviše mu je vezan uz Pariz, uz zapuštenu i siromašnu periferiju i uz dokove Seine. U župi je učinio preobražaj pokorom, molitvom, propovjedanjem i djelima milosrđa. *Posebnu ljubav i velikodušnost imao je prema nevoljnicima, siromasima, zapuštenoj djeci*, jednom riječju prema svima koji se nađoše na rubu života. Okupio je nekoliko svećenika za taj posao i to je početak *Lazarista*. Osim brige za nevoljne brinuli su se i za odgoj klera. Utemeljio je *Družbu sestara milosrdnica* koje su u našem narodu učinile mnogo dobra. Životno mu je načelo: *Ljubimo Boga radom svojih ruku i znojem lica svoga*. Sestrama Milosrdnicama znao je govoriti: *Vaš je samostan ulica, vaša klauzura poslušnost rešetke strah Božji a koprena čednost!* Ostvario je u svom životu posebno blaženstvo Blago milosrdnima jer će postići milosrđe. Spomendan ovog sveca djelotvorne ljubavi je 27. rujna.

SV. JOSIP BENEDIKT COTTOLENGO (1786-1842) svetac je djelotvorne ljubavi, još više svetac Božje providnosti. Kad se kao svećenik u Torinu vraćao iz crkve kući, pozvan je nekoj Francuskinji na smrtnoj postelji. Za nju ne bijaše mjesta u bolnici .. To je na njega djelovalo da je odlučio i osnovao karitativnu ustanovu *Mala kuća Božje providnosti* u kojoj svatko ima pravo doći. Sve je dobio od drugih, osoblje je radilo besplatno. Cottolengo je bio njegovatelj, dušobrižnik i molitelj te Male kuće. Sve svoje brige stavljao je u ruke Očevoj providnosti. Bio je miran i siguran makar ništa nije imao. Kuća koju je gradio jedino na vjeri u Božju providnost rasla je iz dana u dan.

Duboka vjera u Božju providnost izbija iz njegova životna načela: *Mi ne trebamo moliti na određene nakane niti za potrebe Male kuće, već jedino za Božju dobrohotnost prema nama te da se uvijek i svagdje izvršuje Njegova volja. Naš Gospodin nas je učio da tražimo najprije kraljevstvo Božje, a sve ostalo će nam se nadodati*. Bio je siguran da Božja providnost nikada neće zakazati. Bog je to svečevo pouzdanje čudesno potvrđivao i vodio ovu kuću. Svetac je odbio ponudu države da se ona brine za ovu kuću, da je financira i uzdržava, želeći da se jedino Vječni Kralj Kraljeva za nju brine. Cottolengo je zato govorio: *U Maloj se kući ide naprijed tako dugo dok se ništa ne posjeduje, a počinje se nazadovati kad nadođu dotacije.*

Bio je i ponizan znajući da je Bog sve, a on ništa. Šalio se: *Mi smo kao straža. Ona je uvijek prisutna, dok se stražari mijenjaju*. Jednoga dana kada je nestalo brašna i 3 000 ljudi trebalo ostati bez kruha, Cottolengo zamoli sve namještenike da dođu u kapelicu. Kad su došli, svetac im reče da je smočnica zato prazna jer je netko od njih u grijehu. Ako ode grijeh, bit će kruha. I zaista, nedugo iza toga jedan bolničar potraži sveca i zamoli ga za svetu ispovijed. Nakon što se ispovijedio, gle čuda, oglasi se zvonce i stigoše kola s brašnom!

Za posljednjih dana zemaljskog života Cottolengo je često uzdisao: *Ružna zemljo, lijepo nebo*. Umro je 1842. zazivajući Majku Božju: *Majko moja, Marijo! Majko moja, Marijo!* i dodavši riječi *Obradovah se kad mi rekoše hajdemo u dom Gospodnji* usnu u Gospodinu sa smiješkom na usnama. Spomendan ovog velikana je 30. travnja.

Njegovo djelo i danas je vrlo živo. Zbrinjava oko 10 000 bolesnika i nevoljnika svake vrste. Tu radi oko tisuću časnih sestara svake kongregacije. Dok jedne rade, druge mole. O djelu sv. Cottolenga danas, vidi *Veritas* 1974. godine, str. 111, 146 i 182.

SVETI PASTORALCI

Pjesma: Želimo vam reći svima

SV. IVAN MARIJA VIANNEY (1786-1859), svetac kome je bila teška škola a nije prezao ni od najtežih pastoralnih djela. Učinio je više od svih koji obećavaju mnogo. Jedini je svetac koji se posvetio isključivo župničkom službom i jedan od rijetkih svetih župnika. Njegovo župničko djelovanje pada u vrijeme Francuske revolucije i Napoleonova vladanja.

Prvu sv. ispovijed obavio je u vlastitoj kući kod nekog svećenika koji se skrivao; prvu sv. Pričest primio je u nekom seoskom štaglju. Učila ga je redovnica u civilu. Zahvaljujući svom prijatelju, svećeniku Balleyu, svladao je najnužnije školske obveze da mogne postati svećnik. Velika mu je radost bila što je dvije godine bio kapelan kod njega. Tu se dao uvesti u apostolski rad. Kad ga je biskup poslao u zabitno selo Ars, dekret je popratio riječima: *U toj župi nema mnogo ljubavi prema Bogu, vi ćete je u nju unijeti*. Netko je zlobno rekao za župljane Arsa da ih osim krštenja ništa ne razlikuje od životinja.

Pastiru koji mu je pokazao put u Ars reče: *Mali moj, ti si mi pokazao put u Ars, a ja ću tebi pokazati put u nebo*. Rak-rana te župe bijaše alkoholizam. Selo je brojilo oko 230 žitelja a imalo je 4 gostionice. Pijanstvo se širilo kao zaraza. U crkvu nitko ili malo je tko išao. Što će učiniti sv. Ivan Vianney? Koriti ih? Ne, započeo je molitvom i pokorom. **Svojim tihim i ustrajnim svećeničkim radom stvorio je duhovnu revoluciju u svojoj župi i u čitavoj Francuskoj.** Župljani su se počeli interesirati što to radi njihov župnik? Nalazili su ga *pred tabernakulom u molitvi dane i noći, župni stan u krajnjem siromaštvu*. Župnik ih je tako osvojio da se selo promijenilo iz temelja. Počeli su dolaziti ovamo iz drugih mjesta. Ars postaje hodočasničko mjesto, a arški župnik znao je i po *15* sati dnevno ispovijedati. Tu je stvarao kontakte s čovjekovim srcem. Nema mu u tome ravna. *Ja nisam znao što je grijeh. To sam istom kasnije saznao iz ustiju svojih pokornika*, rekao je jednom zgodom. Čitao je u dušu, i ono najzamršenije, prodirući u dubinu duše. Sve je to učinila Božja milost kojoj se on potpuno otvorio i prepustio Božjem vodstvu.

Tajna njegove svetosti i pobožnosti bila je silna pobožnost prema euharistijskom Isusu i Majci Božjoj. Jednom je zgodom utješio neku udovicu rekavši joj da se njezin muž spasio jer se pokajao dok je padao s

mosta u rijeku. Kaže se da je Bog stvorio krompir da i sirotinja ima koga guliti. Možda bi se moglo reći i ovo - Bog je stvorio krompir da Vianney ima što jesti. Umro je više od iscrpljenosti nego od starosti. Vianney je svetac koji je imao silnih borbi s vragom. Đavao ga nije kroz 35 godina pustio da mirno spava. Svetim ga je proglasio papa Pio XI 1925., a prije toga isti Papa proglasio ga je 1905., zaštitnikom svih dušobrižnika. Spomendan sv. Ivana Marije Vianneya je 4. kolovoza.

SV. IVAN BOSCO (1816-1888) *iskovao je svoju svetost kroz odgoj napuštene djece i mladeži (huligana).* Od malena želi raditi s djecom i mladeži i za njih se brinuti, kako duhovno tako i materijalno. Rano je ostao bez oca pa mu je majka Margareta, sveta žena, bila sve. Želio je postati svećenik. Siromaštvo s jedne strane i nerazumijevanje starijeg polubrata Antuna prijetilo je da ne bude ništa od te želje. Njegova je nadarenost i marljivost bila nagrađena u životu. Mukotrpno će se kroz njega probijati. To će mu pomoći da zna cijeniti rad pa će svojim odgajanicima usaditi ljubav prema radu.

Obilazeći četvrtima Torina dok se usavršavao u studiju, susreće siromašnu i napuštenu omladinu kojoj je problem zaposlenja biti ili ne biti. Završivši studij, njegova zajednica luta 18 mjeseci bez krova nad glavom da bi izvan Torina udario temelj svoje buduće zajednice. K sebi dovodi majku Margaretu koja će postati majka svim dječacima. Ona ga je uvijek odgajala u siromaštvu pa mu je rekla da će biti kod njega ako bude siromašan. Don Bosco *je imao beskrajno pouzdanje u Boga i Božju providnost*, te je pitomcima prepotučivao to isto. Osim toga, žarko je častio i ljubio Majku Božju i njoj je utjecao u pomoć. Marija Pomoćnica zvijezda je salezijanske družbe i njihova zaštitnica. Njegova istinska svetost bila je svima poticaj na bolji život. Odgojio je mnoge dječake za dobar kršćanski život i za čestite ljude, a svojim savjetima i vodstvom vodio je k svetosti svetog Dominika Savia.

Njegova pravila za odgoj mladeži su: ljubav, strpljivost i dobrota. Za dobar odgoj potrebno je kap znanja, bure razboritosti i ocean strpljenja (Sv. Franjo Saleški). Uvijek je bio vedar, pun razumijevanja i dobrote. Svojim je odgajanicima omogućio razne zanate, tj. poticaj za samostalni život dostojan čovjeka a uz to i solidan duhovni odgoj da mogu biti i dobri kršćani. Osnivač je reda *salezijanaca*, družbe koja je nastavila odgajati mladež: za mušku mladež Salezijanci, a za žensku Kćeri Marije Pomoćnice. Spomendan mu je 31. siječnja.

ODNIJELI SU U GROB SVOJU KRSNU NEVINOST

Marijo, dajem ti svoje srce; učini da bude uvijek tvoje. Isuse i Marijo, budite uvijek moji prijatelji. Ah, smilujte mi se, dajte da radije umrem nego li da mi se dogodi nesreća i počinim ma i jedan jedini grijeh (sv. Dominik Savio)

UGANDSKI MUČENICI, SV. KARLO LWANGA I DRUGOVI, cvjetovi crne Afrike otvaraju novo doba kršćanstva na tom kontinentu. Papa Pavao VI svoju je prvu kanonizaciju podario crncima. Tko su bili ti sveti mučenici?

U Ugandi su kao misionari radili bijeli oci i za nepunih 6 godina rada njihov je rad urodio prvim mučenicima. Između 1885. i 1887. mladi ugandski kralj Mwanga dao je pogubiti svoja 22 dvorjanika zbog njihove katoličke vjere. Što se dogodilo? Njegov ministar i plemenski vračevi bili su protiv nove vjere i optuživali kršćane za mnoge nesreće. I kralj se zainteresirao za kršćanstvo ali ga je od njega odbila zabrana besramnih protuprirodnih odnosa s dječacima ... Dao je pogubiti neke katekumene (pripravnke za krštenje). Na svom je dvoru imao mnogo mladih paževa, među kojima je bilo dosta kršćana. Njihovo im kršćansko uvjerenje nije dopuštalo prihvatiti kraljeve besramne želje pa su se od njega sklanjali. Vračevi i ministar su pleli optužbe izmišljajući i klevećući da oni žele kralja svrgnuti... Prvi mučenik Josip Mukase mirno je pošao na lomaču: *Rado umirem za svoju vjeru*. Najveća grupa ugandskih mučenika pogubljena je 3. lipnja 1886. u mjestu Namugongo. Trinaestorica mladih kraljevih paževa, među njima Karlo Lwanga njihov nadstojnik, osuđeni su na smrt. Spalili su ih na lomači i tako su ovi mučenici postali žive baklje Afrike. Crkva ih slavi 3. lipnja moleći njihov zagovor da *krv mučenika postane sjeme novih kršćana.*

SV. DOMINIK SAVIO (Dominicus=Gospodnji) odnio je svoju krsnu nevinost u grob. Uzor je mladeži našeg vremena. Rodio se 1842. godine. Djetinja povjerljivost prema roditeljima i pobožnost od malena podarila je Crkvi ovog sveca. Sa 7 godina (protivno ondašnjem običaju) primio je Prvu svetu Pričest i tako je nastao dan velikog saveza s Isusom. *Oh, to je je za mene zaista bio najljepši dan*. Sv. Dominik je bio uvijek živo

svetohranište Isusa Krista. Na dan sv. Pričesti stvorio je odluke kojih se držao kroz čitav život:

1. *Ispovijedat ću se često i ići na pričest svaki put kad mi ispovjednik dopusti*
2. *Slavit ću svečano blagdane*
3. *Moji će prijatelji biti Isus i Marija*
4. *Radije umrijeti nego sagriješiti.*

Susret s Don Boscom donio mu je novo prijateljstvo i povjerljivost. Cijelog života mislio je samo na svetost. Druge je poticao na sv. ispovijed, korio ih je kad su nešto pogriješili na pr. gledali neke nečedne slike, kad bi čuo psovku molio bi u sebi: Gospodine, budi hvaljen... Vjerovao je ako ne postane svet ništa neće postići. Već ovdje na zemlji bio je anđeo. U krhkom i slabom tijelu krila se velika duša, čvrsta volja i jaka ljubav prema Bogu i ljudima. Ostvario je dobrotu svakog dana. Od Don Bosca rastao se radi bolesti (upala pluća) i otišao kući - umrijeti. Umro je 1857. god., ne navršivši ni 15 godina. Ukazao se svom ocu i don Boscu sav preobražen u velikoj svjetlosti. Crkva ga slavi 6. svibnja i moli njegov zagovor za mladež da i oni budu čisti i žive za Gospodina.

SV. MARIJA GORETTI (1890-1902), okrvavljeni ljiljan, rano je ostala bez oca, s petero braće i sestara. Majka je teško zarađivala kruh. U Mariju se strasno zaljubio Aleksandar Serenelli koji je dodijavao kako bi je dobio. Bježala je od njega, pogotovo da bude negdje sama. Odlučila je da radije umre nego li sagriješi. Aleksandar je bio nasrtljiv i uporan. I jednoga dana ... dok je majka bila u polju a Marija sama kod kuće uletio je Aleksandar, strast mu je vrebala iz očiju.Otimala se, vikala, zaklinjala ga da to ne čini ... Izbo ju je 14 puta nožem i pobjegao. Prevežena je sva u krvi u bolnicu i prije smrti rekla: *Da, opraštam mu! Iz neba ću se moliti za njegovo obraćenje! Poradi Isusa koji je oprostio raskajanom razbojniku, i ja ga želim vidjeti pokraj sebe u raju*. Umrla je oprostivši svom ubojici, 6. srpnja 1902. godine. Svetom je proglašena 1950. g. Njena je majka prisustvovala proglašenju svetom svoje kćerke. Tom je prilikom Papa rekao okupljenim vjernicima da se ugledaju u tu junačku majku i da svoju djecu odgajaju u čestitosti i poštenju. Crkva je slavi 6. srpnja.

Aleksandar je bio osuđen na doživotnu robiju. Kad je nakon 20 godina zbog dobrog vladanja pušten, zamolio je Marijinu majku za oproštenje. Bio je to sasvim drugi čovjek. Naime, svetica koju je ubio ukazala mu se u zatvoru pa je on cijelog života okajavao svoj grijeh. Dao je kasnije izgraditi crkvu u čast sv. Marije Goretti, a sam je postao redovnik okajavajući cio život svoj grijeh.

Za život

- Hoćeš li časoviti mir? Osveti se. Hoćeš li trajan mir? Oprosti. Ljubav i opraštanje, to je osveta svetaca.
- Danas djevojke za pet ili više poljubaca i hrpu lažnih obećanja gube djevičanstvo. Zbog ljubljenog ili ljubljene ostavljaju i Boga i svoju vjeru, započinju zajednički život bez Božjeg blagoslova....
- Čistoća je stvar nesavladive jakosti. Nisu jaki oni koji se isprsavaju nego oni koji nose čisto srce. Isus je rekao: *Blago čistima srcem, oni će Boga gledati*. Ovo blaženstvo daje najveću nagradu - gledanje Boga licem u lice u nebu. U čovjeku je moguće sve skršiti osim čiste savjesti. Najveći smo kad nam ljudi nemaju što predbaciti.
- Otvori li tvoja čista ruka bestidnu knjigu, osjetit ćeš, da Bog umire u tvojoj duši (V. Hugo). Zla je knjiga i zlo štivo oružje sotone (sv. Ivan Zlatousti).
- Od vola koji se bode bježi deset koraka; od konja koji se rita bježi sto koraka; od slona bijesna bježi tisuću koraka, a od pokvarenog čovjeka bježi toliko daleko da ga ne možeš ni vidjeti (indijska poslovica)
- *Čisto srce stvori mi Bože, i duh postojan obnovi u meni!*

STRPLJIVOST KOJA ZADIVLJUJE

Molitva: Zdravo Kraljice ...

BL. LEOPOLD-BOGDAN MANDIĆ (+ 1942) posvetio je sav svoj život za jedinstvo kršćana. Rodio se u Herceg Novom. Bio je dijete ali po ponašanju iznad dječjeg nestašluka. Njegova je majka znala ako ga nema u igri, on je u sobi i tu se moli. Kad je jednom zgodom neki dječak izgovorio nepristojnu riječ, Leopold je problijedio i rekao mu: *Adolfe, evo ti svi moji patakuni, samo nemoj više nikada takve riječi izustiti*. Drugi put je molio majku da mu dadne nešto više kruha kako bi ga mogao dati nekom siromašnom prijatelju. Svi se slažu u ovome: *Nikada nismo čuli nepristojne riječi, nije bio kao ostali ljudi*. U tome i jest veličina. Najveća tragedija našeg vremena jest u tome što su kršćani kao ostali ljudi.

Leopold je živio za druge. Sve je dijelio s drugima, njima je poklonio i svoje zdravlje i svoj život. A ima je prilike da trpi i Bogu prinosi mnoga poniženja. Bio je sitna rasta (135 cm), silno bolježljiv: često su ga napadali čirevi, prištevi, imao je upale zglobova, teške želučane bolove, rak u jednjaku... Želio je propovijedati a upadno je zamuckivao... želio je biti misionar među rastavljenom braćom po vjeri, ali mu zdravlje nije dopustilo. Sve je svoje nevolje prikazao Bogu za one koji su se njemu obraćali. *Gotovo sav svoj život proveo je u Padovi, u ispovjedaonici*, ispovjedajući i po 15 sati dnevno. Čudili su se kako izdrži. Otkrio je svom prijatelju tajnu jakosti: sv. Misa i pokora. Priznao je da mu je Bog ispunio sve želje što ih je uputio za vrijeme sv. Mise. *Mnogo je veća žrtva koju na misi prikazujem nego molba koju Bogu upućujem, pa nije čudo da sam uvijek bio uslišan.*

Bio je i rodoljub. Kad su ga prisiljavali da prihvati talijansko državljanstvo, odgovorio je: *Moja je duša tamo. Krv nije voda. Krv se ne može izdati*. Opraštao je uvrede. Jednom zgodom kad je nehotice povrijedio mladića u tramvaju, ovaj ga ošamari. Leopold mu se nasmiješi i mirno reče: *Prijatelju, uljepšaj me i s druge strane jer je vrlo ružno ići po gradu crven samo s jedne strane*. Mladić se zbunio, zastidio se i zamolio da mu oprosti. Leopold je to učinio i rekao da su prijatelji kao i prije. Tko ne vlada sobom, nije čovjek! Srdžba uništava čovjekovo zdravlje. Gdje je srdžba, tu ne stanuje Duh Božji (Sv. Ivan Zlatousti)

Častio je svom dušom dragu Gospu, molio Gospin časoslov, krunicu, na Gospinom oltaru služio sv. Mise, Gospi je pisao i pisma tražeći pomoć za svoje prijatelje. Umirao je gledajući Gospu. Izdahnuo je tek onda kad je izgovorio posljednje riječi molitve Zdravo Kraljice : *O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!* Njegovo je tijelo preneseno 1963. godine u kapelicu, uz ispovjedaonicu u kojoj je proveo najveći dio svog života. Spomendan ovog strpljivog blaženika je 12. svibnja.

Blago krotkima, oni će baštiniti zemlju!

ANĐEO U PAKLU

Pjesma: Bože moj dopusti mi ...

MAKSIMILIJAN KOLBE (1894-1941) blaženik je cijele Crkve. Ne kad prezren logoraš, usmrćen u bunkeru gladi, a danas svetac. Bez Boj jeg posredništva svijet bi bio promašen.

Zvao se Rajmund Kolbe, redovničko mu je ime Maksimilijan. Rodite lji su ga pobožno odgojili u odanosi prema Bogu i ljubavi prema Gospi. Nije ni sanjao da bude svećenik jer su mu roditelji bili siromašni. Bog je posredovao. Župniku i apotekaru bio je žao darovitog dječaka pa su ga privatno poučavali. Roditelji su se šalili: *Prije ću ja biti biskup nego ti trgovac*, govorio bi otac. *A ja kraljica*, nadodala bi majka. Rajmund je učio i bio pobožan. Odano je volio Gospu. U ranom djetinjstvu ukazala mu se Presveta Djevica s dvjema krunama u ruci: bijelom i crvenom. Zapitala ga je koju od njih želi. Zbunjeno je dijete odgovorilo: obadvije. I sav će se njegov život odvijati u svjetlu tih dviju kruna.

Završio je bogosloviju u Rimu, postao svećenik i već u 24. godini postao doktor filozofije i teologije. *Pregnuo je da se posveti i odabrao žarku molitvu, pobožnost prema Presvetom Oltarskom Sakramentu i Blaženoj Djevici*. U njemu susrećemo lik našeg suvremenika čija se veličina ostvarila usred dostignuća našeg civiliziranog i tehničkog vremena. Svo jim životom i radom uronio je u ovaj svijet i shvatio da je *grijeh jedino zlo. Svijet bez grijeha može se sazdati samo po Bezgrešnoj*. Treba zato organizirati njezine zanosne štovatelje koji će svim dostignućima širiti njezino štovanje. Bio je čovjek koji nije skladao žalopojke nad modernim vremenima, nego je pokušao sve prihvatiti, sve posvetiti, sve staviti u službu boljeg svijeta. Zavolio je tehniku i znanost, najmodernije strojeve i aparate, shvatio je važnost pisane riječi. Svime se poslužio da svijetom što brže i što bolje pronese poruku Kristova mira. Bio je zaljubljenik Bezgrešne, njen poklonik pa se prozvao vitezom Bezgrešne. Shvatio je da treba raditi, a ne jadikovati.... Osnovao je goleme strojeve, izdavao listove s milijunskom nakladom. Htio je da se osnuju centri za proizvod nju katoličkih filmova, kazališta, također i katoličke radio stanice . Tako je već 1917., nastala njegova zajednica *Vojska Bezgrešne* koja danas broji preko 2 000 000 članova.

Kad se vratio iz Rima u Poljsku, počeo je realizirati svoje planove. U očima mnogih bio je zanesenjak. Već 1927. , počeo je graditi Niepokalanow - grad Bezgrešne nedaleko od Varšave. Nakon deset godina rada samostan je imao 800 redovnika. Grad je bio golemo štamparsko poduzeće s najmodernijim strojevima. List je prerastao u prvi poljski katolički dnevnik koji je dosegao nakladu od preko milijun primjeraka. U jeku posla, otišao je provincijalu moleći ga da ode u Japan da i tamo osnuje grad Bezgrešne. Neodoljiva pjesma Dalekog istoka odvest će ga u Japan gdje će pokraj Nagasakija nakon mjesec dana života izdati prvi broj lista *Mungenzai no Sono*, grad Bezgrešne ostao je čitav i nakon pada atomske bombe. Njegov su rad nastavili njegova subraća. Htio je u Indiju, Po lineziju, Bejrut ... želio je izdavati list na turskom arapskom, perzijskom i zidovskom jeziku i **svima ponuditi Evanđelje**. Dogodilo se nešto što je poremetilo njegove planove. Pozvan je natrag u Poljsku jer je započeo rat.

Prvi odredi njemačkih vojnika ušli su 19. IX. 1939. u Niepokalanow i istjerali sve redovnike osim dvojice. Pustili su ih da bi im se kasnije teže osvetili. Maksimilijan je primoran izdavati list na njemačkom. U posljednjem broju napisao je rečenicu: *Nitko na svijetu ne može promijeniti istinu*... Bilo je gotovo, shvatili su to kao izazov i u veljači 1940., odveli ga u zatvor. Udarali su ga, a poslije torture odvežen je u zloglasni logor Oswiecim (Auschwitz) gdje je više od 5 000 000 ljudi spaljeno.

Konac je srpnja 1941. godine. Iz bloka broj 14 kojem je i Maksimilijan pripadao, pobjegao je jedan zatvorenik. Kad nije pronađen, cijeli je blok postrojen i čitav dan stajao na jarkom suncu bez hrane i kapi vode. Predveče, pala je odluka i presuda: desetorica će umrijeti u bunkeru gladi umjesto njega. Tišina kao u grobu. Svi znaju što to znači. Zapovjednik Fritsch obilazi postrojene. Svi su ukočeni, obuzeti drščću smrtnim strahom. Ovaj, ti, ti ... zatim vrisak mladog narednika:Jadna moja ženo i dječice A zatim... jedan izlazi iz reda. Nevjerojatno. Tko je, što hoće, kako se usuđuje? Šapat prolazi strojem — to je Maksimilijan Kolbe.

Stoj! Što hoće od mene ova poljska svinja?
Maksimilijan: *Želim umrijeti umjesto jednoga od ovih osuđenih.*
Fritsch: *Zašto?*
Maksimilijan: *Slab sam i star. Od mene više nema koristi. On je još mlad i snažan.*
Fritsch: *Za koga hoćeš umrijeti?*
Maksimilijan: *Za ovoga ovdje*, i pokaže na Franju Gajowniczeka. Čudenje, svima je zastao dah, što će dalje biti....
Fritsch: *Tko si ti?*

Maksimilijan: *Katolički svećenik*. Malo oklijevanje a zatim ...
Neka bude! Pođi s njima!

I Maksimilijan pođe u bunker gladi. Ovog puta iz bunkera nisu dopirali očajni krici i jezoviti urlici, nego molitva i pjesma. Maksimilijan je molio Boga da zadnji umre kako bi ljude pripremio na smrt. Umro je u bunkeru nakon 21 dana stravične agonije, u predvečerje Velike Gospe, 14. kolovoza 1941. Blaženim je proglašen 1970. godine, a 10. listopada 1982. svetim. Spomendan mu je 14. kolovoza.

U paklu mržnje, egoizma i demonizma, Maksimilijan se odlučio na djelo najveće ljubavi da daruje život za bližnjega. Doista, on je čovjek vjere, čovjek herojske ljubavi i pouzdanja u Bezgrešnu. Čovjek bez obitelji daje život za oca obitelji! Neće propasti Crkva dok ima ovakve junake!

Nekoliko misli Maksimilijana Kolbea:

- *Povjerimo svaki dan Bezgrešnoj sebe i svoj apostolski rad, da bi se Ona udostojala sve obaviti, jer mi sami po sebi znamo samo upropastiti i sebe i druge; sebi pripisivati uspjehe, a to znači pljačkati.*
- *Što je veća naša nemoć da činimo dobro i što nam veće zapreke stoje na putu, to se više očituje moć Bezgrešne.*
- *Samo odvažno, dragi moj brate! Dođi ovamo u Japan umrijeti od gladi, umora, poniženja i trpljenja za Marijinu slavu.*
- *Smrt žurno dolazi, zato ne smijem izgubiti ni trenutka vremena. A kako? Potpuno zaboravljajući sebe i odričući se vlastite volje; ljubeći svim srcem samo volju Bezgrešne i vršeći je savršeno.*
- *Nazivajmo je Kraljicom, ali je potrebno nadodati da je ona Kraljica srdaca, Kraljica ljubavi. Njezin je zakon — ljubav. Njezina je moć — majčinska ljubav.*
- *Dijete koje se udalji od majke, umire od gladi. Tako će umrijeti od duhovne gladi i onaj koji se udalji od Presvete Majke.*
- *Tko ne želi imati Bezgrešnu Djevicu za Majku, neće moći imati ni Isusa za brata.*

KANDIDATI OLTARA

Osim ovih kanoniziranih svetaca, Crkva časti mnoge svece i svetice na dan Svih svetih. Milijuni nepoznatih uživaju rajsku slavu. U naše doba ima ljudi koji su svojim životom i svojom porukom zavrijedili da uskoro budu uzdignuti na čast oltara. Spomenimo samo neke od njih:

Od krčme do oltara. Od dna ljudske bijede **MATT TALBOT** vinuo se do svetosti. Svojim padovima, odricanjem i borbama i junačkim zaokretima svima je poruka da nikad nije kasno da se čovjek obrati i posveti. Potječe iz obitelji s dvanaestoro djece. Otac je bio teški alkoholičar pa je i Matt krenuo njegovim stopama. Jedina strast u mladosti bilo mu je piće. Već u 25-oj godini života bio je kronični alkoholičar, majci na sramotu a društvu na teret. Majka mu je govorila da mu Bog oprosti što tako postupa s njom. Za piće bijaše spreman sve učiniti, potrošiti odmah zaradu pa i ukrasti. Jednom kad je ostao bez posla a nije imao novaca, čekao je milostinju da ga netko počasti. Nije dočekao, razljutio se i došao kući ranije i trijezan. Majka se začudila. Reče joj Matt: *Majko, neću više piti*. Što je rekao nije porekao. Najprije je položio zavjet da neće piti tri mjeseca, pa godinu dana pa onda cijelog života.

Velika i gorka iskušenja, napasti i pozivanje prijatelja, no Matt je ostao vjeran svom obećanju. Skoro se jednom pokolebao. Već je naručio piće ali konobar nije dugo dolazio. Shvatio je u kakvoj se opasnosti našao pa je pobjegao van i otada nije nosio novac sa sobom da ne bude u napasti. Svakog dana ujutro prije posla išao bi na sv. Misu i pričest. U žrtvi i odricanju razvio je apostolat pomoći siromašnima. Razbolivši se, osjetio je da neće više moći pomagati što mu je bilo vrlo, vrlo žao. Umro je jednog dana pokošen srčanin infarktom 1924. godine na ulici. Očekujemo da ćemo se uskoro moliti Mattu na našim oltarima. Službeni proces za njegovu beatifikaciju je završen i očekujemo službeni pravorijek vrhovnog učiteljstva Crkve.

DAMJAN DEVEUSTER, *mučenik ljubavi*. Iz malog seoca Tremeloo otisnuo se daleko od rodnog kraja služiti Bogu. Na Havajima postaje đakon pa svećenik, a odatle odlazi na otok Molokaj gubavcima. Neustrašiv i jak, veseo i požrtvovan, duboke pobožnosti i apostolata dolazi k njima da im bude svećenik, otac, majka, jednom riječju, sve. Da ih uvjeri da

nisu prezreni, da ih Bog voli. Njih je bio 800, a on sam. Nije se pokolebao. Podizao je bolnice i sirotišta. Radio je pun nesebičnosti i predanja kad je na sebi primjetio prve znakove gube. Bratu je pisao poslije toga: *Ti znaš da me je od nekog vremena Spasitelj naročito odabrao. Dopustio je da i ja budem zahvaćen gubom. Uvijek ću Bogu biti zahvalan za tu milost. Bolest će pospješiti moj put u nebesku domovinu. U toj nadi primam na se križ.* Bolest se širila. Bolesnici su ga obilazili tješeći i plaćući što će ostati bez svog dobrog oca. Njegov požrtvovni rad donio je ploda: za apostolat i rad s gubavcima ponudili su se drugi, svećenici i časne sestre. Damjan je umro miran jer je njegovo djelo ostalo u dobrim rukama. Umro je 15. travnja 1889. Kad mu je tijelo nakon 40 godina preveženo u domovinu, Belgiju, dočekan je s najvećim počastima, kao čovjek koji je zadužio svijet i pronio slavu svoje zemlje.

EDITH STEIN (1891-1942), karmelićanka uskoro na oltaru. Ljubav jača od plinske komore.
Bog je imao veliki plan s ovom ženom. Sama svjedoči da ono o čemu nije ni sanjala, o tome je odlučio Bog. Uvjerena je da nema slučaja nego je sve u Božjim planovima raspoređeno ... Posljednje je (sedmo) dijete svojih židovskih roditelja i njihova mezimica. Majka je izvanredno odgajala svoju djecu. Edita je u školi bila superinteligentna pa nije ostala nezapažena. Tražila je istinu i žitov po njoj. S 15 godina smatra se ateistkinjom postaje student filozofije i asistentica glasovitog filozofa Husserla Inteligentna, čvrste volje, srca puna topline i velikodušnosti traži istinu kroz filozofiju. Uviđa da je filozofija ne može zadovoljiti. Upoznaje neku ženu koja hrabro podnosi nenadanu muževljevu smrt. Edita piše: *Bio je to moj prvi susret s križem, moje prvo iskustvo Božje snage koja izvire iz križa i koja jača one koji ga primaju*. Bio je to trenutak kad se srušila njena nevjera, kad je Isus Krist zablistao u njezinoj duši. Pročitavši autobiografiju sv. Terezije Avilske, uskliknula je: *Tu je istina!* Pripremila se na krštenje i krstila se 1922. u Katoličkoj Crkvi.

Htjela je odmah u samostan, ali su joj poglavari rekli da je bolje da ostane još neko vrijeme u svijetu i tu radi za Boga. Nakon nekog vremena života i apostolata u svijetu, ulazi u karmelićanski samostan. Uzela je redovničko ime Benedikta od sv. Križa. Poslana je u Nizozemsku zajedno sa sestrom Rosom da bi bile sigurnije pred Hitlerovim aparatom koji se strahovito okomio na Židove. Da ju spase, poglavari joj isposlovaše vizu za Švicarsku. Nije otišla. Zašto? Za njezinu sestru Rosu nisu to uspjeli učiniti pa je ostala i Edita sa sestrom u samostanu. Piše:*S radošću primam smrt kakvu mi je odredio Bog. Neka moj život primi za okajanje i nevjeru mog naroda, za spas Njemačke, mir u svijetu*. U Oswiecimu spaljena je u krematoriju 1942. godine. I nju ćemo uskoro častiti kao sveticu.
Divan je Bog u svetima svojim!

CHARLES DE FOUCAULD (+ 1916) bio je najprije oficir francuske armije. Previše inteligentan, premalo discipliniran pa je istupio iz vojske u 24-oj godini života. Postao je istraživač u Africi. U šutnji afričke pustinje susreo se s Bogom i vjerom svog djetinjstva. Vratio se natrag u Francusku, studirao i postao svećenik.

Zov pustinje bio je neodoljiv. Iz afričke pustinje odlazi u Nazaret želeći živjeti što siromašnije. Ne želi ni ležaja ni namještaja, nego običnu prljavu baraku za spavanje. Vratio se ponovno u Afriku i smjestio se u Ben Abbesu. Tu je uz duge molitve i razmatranja posvetio život služenju pustinjskih nomada. Ostavio je napisano: *Želim samo jedno: da me kršćani i muslimani, pogani i Židovi smatraju svojim bratom*. Još i ovo: *Ja moram svjedočiti za Evanđelje, da se Evanđelje proširi pripravan sam otići na kraj svijeta i živjeti do sudnjeg dana*. Bosonog, obučen u beduinsku nošnju, opasan kožnatim pojasom s drvenim križem obilazio je sela ponosnog plemena Tuareg, služeći im u svemu. Njegov je životni program: **Propovjedati u šutnji! Djela a na riječi! Biti siromašan i ponizan, nesebičan i ponizan. Ljudi moraju osjetiti da ih ljubimo, da živimo za njih pa je to dosta da svjedočimo Evanđelje.**

Čovjek molitve, štovatelj Euharistije, skroman i jednostavan, šutljiv i beskrajno dobar izazivao je pitanje: tko je on? Propovijedao je životom, svjedočio djelima, svima darujući srce i dušu. Ostavio je poruku kako možemo preobraziti svijet: klanjanjem Isusu, molitvom, pokorom, dobrim primjerom, sv. Misom i vlastitim posvećenjem. Bio je šutljivo Evanđelje. Pa ipak ... četa poludivljih ljudi zaskočila ga je 1. prosinca 1916., i strijeljala bez povoda... Nestao je kao što se pregazi cvijet. Umro je sam, zakopan u pustinjski pijesak. Nije za sobom ostavio sljedbenika... Ipak, krv ovog pravednika postaje izvor duhovnog života. U Parizu je 1934., utemeljena zajednica *Male braće i Malih sestara* Charlesa de Foucaulda koji se posvetiše molitvi, razmatranju i djelima ljubavi. Mnogi od njih krenuše u pustinju. Cilj njegovih sljedbenika jest posvetiti se Bogu i najbjednijoj ljudskoj braći.

RAOUL FOLLEREAU (+ 1979) pustolov ljubavi, apostol gubavaca i pobornik da se svijet za njih brine kao za ljudska bića. U službi prema odbačenoj i prezrenoj braći prokrstario je svijetom tridesetak puta, posjetio stotinjak zemalja, pomogao u liječenju i ozdravljenu tri milijuna

gubavaca. A apostolski rad s gubavcima započeo je slučajno. Naime, na jednom od svojih prvih putovanja oko svijeta, sreo se prvi put, oči u oči s gubavcima u Nigeriji. Bio je to sasvim slučajno kad mu se pokvario džip. Vidjevši ih, užasno se potresao... Stvorio je odluku pomoći im pod svaku cijenu. Počeo je proučavati tu bolest i ustanovio da joj uzroci leže u čovjekovoj neishranjenosti, zapuštenosti i bijedi. U tom teškom pothvatu pomagala mu je žena Magdalena za koju jednoč reče da je najveća sreća njegova života.

Bio je istinska savjest čovječanstva našeg vremena. Predosjećajući kraj života, obraća se tisućama mladih prijatelja: *Ostario sam, obolio i stoga vam se obraćam. Pogledajte me dobro ... pred vama je lice čovjeka koji je kroz cijeli život bio sretan... Nije potrebno lutati svijetom da biste pronašli sreću. Vaša će sreća biti dobro koje činite, veselje koje širite, smiješak koji će oko vas procvasti, suze koje ćete obrisati*... Nije umro posve miran jer je na svijetu ostalo još mnogo takvih patnika za koje se nitko ne brine. Zato poziva mlade i čovječanstvo na žurno ostvarenje djelotvorne ljubavi, bez koje je svjedočenje za Krista besplodno. *Ili će ljudi naučiti da jedni druge ljube i da već jednom čovjek živi za čovjeka, ili će propasti. I to svi zajedno. Naš svijet nema drugog izbora do ovoga: ljubiti jedan drugoga ili nestati. Treba izabrati. Odmah! I zauvijek!*

Upozoravao je državnike što troše silan novac za naoružanje a za gubavce ništa ne mare; grmio je protiv robovanja novcu i protiv ljudske nebrige za ove jadnike. Srce mu je pripadalo onima koji su bili gladni ljubavi i pažnje. To divno svjetlo djelotnovne ljubavi, koju je ižarivao ovaj veliki Kristov apostol neka osvjetljuje i naš životni hod da shvatimo da *nitko nema prava biti sretan sam za sebe* i *da je nepopravljiva tragedija ako ne budemo korisni i ako nam život ničemu ne služi*. Iz Knjige ljubavi pročitati nekoliko njegovih rečenica, citata.

.....

Mogli bismo govoriti o mnogim našim suvremenicima koji su zavrijedili čast oltara. Spomenimo još samo neke: naši velikani, Ivan Merz, sjemeništarac Petar Barbalić, o. Ante Antić, fra Vendelin Vošnjak, još živuća Majka Terezija (premda nije dobro proglasiti nekog svetim dok je živ). Živući apostol siromaha, Abbe Pierre, dr. Schweiter i mnogi drugi. Dok Crkva bude imala u svom krilu ovakvih velikana, neće propasti. Možda si i ti jedan od njih?

S A D R Ž A J :

Uvod 7
Blažena ti što povjerova 11
Svetac povjerenja 13
Velik pred Gospodinom 15
Učenici najboljeg Učitelja 17
Stupovi Crkve 19
Besmrtni pisci 21
Kratka povijest Crkve 23
Apostolski oci 25
Dragulji crne Afrike 28
Žrtva očeve mržnje 30
Svjedočanstvo u životu i smrti 32
Djeca a sveci 34
Dobri pastiri i sveti pomoćnici 36
Kršćanstvo na našem tlu - vinkovački mučenici 38
Kršćanstvo na našem tlu - srijemski mučenici 40
Kršćanstvo na našem tlu - solinski mučenici 41
Ti divni crkveni Oci 43
Velik grešnik - još veći svetac 47
Sveci koji su promijenili svijet 49
Velikani na Petrovoj stolici 52
Pisani i kameni spomenici — najjače svjedočanstvo kršćanstva u Hrvata 55
Slavenski apostoli 59
Nasljedovatelji Isusovog siromaštva 61
Svetice herojskog odricanja 63
Svetac svega svijeta 65
Bogu darovana mladost 67
Učenjaci a sveci 69
Hrvatski svetac i naši blaženici 72
Savjest vrednija od časti i života 74
Borci za pravovjerje 76
Zauzetost za Božju slavu i spas duša 78
Dragulji karmelskog reda 80
Sveci djelotvorne ljubavi 83
Sveti pastoralci 85
Odnijeli su u grob svoju krsnu nevinost 87
Strpljivost koja zadivljuje 90
Anđeo u paklu 92
Kandidati oltara 95